

Vipavski glas

št. 73

Center za uspešabljanje invalidnih otrok
"Janka Premrla Vojka" Vipava

letnik XX

Junij 2005

ZDAJ ZNAM

*Zdaj znam izmeriti
neizmerljivo.*

*Po vas
si jemljem mero za ljubezen,
za zvestobo, srčnost in pogum;*

*po vas
presojam svoja hrepenenja
in preverjam njihovo veljavo;*

*po vas
postavljam ceno
za poštenje in iskrenost;*

*po vas
daljave merim in bližine
med ljudmi;*

*po vas
tehtam prijateljstvo
in bratstvo,*

*po vas,
po vas, ki ste prelili kri
za domovino.*

*Zahvaljeni za ta merila,
bratje!*

Tone Kuntner

Naj bo ta pesem voščilo našim bralcem ob državnem in občinskem prazniku.

Naslovnica

Obnovljena zgradba CUIO Janka Premrla Vojka Vipava

OB VIPAVSKEM OBČINSKEM PRAZNIKU

Letošnje praznovanje občinskega praznika se je odvijalo v Podnanosu in to ne brez razloga, kajti praznujemo 125-letnico rojstva in 40-letnico smrti skladatelja Stanka Premrla ter 100-letnico njegove uglasbitve Zdravljice - naše državne himne.

Ob tej priliki je navzočim spregovoril župan **Ivan Princes** in dejal:

Spoštovane gospe, cenjeni gostje, občani in domačini, vsi nastopajoči, v imenu Občine Vipava Vas vse skupaj pristrčno pozdravljam in želim prijetno praznovanje - lahko rečem - večkratno slavnostnega dne.

Danes imamo namreč čast in priložnost obeležiti državni praznik, praznovati občinski praznik in spomin na rojaka, skladatelja Stanka Premrla, avtorja glasbe slovenske himne, saj vse skupaj združuje domoljubje, ljubezen, pogum in kultura. Gre za vrednote, ki niso vezane strogo na čas in prostor. So prisotne vedno ali nikoli, povsod ali nikjer. Vse je odvisno od človeka in njegovega značaja. Za značaj slovenskega človeka in naroda nam ni treba biti v skrbeh. Vedno je znal gojiti in ohranjati tradicijo, pomembno pa je zlasti, da je zmeraj izbral pravo pot ob pravem času. Tako smo si izborili samostojno državo, svoj dolgo zaželeni dom in samozavestno vstopili v širše mednarodne povezave.

Ker znamo vseskozi ohranjati zavest, da se vsaka rast začne pri koreninah, namenjamo veliko pozornosti domačemu kraju in območju, iz katerega se pravzaprav začena naš pogled v svet.

Stanko Premrl

V občini Vipava, ki danes praznuje, si prizadevamo izvirne vrednote oplemenititi ter jih obenem napraviti vidne v konkretnih dosežkih. Naš pogled je tako usmerjen predvsem v realizacijo izgradnje vrtca, šol, obrtnih con in turističnih destinacij.

Žal, se nam letos izgradnja novega vrtca v Vipavi in obnova podružnične šole v Vrhpolju, odmikata, saj nismo še prejeli ustreznega sklepa Ministrstva za šolstvo in šport, ki bi nam dal zeleno luč za začetek izgradnje oz. obnove navedenih objektov in bi nam obenem zagotavljal 40- odstotno finančno pokritost investicij s strani državnega proračuna. Po drugi strani pa nas veseli, da se v

Spomenik Stanka Premrla, delo kiparja Zmaga Posege, so odkrili (z leve) France Cukjati, Ivan Princes in Andrej Misson.

obrnih conah v Vipavi - lahko rečem - kar množično pojavljajo investitorji, ki gradijo svoje poslovne objekte - s tem pa bogatijo območje s svežim kapitalom in novimi zaposlitvami. V bližnji prihodnosti se v obrtni coni malo izven Vipave obeta velika investicija s strani podjetnika, ki bo obsegala med drugim tudi prepotrebna parkirišča za tovornjake pa tudi motel s prenočišči, s čimer bo prostor dobil celovito urejeno podobo in preko sto novih delovnih mest. Taka pridobitev bo občino gotovo zaznamovala z neko novo dimenzijo, ki bo privabljala kvaliteto tudi v prihodnje. Dober glas namreč seže v deveto vas, kar je izrednega pomena tudi za turistični razvoj naših krajev in Vipavske doline nasploh. Začrtana ureditev učno-rekreativne poti Bela, šotorišče Gradiška tura, pred dnevi odprto Podeželsko razvojno jedro TRG v Vipavi, poudarek na obnovi kulturne dediščine in gradov, bo pripomoglo k večji razpoznavnosti naših naravnih lepot, kulturnih znamenitosti pa tudi gostoljubnosti domačih ljudi. Prihodnost bo namreč tako svetla in rožnata, kolikor se bomo znali zanjo potruditi sami in kolikor cenimo svojo zgodovino in ljudi, ki so se že v preteklosti trudili za naše dobro.

Tako lahko Prešernovim besedam - **KO NAS BO SRČNO BRANIT KLICAL ČAS** - optimistično odgovorimo: branili bomo vse, kar bomo morali, in ni nam treba dokazovati, da znamo braniti srčno. Srce namreč daje barvo vsemu, kar človek vidi, sliši in ve.

Zatorej prisluhnilo besedam današnjih gostov, govornikov, pesmim in glasbi skladatelja Stanka Premrla, ki je v svoji poeziji sam zapisal:

VČASIH NEKAJ PESMI SEM ZAGREŠIL,
DA SEM Z NJIMI
SRČNE ŽELJE SI UTEŠIL.
MORDA BODO TUDI VAM V VESELJE,
TO SO MOJE SRČNE ŽELJE.

Hvala Stanku Premrlu in hvala vam za pozornost.

Slavnostni govornik na proslavi je bil **France Cukjati**, predsednik DZ, ki je občuteno spregovoril o osebnosti Stanka Premrla:

Spoštovani g. župan Občine Vipava, mag. Ivan Princes. Spoštovani predstavniki slovenske kulture in slovenske Cerkve, gospe in gospodje.

125-letnica rojstva našega velikega skladatelja Stanka Premrla in 100-letnica njegove uglasbitve Zdravljice, ki je postala slovenska himna, je dogodek, ki ga mora zabeležiti ne le Podnanos in Občina Vipava, ampak vsa Slovenija.

Bil je človek, ki ga je oblikovala ta čudovita pokrajina in bil je človek, ki je pomembno oblikoval slovensko pesem in slovensko glasbo, tako cerkveno kot posvetno.

Rojstni kraj Šentvid nad Vipavo, kot se je nekoč imenoval Podnanos, je v njegov značaj vtisnil trdnost klesanih kamnov, poezijo valovitih slovenskih gričev in visoko vzpenjajočo se lepoto Nanosa. Tu, v teh krajih, je spoznal, koliko znanja, žuljev in znoja je potrebno, da iz zemlje izvabiš in doneguješ plemenito vino Vipavske doline. In tu, v tej dolini, je ob grožnji fašizma še bolj vzljubil slovenstvo in se naučil še bolj prisluhniti slovenski duši, ki sta ji pesem in melodija tako zelo blizu.

Življenjska pot ga je vodila v Ljubljano, v klasično gimnazijo, nato v bogoslovje, po kaplanovanju pa na študij glasbe na Dunaju. Po vrnitvi v Ljubljano leta 1908 pa se je dobesedno razcvetel, razpel in razdal kot eden najplodovitejših slovenskih skladateljev. Postal je vrhunski orgelski koncertant in odličen glasbeni pedagog. Učil je na konservatoriju in glasbeni akademiji, pa tudi na orglarski šoli, teološki fakulteti in v semenišču. Kar 32 let je bil ravnatelj orglarske šole v Ljubljani in 35 let je urejal revijo Cerkvni glasbenik. Ustvaril je kakih 1200 cerkvenih in preko 800 posvetnih skladb.

Stanko Premrl je do dna svoje duše "slovenski" skladatelj. V njegovih delih se odraža slovenski značaj,

mnoge njegove melodije so dobesedno ponarodele. Sodi med tiste stebre državotvorne kulture, ki ustvarja osnovo zavesti narodne pripadnosti. Tako kot pisatelji in pesniki tudi skladatelji ustvarjajo dela, ob katerih začutimo: to je naša beseda, naša pesem, naša melodija. In Premrlove pesmi nas združujejo, povezujejo, predvsem še, če jih ne le poslušamo, ampak tudi prepevamo.

V globaliziranem svetu bomo ohranili svojo narodno identiteto le s pomočjo slovenskega jezika. A tu ne gre samo za jezik kot eno od oblik sporazumevanja. Ne gre za mrtvo črko na papirju, ampak gre za to, kako ta jezik zapoje v našem prostoru in naših srcih. Gre za vsebino, našo slovensko vsebino, ki nam jo ta jezik razodeva. Gre za dela slovenskih pisateljev, pesnikov in skladateljev. Da, tudi skladateljev, ki s slovensko melodijo razkrivajo slovensko dušo. Tisto dušo, v kateri so stoletja nakopičila lepoto te dežele, znoj in veselje, trpljenje in radost naših prednikov.

Pokloniti se našim velikim pisateljem, pesnikom in skladateljem pomeni, pokloniti se svoji kulturi, svojim koreninam. Mnogi doslej so bili po krivici zanemarjeni. Tudi Stanko Premrl je bil eden med njimi. Hvala vsem, ki ste pred 33 leti na njegovo rojstno hišo pritrčili spominsko ploščo in ga s tem priklicali iz pozabe. Današnje odkritje spomenika pa je le nadaljevanje dolžne pozornosti do naših velikih mož, ki s svojim duhom in svojimi deli pomenijo naši kulturi in naši narodni zavesti nepogrešljivo »dodano vrednost«.

Žal pa so tudi v tem delu Slovenije mnogi naši kulturni in narodni velikani še vedno neupravičeno zakopani v pozabo. Naj omenim le Žiga Herbersteina iz Vipave, viteza in diplomata iz začetka 16.stoletja. Ali Karel Štrekelj iz Gorjanskega pri Komnu, jezikoslovec, literarni zgodovinar in narodopisec iz 19. stoletja. Ali Valentin Stanič iz Bodreža pri Kanalu, alpinist, vzgojitelj in kulturni delavec iz 18.stoletja. Ali Vinko Vodopivec iz Ročinja pri Kanalu, duhovnik in glasbenik iz začetka 19. stoletja, ki je ustvaril nepozabno cerkveno in posvetno zborovsko glasbo. V času fašističnega raznarodovanja so bile njegove pesmi simbol slovenskega upora.

Slovenska zgodovina je polna kulturnega in duhovnega bogastva. Odkriti in sprejeti to bogastvo pomeni utrjevati svojo narodno identiteto, pomeni zavedati se svojih kulturnih in narodnih korenin. Pozabiti na to bogastvo, pa naj bo pozabljenje načrtno ali pa iz malomarnosti, pa pomeni pozabiti na svoje korenine, na svojo kulturno in narodno pripadnost, pomeni dopustiti, da umre naš lastni narodni »jaz«.

Zatorej še enkrat hvala županu gospodu Princesu, krajanom Podnanosa in vsem, ki skrbite, da bo skladatelj Stanko Premrl ostal prisoten v naši narodni zavesti.

Andrej Misson, je v imenu Društva slovenskih skladateljev predstavil bogato glasbeno ustvarjalno delo Stanka Premrla, s katerim se Slovenija predstavlja doma in v tujini:

Stanko Premrl je imel rad svoj domači kraj. V eni svojih bolj zadnjih pesmi je zapisal:

*Lepo mi poje svet'ga Vida zvon,
svet'ga Vida zvon,
sem mnogokrat poslušal te,
svet'ga Vida zvon,
od tebe zdaj poslavljam se,
svet'ga Vida zvon.
Ob smrti mi zapoj v slovo,
svet'ga Vida zvon.*

Vesel in ponosen sem, tako v svojem imenu, kot v imenu kolegov Društva slovenskih skladateljev, da smo se danes, »tega lepega dne«, zbrali ob odkritju doprsnega kipa v spomin in čast slovenskemu duhovniku ter skladatelju, vašemu rojaku Stanku Premrlu.

Tu smo zato, ker ga imate še vedno radi in ga spoštujete. To je prijetno in pomenljivo. V tem lahko

prepoznam vašo in našo vitalnost, saj spoštovanje do pomembnih ljudi pomeni tudi to, da nam je še vedno mar za to, da smo Slovenci in da znamo kot ljudje ceniti neprecenljivo delo, ki so ga zapustili nekateri pred nami, med njimi tudi vaš in naš Stanko Premrl.

Bil je eden izmed nekaj slovenskih duhovnikov in skladateljev, ki je zapustil še posebej veliko sled lepote v našem prostoru.

Ti duhovniki so ustvarjali največkrat duhovno glasbo, tako liturgično kot slovensko, ustvarili pa so tudi številna posvetna dela, pogosto naslonjena na ljudsko ustvarjalnost. To svojo plemenito, duhovno, krščansko in katoliško vsebino so vtisnili v številna slovenska dela, ki nas še danes spremljajo, ne le po cerkvah, pač pa tudi s koncertnih odrov. Cerkev leta, porok, pogrebov in drugih obredij ne bi bilo brez občutja, ki ga prinašajo tudi ta dela. Naj omenim le nekaj takšnih duhovnikov, Vodopivec, Kimovec, Tomc, Klemenčič, Sattner, pa nenazadnje vaš bližnji sosed Jože Trošt.

Med njimi je prav vaš rojak, Stanko Premrl postal prav zgled: za odličnega skladatelja, izvrstnega glasbenega pedagoga, organista in odličnega improvizatorja, muzikologa, glasbenega pisca strokovnih člankov, kritik, urednika Cerkevne glasbenika, vzgojitelja in glasbenega pedagoga, bil je tudi pesnik. Predvsem pa nam je lahko zgled kot lepa človeška in krščanska osebnost.

Že razmeroma zgodaj je odšel iz topline rojstnega doma v svet, da bi iz tega malega sveta dosegel velik svet pred Bogom. Leta 1904, leto po posvetitvi v duhovnika, je bil že na Dunaju. Tam je z odliko dosegel vrhunsko glasbeno izobrazbo na eni najboljših tedanjih glasbenih šol v Evropi. Obenem je poglobljajal tudi svoje muzikološko znanje na dunajski univerzi pri enem najbolj znanih tedanjih muzikologov Guidu Adlerju.

Odločitev, da pošljejo prav njega na študij glasbe na Dunaj, se je izkazala za pravilno, pa čeprav je bilo tedaj veliko nadarjenih glasbenikov in marsikdo je bil zaradi tega razočaran.

Po vrnitvi v Slovenijo l. 1908 pa je, malodane do smrti neutrudno deloval na področju slovenske cerkvene in posvetne glasbene kulture.

Napisal je več kot dva tisoč raznovrstnih del za različne zasedbe, tako cerkvenih kot posvetnih. Brez njega ne bi bilo v božičnem času *Le spi*, ne bi bilo velikonočne *Kristus je vstal*, *Veliko noč praznujmo*, ne bi bilo *Marijinih Poglej na nas*, *Pozdravljena Mati*, *dobrega sveta*, ne bi se spomnili svojih dragih s pesmijo *O srečni dom nad zvezdami*, kjer je zdaj med svojimi pri Bogu tudi sam. Imeli ne

Pogled na goste in občinstvo

bi tudi izvrstne napitnice in naše državne himne. Zapustil nam je številna dragocena glasbena dela, veliko orgelskih skladb, ki jih je sam uredil in izdal v dvanajstih zvezkih, znamenite so njegove orgelske fuge, klavirske variacije in druge instrumentalne skladbe. Pisal pa je tudi velika orkestralna in vokalno-instrumentalna dela, med njimi naj omenim *Scherzo* (1959), *Štiri pastore* (1964), kantato *Sončna pesem sv. Frančiška* (1916), čudovito *Mašo sv. Jožefa* (1930) in oratorij *Sveti Jožef* (1948).

Vzgojil je veliko pomembnih glasbenikov, ne le cerkvenih, pač pa tudi posvetnih. Mnogim je pomagal, da so lahko oblikovali svojo življenjsko pot. Prav na vrata njegove učilnice je potrkal Blaž Arnič, ko je iz revne Gornje Savinjske doline prišel v Ljubljano, sledeč svojemu notranjemu klicu, da bi razvil svoj glasbeni talent. Marsikdo od slovenskih glasbenikov se je pri njem učil harmonije in kontrapunkta. Naš znameniti skladatelj in tudi moj profesor Alojz Srebotnjak mi je pripovedoval, kako je imel Stanko Premrl vsako harmonsko vajo za drobno glasbeno stvaritev, ne le kot suhoparno vajo, pač pa kot umetniško delo, ki je moralo biti v vsem profesionalno urejeno in opremljeno z ustreznimi izvajalskimi oznakami.

Kot skladatelj in duhovnik je bil natančen, zahteven do sebe in drugih, saj je vedel, da pot k umetniški in duhovni popolnosti ni lahka. Nasprotno, težka je. In, če je prava svoboda tedaj, ko nas vodi svoboda Duha, potem se ji je on zelo približal. Seveda pa je takšna svoboda čisto nekaj drugega, kot jo pojmujejo tisti, ki mislijo, da je svoboda to, da lahko vsak čas storimo, kar se nam zazdi. Ti niti ne čutijo, kako tesno ujetega duha imajo. To pa ni prava svoboda. Ta je, ko lahko volja in duh dosežeta globine stvarstva brez ovir materialnega sveta. V umetnosti takšno svobodo dosežemo s strogim in napornim delom. Ure in ure sedimo za klavirjem, orglami, pisalno mizo ..., da se z nenehno skrbno vajo osvobodimo spon telesa in snovi, ki nas ovirajo, da bi dosegli višje ravni človeške duhovnosti in ustvarjanja. Takšne odpovedi so sposobni samo največji duhovi. In mednje lahko uvrstimo tudi Stanka Premrla. Pravijo, da je ure in ure sedel za orglami v stolnici, igral skladbe raznih avtorjev, zelo rad skladbe Johanna Sebastiana Bacha, improviziral svoja dela in skladal.

Bil je odločna osebnost.

V Cerkvenem glasbeniku sem prebral, kako je nekdo kritiziral neko njegovo skladbo in zapisal, da bi namreč ta kritik, naredil nek glasbeni odlomek raje tako, kot je zapisal v primeru. Stanko Premrl je ob rob te kritike z odločno gesto zapisal: »Tako sem pa napisal jaz!« Seveda, kritiko svoje skladbe je Premrl objavil v časopisu, ki ga je urejal sam.

Bil je tudi široka osebnost, odlično strokovno in splošno izobražen. Njegove skrbno izdelane naloge z dunajskega konservatorija so še vedno ohranjene. Cenil je delo slovenskih glasbenikov in skladateljev, spremljal je sodobno glasbo, zapisal marsikakšen nekrolog svojemu umrlemu kolegu, med drugim Slavku Ostercu, objavljaj komentarje k skladbam, npr. k nekaj skladbam Marija Kogoja. Prav pred kratkim sem se o njem pogovarjal z zdaj že 92-letnim skladateljem Viktorjem Mihelčičem, kako je pri Stanku Premrlu l. 1936 opravljaj glasbeni izpit. Premrl je bil pozoren spraševalec, predvsem pa usmerjen v glasbeno prakso in obvladovanje glasbenih veščin.

Bil je narodno zaveden Slovenec, v svojih vokalnih delih se je želel približati čustvom slovenskega poslušalca, sam je pisal o tem, kako v svoja dela vnaša elemente ljudske glasbene govornice.

Bil je tudi občutljiva osebnost; ko se je ob priliki vračal iz Dunaja, se je zaustavil v romarskem kraju Marijino Celje na Avstrijskem, kjer ga je do solz ganila lepa romarska pesem.

Sam je večkrat zapisal, da daje prednost praksi pred teorijo, zdi se mi, da je dal prednost tudi srcu pred razumom. Pesnik Simon Gregorčič je zapisal:

Naj prevlada um li, duša:

koga pevče naj poslušā?

Ha, prevlada naj srcē!

Bilo mi nikdar ni k sreči,

ali nečem ga zavreči:

k sreči ali za gorje -

v meni vlada naj srcē!

(Simon Gregorčič, Srce in um)

Umetnost je lahko samo celovita povezanost razuma in čustev. Skladatelj in pesnik Stanko Premrl je sledili svojemu občutku in vztrajal v tem.

In cerkvena glasba je še toliko bolj občutljiva, saj pesmim in orgelskemu igranju težko uidete iz cerkve. Od kipa, slike lahko odmaknete pogled, nikoli pa si ne morete tako dobro zatisniti ušes, da bi pobegnili pred glasbo. Zato je tako pomembno, da je cerkvena glasba za nas vse, da lahko z njo objamemo celo občestvo. Ne le tiste, ki so srečni in veseli, ki so v življenjskem zenitu in se jim zdi, da je trpljenje od njih zelo daleč. Pač pa tudi za tiste, ki trpijo, ki so ostali brez službe, ki so po celodnevem delu prinesli domov nekaj tolarjev, ki jim pred očmi umirajo svojci, njihovi najdražji, ki so izgubili prijatelja, ki se jim povsem izgubijo otroci ... Cerkev je tudi njihov dom, glasba v takem domu pa ne more biti samo za rajanje, ne more biti samo blišč in sijaj, mora biti tudi za upanje, mir in nežnost, v kateri lahko človek najde sebe, sočloveka in Boga. In cerkev ni primeren kraj za ekshibicijo umetniškega nastopaštva;

glasba je vzvišena govorica in molitev. Po drugi strani pa se moramo k Bogu obračati tudi z novo pesmijo. Zdi se, da Bog prav hoče, da bi vsak nov rod imel svojo »novo« molitev.

In glasba Stanka Premrla je bila takšna, ne samo cerkvena, pač pa tudi posvetna, bila je Bogu v čast in ljudem v mir in molitev in bila pa je še kako tudi »nova pesem«, ne pa novotarija zaradi modnega novotarstva.

Tudi zanj bi se lepo prilegle besede sv. Pavla iz pisma Timoteju, »Dober boj sem izbojeval, tek dokončal, vero ohranil«. Prepričan sem, da veljajo zdaj zanj tudi te besede iz istega pisma: »Odslej je zame pripravljen venec pravičnosti, ki mi ga bo tisti dan dal Gospod, pravični sodnik. Pa ne le meni, marveč vsem, ki ljubijo njegovo pojavitev.«

Ponosen sem, da se je tudi moje življenje, pa čeprav le posredno, spletlo z njegovim. Naj nam bo vsem še dolgo v blag spomin in umetniški, krščanski ter človeški zgled. Dovolite mi, da končam s pesmijo Franceta Cegnarja, katere uglasbitev je že povsem slep narekoval Mirjam Tozon. Morda je ta skladba prav njegovo zadnje delo. Prav pretresljivo je poslušati s posnetka, kako jo je igral in pel. Zapisati je ni mogel več ...

Blagor mu, ki se spočije,
v črni zemlji v Bogu spi!
Lepše sonce, njemu sije,
lepša zarja rumeni.
Tiha zemlja ga ne dramí,
strasti ne buči vihar.
Bratoljubje vlada v jami,
greh je prah ljubezni žar.
Bridke tuge, bolečine,
duhomorni trop skrbi,
žalovanje grenko mine,
potok solz se posuši.
Ne slepi rumeno zlato,
čast, ime, naslov in stan.
Smrt pobrati pod lopato,
kar rodil je beli dan. (Fr. Cegnar)

Pod lopato bomo, spoštovani, resnično nekoč vsi sestre in bratje. Takšna srečanja, kot je današnje, pa nam bratstvo tkejo že zdaj. In pa, blagor mu, Stanku Premrlu in blagor vam, za to vaše dejanje.

K vsemu povedanemu je ob koncu dodal nekaj misli še ljubljanski pomožni škof **Andrej Glavan**.

Postavljanje mlaja na Slapu leta 1922

Po pripovedovanju moje mame (1906 - 1985)

Že nekaj dni prej se je mladina in nekaj zavednih vaščanov v strogi tajnosti pripravljalo, da za 1. maj postavijo mlaj, da Italijanom pokažejo, da tu živijo Slovenci. Mora pa biti zelo visok, da ga bo videti do Vipave. Fantje so ponoči posekali drevo in ga pripeljali v vas. Da bi bil čim višji, so posekali še eno drevo ter ga *doštukali*. Dekleta so spletle velik venec iz pušpana in to na *šine* od kolesa kmečkega voza. Pletle so z žico, trdno vmes so dale rože in papirnate trakove v barvah slovenske zastave. Ko so mlaj postavili pokonci, je bil veličasten, velik in viden daleč naokoli. Na vrhu mlaja je vihrala velika slovenska zastava.

Že dopoldne so ga vipavski karabinjerji opazili in pridrveli v vas. Poiskali so pri bližnji hiši žago in sekuro in mlaj je bil kmalu na tleh. Ampak venec se jim je upiral, nobena sekira ga ni mogla razsekati, nekaj sekir so skrhalo, a venec ni šel narazen. Potem so vse skupaj dali na kup in zažgali. Sedaj so videli, da je obroč železen, ker ni zgorel. Začelo se je poizvedovanje po vasi, kdo je to napravil. Nekaj mož so spravili skupaj in jih zasliševali, pa nihče ni nič vedel in ne slišal, kaj se je godilo ponoči, čeprav so bili pri postavljanju mlaja vsi zraven. Ko niso mogli nič izvedeti, so jih izpustili. Slap pa so si zapomnili.

Darinka Vidrih

Kako je rdeča barva obleke vznemirila italijanske financarje

Bilo je leta 1940, stara mama je imela v Vipavi bolno sestro, ki je bila od kapi nepokretna, in šla jo je obiskat. V košari ji je nesla nekaj sadja, malo sladkorja, *par* kosov mila in še nekaj malenkosti. Bila sem tudi jaz z njo, imela sem 12 let, oblečena pa sem bila v rdečo obleko. Pri izviru Lipce

Rdeča barva obleke je vznemirila italijanske financarje

naju ustavijo financarji in vprašajo, kaj imava v košari. Stara mama je dala košaro z glave na kamnito mizo, ki je stala pred Ferjančičevo gostilno. Vse so ji premetali ter vprašali, komu nese vse to. Rekla jim je, da bolni sestri. Nato pride iz gostilne gospodinja in lastnica lokala, Lojzka. Začela se je jeziti nanje in jim rekla, da naj pustijo ubogo žensko pri miru, ker ima resnično bolno sestro. Nato so pokazali name, hoteli so vedeti, zakaj sem tako oblečena, da jih s tem nalašč izzivamo. Jaz sem začela jokati, ker so naju tako sovražno gledali. Oblečena sem bila v živordečo obleko z belo bluzo in belim predpasnikom. Lastnica gostilne se jim je začela smejati, rekla jim je, da je to otroška noša tega kraja, da jih s to obleko nič ne izzivamo in žalimo. Nato so naju pustili in odšli sva s kraja neprijetne dogodivščine. Jaz pa tega dogodka ne bom nikoli pozabila.

Darinka Vidrih

NOVO RASTE NAD STARIM

Na Grubljah, območju med Vipavo, Vrhpoljem in Zemonom, nastaja novo naselje, ki se lahko pohvali, da ima že zelo stare temelje. To so že lani spomladi potrdili arheologi, ki so včeraj zaključili svoje delo še na zadnji od gradbenih parcel in sledove antičnega objekta prepustili gradbenikom. Območje med Vipavo in Vrhpoljem je bilo sicer že pred 20 leti v prostorskih dokumentih zavarovano kot arheološka dediščina, saj so opravljene sondaže potrdile, da se tod nahaja večje selišče. Lani so arheologi na eni od parcel naleteli na dva antična objekta in na površno tlakovano dvorišče, ki ju je očitno povezovalo. Med najdbami so se znašle tudi oljenka, bronasta pločevina, lončenina in novci iz 4. stoletja. Tokrat pa so arheologi pod vodstvom Nade Osmuk iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine Nova Gorica v odkritem antičnem objektu naleteli tudi na tlak ognjišča. *Niti lani niti v zadnjih dneh, ko so zakopali še v zadnjo od gradbenih parcel, arheologi sicer niso odkrili kakšnega "zaklada". "Rezultati pa so dovolj dobri in z njimi smo zadovoljni. Pomembno je, da smo rešili arheologijo, čeprav le z delnimi raziskavami zaščitnega značaja, saj smo želeli svoje delo čim prej zaključiti in tako investitorjem omogočiti začetek gradnje. Moram reči, da smo z njimi dobro sodelovali in si lahko le želimo, da bi bilo tudi drugod podobno,"* je ob včerajšnjem zaključku arheološkega dela pojasnila Nada Osmuk.

Najdene antične naselbine po mnenju strokovnjakov niso povezane z odkritimi grobovi ob cerkvi sv. Štefana v Vipavi, ki sodijo v 1. stoletje, kar kaže na dve fazi antične poselitve območja Vipave. O tem, da bi dosedanje najdbe z območja vipavske občine kdaj našle pot nazaj v Vipavo, pa Osmukova dodaja: *"Dosedanje najdbe, tako na območju te antične naselbine kot grobovi ter območje Starega gradu s prazgodovinskimi elementi umeščajo Vipavo na zemljevid arheološko pomembnih krajev in menim, da je čas, da se tega zavejo tudi sami Vipavci."*

AT

Primorske novice, 18. 5. 2005

O ZNAMENJU NA SPOMENIKU PREMIERSTEINU NA POKOPALIŠČU V VIPAVI

V eni od prejšnjih števil VG je bil objavljen prispevek, v katerem smo predstavili spomenik Premiersteinu na vipavskem pokopališču. Gospod Pavel Premrl nam je poslal dodatno razlago o znamenjih na spomeniku.

Vem, da je kača, ki grize svoj rep, znamenje za alkimista. Stef. PREMIERSTEIN se je verjetno ukvarjal z zdravljenjem in izdeloval zdravila po svojih recepturah in recepturah starih alkimistov. Njegovo znanje je moralo biti obsežno in del njegovega znanja je verjetno poznala tudi babica Jamšek, ki je pomagala na svet mnogim Vipavcem in okoličanom in ga verjetno tudi uporabljala, posebno še v času 2. svetovne vojne.

V alkimiji pomeni kača, ki grize svoj rep, »conjunction« (tj. zveza, združitev, spajanje, sovpad, veznik). Za kakšno zvezo gre, lahko samo ugibam, za kemično prav gotovo ne. Glede na priimek sklepam, da gre za zvezo različnih rodov (narodov).

Ima pa kača, ki grize svoj rep, še drugi pomen: pomeni večnost. Zato preberem to znamenje: alkimist, spojen z različnimi rodovi, ki je bil poklican v večnost.

Pavel Premrl, dipl. ing. kem. tehn.

OBLETNICA VOJNE

Za nami je 60. obletnica druge svetovne vojne, ki so jo slavnostno proslavili v vseh večjih mestih po Evropi, še posebej pa so obeležili obletnice osvoboditve posameznih taborišč. V njih so se zbrali preživeli taboriščniki, sorodniki umrlih žrtev in predstavniki posameznih držav. Položili so vence na mesta, kjer so padle nedolžne žrtve in obžalovali žalostno dogajanje v vojni. Vsi udeleženci proslav so poudarili željo, na mlajše generacije prenesti svoje izkušnje, da se vojna v takšni obliki ne bi več ponovila. Grozljivi boji, ki so potekali na vseh koncih sveta, in v katerih je umrlo 60 milijonov ljudi, so v Evropi prenehali kmalu po 8. maju 1945 - po podpisu premirja v zavezniškem poveljstvu v francoskem mestu Rheims. Za Nemce sta ga podpisala general Alfred Jodl, predstavnik nemškega poveljstva, in admiral Karl Dönitz, takratni, po smrti Hitlerja, vodja nemške države. Težko pričakovani konec je celotna Evropa sprejela z navdušenjem in občutkom olajšanja. S predajo nemških sil in njihovih zaveznikov je v Evropi vstalo upanje, da bodo ljudje lahko ponovno živeli v miru, brez nasilja in lakote.

Primorska je konec vojne dočakala že malce prej, saj so zlom nacifašizma v Slovenskem primorju in Trstu prinesli že zadnji dnevi aprila in prvi dnevi maja 1945. Enote partizanske vojske so v veliki tekmi za Trst prehitele zavezniško vojsko. Jugoslovanska vojaška uprava je 1. maja 1945 prevzela oblast nad celotnim upravnim ozemljem bivše Julijske krajine do Soče in jo je že do sredine maja izročila civilni upravi. V tem času so na ozemlje Julijske krajine prišle tudi enote 8. britanske armade, saj je bilo vprašanje zasedbe Julijske krajine nerešeno. Vrhovni zavezniški poveljnik za Sredozemlje, feldmaršal Harold Alexander, je poslal brzojavko vrhovnemu komandantu Jugoslovanske armade Josipu Brozu z zahtevo, da enote zapustijo Trst, kar pa je Broz odklonil.¹ Tako so se že ob sami osvoboditvi začele nove napetosti in negotovost o usodi Primorske, ki so trajale še celi dve leti - vse do priključitve Primorske k Jugoslaviji.

Primorci so bili namreč že pred začetkom vojne ločeni od svoje domovine, saj je Primorska z Rapalsko pogodbo leta 1920 pripadla Italiji. Ločitev je še bolj poglobil nastop fašističnih oblasti, ki so prepovedale vse, kar je bilo slovenskega. Fašistično teptanje Slovencev in njihove kulture je poglobilo željo po združitvi z domovino Jugoslavijo. V 25 letih italijanske vladavine se je želja le še stopnjevala in v vojnem času močno vplivala na opredeljevanje Primorcev za Jugoslavijo in prestopanje v partizanske vrste.

Po končani vojni so se Primorcem kljub veliki želji po združitvi z ostalim slovenskim prostorom začeli porajati dvomi o načinu življenja v novi Jugoslaviji. Nov režim je posegal v kulturo življenja in spreminjal gospodarski sistem. Primorsko prebivalstvo se je znašlo pred novim pojmom - komunizem. Ob tem se je začelo spraševati, kakšne spremembe bo to prineslo v njihovo življenje. Začetno veselje ob osvoboditvi se je tako pomešalo s strahom o prihodnosti. Dvomi o novi državi in strah pred komunističnim režimom so se izkazali za upravičene. Oblasti so hitro začele izvajati revolucionarne spremembe. Pretežno ruralno in verno prebivalstvo je novim gospodarskim in ideološkim spremembam na tistem nasprotovalo, vendar pa nikakor ni moglo ugovarjati.

Zmaga komunističnih oblasti je med drugim preprečila tudi konstruktivnejšo debato o medvojnem dogajanju. S pomočjo zgodovinarstva in obsežne propagande so državne oblasti občutno povečevale vlogo partizanskega gibanja in večale moč partizanske vojske ter njene dejanske dosežke med drugo svetovno vojno. Zaradi odsotnosti vsakršne kritike ali racionalnega razmišljanja o dogajanju v vojni je z leti in desetletji obsežna propaganda postala realnost in skoraj edini spomin na preteklost. Možnost, da je obstajala tudi druga resnica, je za številne generacije, ki so odrasle pod vsiljenimi ideali, nemogoča. Kvalitetnega in neopredeljenega pregleda dogajanja med vojno pa so se zdaj ponovno lotili zgodovinarji. Na dan prihajajo novi pogledi na posamezne dogodke, predvsem pa v ospredje stopajo žrtve in poboji na obeh straneh.

Smernice za raziskavo medvojnih žrtev so bile postavljene leta 1996 na okrogli mizi Žrtve druge svetovne vojne na Slovenskem, po njih se je leta 1997 začel na Inštitutu za novejšo zgodovino pod vodstvom direktorice dr. Jasne Fischer projekt Nacionalne zbirke Žrtve druge svetovne vojne in

zaradi nje v Sloveniji 1941-1945. Raziskovalci so tako v času do aprila 2004 popisali 89.000 žrtev, ki so umrle v času od aprila 1941 pa do januarja 1946. Število še ni dokončno in se bo do septembra 2006, ko naj bi bil projekt zaključen, še spremenilo. Kot navajata raziskovalki v projektu, je v slovenskem prostoru med vojno in neposredno po njej živelo 1,492.000 ljudi, pri čemer pa 89.000 žrtev predstavlja izgubo 6% prebivalstva, kar je enako jugoslovanskemu povprečju. Na Primorskem je bil tako delež žrtev med prebivalstvom 5,6%, saj je od okoli 260.000 prebivalcev v drugi svetovni vojni izgubilo življenje 14.682 oseb.²

Številne žrtve druge svetovne vojne bodo s popisom tako dobile obraze in imena, pa tudi krivci, ki so izdajali ukaze, so že bolj ali manj znani. Dogajanje med drugo svetovno vojno bo v prihodnosti bolj jasno in posamezna dejanja bodo dobila svojo pravo vrednost. Slovenski narod bo lahko opravil s svojo preteklostjo in mu bo za prihodnost ostalo predvsem svarilo, naj se vojna in njene grozote nikdar več ne ponovijo.

Marija Čipič Rehar,

Opombe:

1 Nevenka TROHA, Komu Trst, Slovenci in Italijani med dvema državama, Ljubljana, Modrijan, 1999, str. 22.

2 Tadeja TOMINŠEK RIHTAR - Mojca ŠORN, Žrtve druge svetovne vojne in zaradi nje (april 1941 - januar 1946), v: Zbornik Žrtve vojne in revolucije, uredil uredniški odbor, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 2005, str. 17-20.

TISTEMU TAMLE

tistemu tamle
čisto spredaj
tistemu tamle
nekje na sredi
tistemu tamle
čisto zadaj
tistemu tamle
ki se mi posmehuje
tistemu tamle
ki me ponižuje
tistemu tamle
ki me prezira
tistemu tamle
ki ga nikdar ne razumem
tistemu tamle
ki me nikoli ni maral razumeti
tistemu tamle
ki ga sovražim
tistemu tamle
ki se obme spotika
tistemu tamle
ki bi ga najrajši utišal
da, prav tistemu bom ponudil roko sprave

Detlev Block

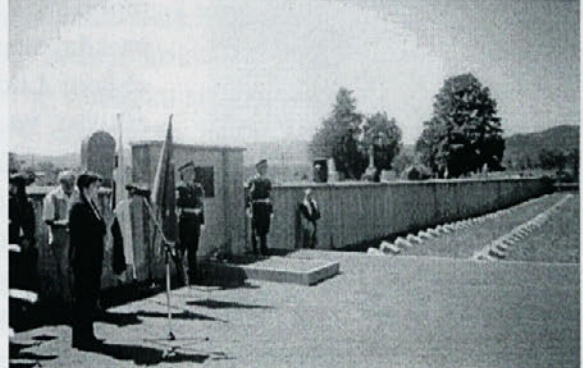
SLOVESNOST OB ZAKLJUČKU OBNOVE

Na vojaškem pokopališču je bila 20.5.2005. spominska slovesnost in blagoslov ob zaključku večletne obnove vojaških pokopališč prve svetovne vojne v občini Vipava - Ajdovščina.

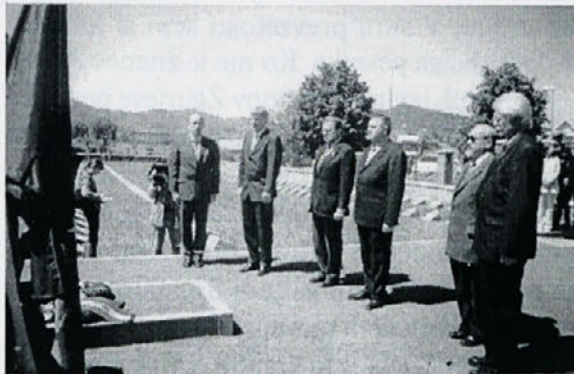
Obnovitvena in vzdrževalna dela na pokopališčih iz prve svetovne vojne so bila opravljena v Ajdovščini, Vipavi, Podnanosu, Vipavskem Križu in Črničah. Na vseh so postavili nove označevalne table, temeljitejši obnovi pa sta bili v Črničah in Vipavi. Denar je zagotovilo ministrstvo za delo, kjer skrbijo, kot je poudaril Marko Štrovs iz direktorata za delavna razmerja in pravice iz dela, da bo ostal neomadeževan spomin na tiste, ki so se borili na slovenskih tleh in nimajo možnosti, da bi ležali v grobovih svojih družin.

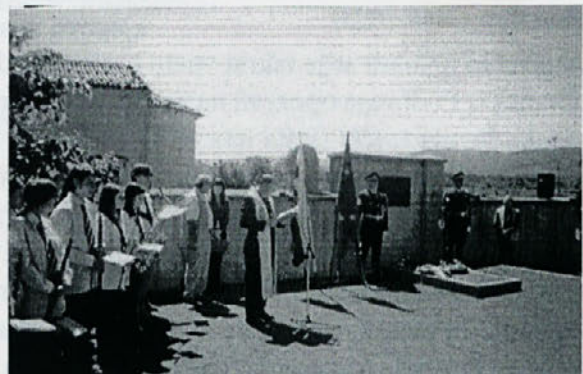
Zastava in enota SV ob blagoslovu obnovljenega vojaškega pokopališča v Vipavi

Častna straža na vojaškem pokopališču v Vipavi

Predstavniki Slovenije, Italije, Avstrije in Madžarske pri polaganju vence

Vojaški duhovnik pri blagoslovu prenovljenega vojaškega pokopališča

Slovesnosti so se poleg drugih udeležili tudi atašeji Italije, Avstrije in Madžarske. Ob polaganju vencev je igrala godba na pihala Vrhopolje - Vipava, enota slovenske vojske pa je na pokopališču držala častno stražo.

Na vojaškem pokopališču v Vipavi je pokopanih 400 avstro-ogrskih vojakov različnih narodnosti (Slovenci, Italjani, Avstrijci, Madžari, Dalmatinci, Bosanci), ki so v letih 1915 - 1917 umrli za posledicami ran na soški fronti ali boleznimi v bližnji vojaški bolnišnici.

Ko gremo mimo pokopališča, se spomnimo, da smo tudi mi dolžni s spoštovanjem vzdrževati njihova zadnja bivališča.

Ludvik Curk

PESNIK FRAN ŽGUR IZ PODRAGE – VIPAVSKI SLAVČEK

1. del

Živo se še spominjam koledarja celjske Mohorjeve družbe za leto 1957, ki mi je prišel v roke, ko sem imel morda šest let. V neizbrisnem spominu mi je ostala podoba moža v najboljših letih, s kratko pristrženimi lasmi, košatimi in nekoliko zavihanimi brki, z živimi, a nekako otožnimi očmi, zazrtimi v daljavo. Takrat seveda nisem še vedel, koga je koledar ovekovečil. Večkrat sem ga še vzel v roke in vedno bolj so se mi zdele domače še ostale podobe, ki so bile objavljene kot

Fran Žgur (1866 - 1939)

slikovne priloge dolgega članka. Potopisno-zgodovinsko reportažo z naslovom *Na Vipavskem je šaldu lepu* še vedno kdaj pa kdaj vzamem v roke, ker jo je v svojem imenitnem slogu objavil Ludvik Zorzut, pesnik, narodopisec, muzealec in arhivist, vnet planinec, po rodu iz Brd. Prej opisana podoba moža je bil portret Frana Žgurja, Sandrovega iz Podrage, pesnika, ki je po krivici precej pozabljen.

Ko sem hodil v tretji razred osnovne šole (šolsko leto 1964/1965), je bila v »tretjem berilu« objavljena pesem *Tam vrh Nanosa* in spominjam se, da smo se je učili na pamet. Kako domača in obenem imenitna se mi je zdela – čeravno nisem čisto razumel vseh besednih povezav! Moja »nunca« Pavla pa mi je mnogo kasneje odkrila še bolj očarljive Žgurjeve verze – na pamet je pri kakih sedemdesetih letih svoje starosti zrecitirala njegovo pesem *Čez stezice*. V silni prevzetosti sem si jo takoj

zapisal in nemara se je takrat vnelo moje občudovanje podraškega pesnika. Ko me je znanec Adam Žvanut iz Podbrega opozoril na verjetno enega redkih ohranjenih izvirnih izvodov Žgurjeve pesniške zbirke *Pomladančki* (izšla leta 1923 v Gorici), ki jo je našel najbrž nekje na podstrešju Moserjeve domačije v Orehovici, me je dokončno osvojila njegova pesniška muza, ki me ni več zapustila.

Za vse, ki še imamo radi klasične pesniške verze in nam veliko pomenijo ljudje našega rodu, ki so nam dajali iz svoje mehke, k naravi in domači pokrajini nagibajoče se duše, je Fran Žgur čudovit pesnik, melanholičen, svetel in radosten. Premalo ga poznamo in zato ga tudi premalo cenimo, čeravno ni mogoče trditi, da je bil popolnoma prezrt pri raziskovalcih slovenske poezije. O njem imamo vendarle na razpolago nekaj objavljenih preglednih življenjepisov in kratkih oznak njegovega pesništva. Najbolj temeljito se ga je lotila v svoji diplomski nalogi Bojana Pižent, ki je preučila in analizirala njegovo mladinsko poezijo ter svoje izsledke napisala leta 1992. Njegovih pesmi je kar za debelo knjigo, veliko jih je objavljenih v zares številnih časopisih, revijah in koledarjih, lep del njegove pesniške zapuščine pa se nahaja v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici. Objavljal jih je tudi pod psevdonimi Vneslav, Frigidus in Salus. Škoda, da študija Bojane Pižent ni objavljena. Fran Žgur, o katerem se je v ljudskem izročilu ohranila oznaka, da je bil slab trgovec, a dober pesnik, bi zaslužil, da bi ga spoznal širši krog Vipavcev in Slovencev - vsaj z izdajo izbranih pesmi in ustrezno spremno besedo, za katero je diplomsko delo Pižentove dobra osnova, morda pa tudi s postavitvijo kakega spominskega obeležja v njegovem domačem kraju. Da bi obudili spomin nanj in ga bolj zasidrili v našo zavest, bi bilo zato prav, da bi kaka pobuda prišla tudi iz Podrage. Čez slabi dve leti bo namreč poteklo 140 let od njegovega rojstva.

V Vipavskem glasu bomo v nekaj nadaljevanjih predstavili njegovo zanimivo življenjsko pot in objavili nekaj njegovih pesmi, ubranih na čase leta, v katerih glasilo izhaja.

(se nadaljuje)

Jurij Rosa

Fran Žgur: Zdramila se je priroda...

Zdramila se je priroda,
v solnčnem blesku cvete zrak;
kliče naših polj svoboda,
da pripne ti cvet za trak.

Stopim v jutro cvetk bogato -
dober dan, prekrasni dan!
Daj mi srečo, ptičko zlato,
daj iz neder cvet krasan!

Vriska njiva, poje polje -
vse kar gledam - spev in cvet -
in še jaz sem zlate volje,
s srečo mladih dni odet.

Ptička, sreča, poletela
danes v moje je srce -
Tam žgolela, tam bo pela
sredi cvetja pesmice.

(Pomladančki, Gorica 1923, str. 8)

Fran Žgur: Junij

Cvet pripel je k zlati struni,
sonca blišč je skril v očeh,
čez polje šumeče junij
z rožo sončno gre v laseh.
Pesem polj gre valovita,
gre pred njim kot zlat oblak,
pesem trav in pesem žita,
v njej žari se mak in slak.
Vsa nevesta je pšenica,
venec jo obkroža zlat,
šumna krila, zlata lica,
vetrič boža jo krilat...
Slak se z makom spogleduje,
kdo je ženin lepši, kdo?
V tem na pesmi jasni pluje
svat Škrjanček pod nebo...
Kakor sneg - na polju peče,
kakor mak - bliščava rut,
pesem koscev nase vleče
in srca - ljubezni čut!

(Fran Žgur, osebni arhivski fond v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici)

Fran Žgur: Šmarni dan v Logu

Solnčni žarki kot dragulji,
krila deklic ko metulji,
roj ljudi - šumeči ulji...

V levo, desno, doli, gori,
beli vsi se pno šotori -
trušč in šumni razgovori.

Srca rdeča, vsa medena,
s peno zlato prepletana,
pesem v njih lepo zložena.

Trombe, orgljice, igrače,
čevlji, rute, ogrinjače -
solnčni blesk iz vsega skače...

Tu in tam je lopa skrita:
toči vina ognjevita,
vriska pesem zmagovita...

Stolp-čuvaj vzal križ je v roko,
vabi zvon iz lin visoko
reko v hram ljudi široko.

Tam Marija je v oltarji,
vse blišči se v zlati zarji
med svetnikov poglavarji.

Vsa blesteča, vsa molčeča
množica je zdaj klečeča
prosi milosti drhteča.

Se v nebo molitev dviga.
srca verna - božja knjiga,
duša se ko plamen vžiga...

(Naš glas, november 1928, št. 11)

Fran Žgur: Čez stezice...

Čez stezice grem na Goče;
pridem tjakaj, mi je vroče;
tam kapela je Marije,
v plašč svetla me ona skrije,
da se duša odpočije...
Ko je mrak čedalje bliže,
stopim doli v Manče niže;
tam je Štefan, moj prijatelj,
klet on ima, v njej je škratej -

Ta kot mucka se mi laska,
boža me, potem popraska...
Za oblake luna skoči,
joj, kako domov po noči?
In da ne bi mene škratej,
Štefan s svečo, moj prijatelj -
da bi ne zadel ob bilko,
spremi me domov s svetilko...

(Pomladančki, Gorica 1923, str. 64)

IZ NAŠE KS

DELO KS VIPAVA

V zadnjem obdobju smo sprejeli štiri pomembne sklepe, ki se tudi izvajajo.

1. Prevezli smo odgovoren projekt sanacije krovnih plošč nad potokom Slezenc. Ob tem moram seznaniti krajanje Vipave, da bo zaradi zapor in spremembe prometnega režima potrebno malo potrpeti. Za projekt sem se zavzel kot predsednik KS Vipava osebno, saj življenje ob "ropotarnici" ni bilo več znosno. Čeprav KS Vipava ob izvedbi ni bila soudeležena, sem sklenil, da je prebivalcem, ki živijo v bližini potoka Slezenc, potrebno pomagati. Projekt poteka preko KS, financiran pa bo iz občinskega proračuna. Kdo je za nastalo situacijo kriv, ne bom opisoval, saj je težav že tako dovolj.
2. S 15.6.2005 smo s sklepom KS Vipava zaprli prehod v vrtcu v Vipavi. Zadnje čase so se v nočnih urah v podhodu dogajale razne neprijetnosti. Zjutraj je bil hodnik neprimeren za prehod. Vrtec nas je z dopisom obvestil, da so našli celo injekcijsko iglo. Varnost otrok mora biti na prvem mestu. Prehod bo zaprt predvsem v nočnih urah, oz. v času, ko vrtec ne bo odprt. Vsi, ki živimo v bližini, bomo lahko uporabljali prehod pri zdravstvenem domu.
3. Na razpisu smo bili izbrani za organizacijo Vipavska trgatev 2005. Peta prireditev v organizaciji KS Vipava bo 9., 10. in 11.9.2005. Vabljeni že sedaj.
4. Pripravljamo dva idejna projekta za novo mrliško vežico v Vipavi. Če bo vse potekalo po načrtih (če bodo sredstva), naj bi jo zgradili v letu 2006.
Skupaj z občino, Elektro Primorska in KS Vipava je dogovorjeno, da se v juliju in avgustu na novo uredi elektrifikacija Vinarske ceste in del ceste proti Gradišču.
Mislim, da so dogovori o ureditvi prostora pred cerkvijo padli na plodna tla in da bomo v sodelovanju Cerkve, občine in KS Vipava do jeseni to uredili. Prostor bo urejen podobno trgu Pavla Rušta, tako da bo z njim tvoril celoto starega dela Vipave.

Vsem šolarjem in dijakom želim prijetne počitnice, vsem drugim pa lep in miren dopust.

*Boris Ličen,
predsednik KS Vipava*

Svet KS Vipava se je sestal v aprilu na 18. in v maju na 19. redni seji.

Tudi letos nadaljujemo s subvencioniranjem obnove fasad na hišnih pročeljih.

19. redne seje se je udeležil tudi g. Darko Krapež s Policijske postaje Ajdovščina. Posredoval nam je policijsko poročilo za preteklo leto. Prijavljenih je bilo 79 kaznivih dejanj, 43 ovadb za sodišča in 34 poročil. Še vedno je navzoč problem uživanja in preprodaje drog. Število registriranih uživalcev droge v naši občini se je v primerjavi z letom poprej povečalo. Številnih vlomov in kraji ni mogoče preprečiti, zato je dobro, da so zlasti starejši krajanji poučeni, kako naj se zavarujejo in ravnajo, da niso žrtev tovrstnega nasilja.

Ravnateljica vrta v Ajdovščini ga. Meri Uršič je KS ponovno opozorila na problematiko prehoda pri vrtcu v Vipavi. Tu so se ponovno začele ob koncu tedna zbirati "klape mladih". Za seboj puščajo prazne pločevinke, plastenke, mažejo stene, dvakrat pa so dobili celo injekcijsko iglo. Opozorila nas je, da niso dolžni čistiti prehoda, če je le-ta namenjen vsem krajanom. Člani sveta KS so sprejeli sklep, da se prehod zapre, za odklepanje in zaklepanje je zadolženo osebje vrta. O zaprtju smo obvestili tudi občinsko upravo.

*Marija Černigoj,
tajnica KS Vipava*

IZ NAŠE OBČINE

OBCINSKA PRIZNANJA ZA LETO 2005

1. PLAKETA OBČINE VIPAVA se podeli gospodu ANTONU GORIČANU

Gospod Anton Goričan je ustanovitelj Folklornega društva Vipava, ki mu že od vsega začetka v letu 1994 tudi uspešno predseduje.

Sama ideja o ustanovitvi Folklornega društva se je porodila med vipavskimi skavti, ki so se zavedali, da je za vodjo potrebno poiskati človeka, ki ga odlikujejo organizacijske sposobnosti, pogum, ljubezen do glasbe in plesa, nenazadnje pa tudi določena mera drznosti.

Da je gospod Goričan najboljša možna izbira se je izkazalo že takoj, kajti prva leta delovanja društva so bila precej naporna. Treba je bilo zagotoviti finančna sredstva za nakup in izdelavo noš, za najem in ogrevanje prostorov ter za rešitev vseh vprašanj, ki se tičejo delovanja društva. Folklorno društvo Vipava pod vodstvom g. Goričana je zagotovilo za ohranjanje tradicije ljudskega plesa in izročila, tako v kraju, občini kot tudi v širši okolici Vipavske doline; dober glas pa društvo ponese povsod, kjer z nastopi gostuje.

Gospod Goričan, ki je v letošnjem letu prevzel tudi vodenje Zveze kulturnih društev Vipava, s svojo gorečnostjo potrjuje misel, ki pravi, da **tradicija ni čuvanje pepela, ampak podžiganje ognja.**

2. PLAKETA OBČINE VIPAVA se podeli gospodu MITJI TROŠTU

Gospod Mitja Trošt, odličen športnik, rojen leta 1987, doma iz Poreč, dijak Srednje Zdravstvene šole, je član Športnega društva Nanos iz Podnanosa. Kot tekač na srednje in dolge proge ter gorski tekač dosega nadvse zavidljive uspehe, saj vseskozi posega po najvišjih mestih na državnih prvenstvih kot tudi na mednarodnih tekmah, kjer tekmuje z državno reprezentanco. V pretekli sezoni se lahko med drugim pohvali z naslovom državnega prvaka v teku na 3000 m v kategoriji mlajših mladincev.

Mitja, mladenič, ki s srcem in dušo trenira tek že od malih nog, je nedvomno vzgled vztrajnosti, samodiscipline in spoštovanja pravih vrednot v življenju. V današnjem času, ko vse več mladih, žal, takorekoč brezciljno tava in se zateka v prepovedane svetove zasvojenosti, je Mitja zagotovo usmerjen v pravi cilj, ki si ga je postavil visoko na vrh, vendar zanj gotovo ni previsoko, saj ga ženeta pogum in vztrajnost.

Občina je ponosna, da ima med svojimi ljudmi mladino, ki ve, kaj želi doseči in to tudi doseže. Za Mitja veljajo besede Hesse-ja, ki pravi: **Zahtevamo, da mora imeti življenje smisel – vendar ima natanko toliko smisla, kolikor smo mu ga zmožni dati.**

3. PLAKETO OBČINE VIPAVA se podeli gospodu BOGDANU SEMENIČU

Gospod Bogdan Semenič - leta nazaj, še kot zaposleni voznik pri Avtoprometu, je začel svojo samostojno pot iznajdljivo, tako da je - kolikor so mu dopuščali prihranki - od delodajalca odkupil najcenejši tovornjak ter sam poskrbel za rezervne dele in obnovo, navkljub dvomu marsikoga, ki je opazoval njegovo delovno vnemo.

Tako je po jasno načrtani poti kot samostojni avtoprevoznik krenil v letu 1980, najprej s prevozi gramoza in cementa po Sloveniji. Ob skrbi za družino in izgradnji lastnega doma, kar mu je vzelo kar nekaj časa in energije, je vseskozi budno skrbel za svojo dejavnost. Zavedal se je, da bo njegova pot peljala navzgor, če bo postajal vedno boljši, zato je pravočasno poskrbel za širitev voznega parka pa tudi za osvajanje tržišča v tujini. S povečevanjem obsega dejavnosti je moral poskrbeti tudi za nove zaposlitve, tako voznikov kot tudi ostalih režijskih delavcev. Ob tem se je pokazala nujna tudi za ustreznimi poslovnimi prostori. Nekaj časa je bil sedež njegovega podjetja v Vrtojbi, letos pa mu je uspelo preseliti ga spet v domači kraj, bliže družini in domačim ljudem, saj ga je vedno spremljala želja poslovati doma.

Sicer s skromnim začetkom, se lahko danes pohvali z 19 zaposlenimi in 16 tovornjaki, še večjo pohvalo pa si zasluži njegov požrtvovalni in delovni značaj, z občutkom za sočloveka, saj vedno rad priskoči na pomoč.

Gospod Semenič se vseskozi zaveda, da je čas samo zaradi tega, da se nekaj zgodi in samo tam, kjer se zgodi.

4. PRIZNANJE - NAZIV ČASTNI OBČAN se podeli gospodu msgr. ANTONU ŠTRANCARJU

Šembidski in loziški župnik, msgr. Anton Štrancar je nastopil službo v obeh župnijah v letu 1986. V skoraj dvajsetih letih službovanja je opravil ogromno dela neprecenljive vrednosti, tako za župniji kot tudi za Vipavsko dekanijo nasploh, dejavno pa je sodeloval tudi v širšem okviru Koprške škofije in Cerkve na Slovenskem.

Njegovo duhovniško delo je pogosto presegalo ožja verska opravila, segalo je tudi na kulturno-prosvetne pobude v povezavi z utrjevanjem vrednot pristnega domoljubja in narodne pripadnosti. Izjemni sadovi njegove delavnosti se kažejo pri obnavljanju in vzdrževanju cerkvenih stavb v obeh župnijah, kar predstavlja njegovo požrtvovalno kulturno delo širšega pomena. Poskrbel je za popolno obnovo porušenih podružnih cerkva sv. Marije Magdalene v Otoščah, sv. Trojice nad Orehovico, sv. Hieronima na Nanosu, sv. Miklavža pod Nanosom ter Kapele Božjega groba na Lozicah. Njegova zasluga je tudi dokončanje obnove in temeljito zavarovanje podružne cerkve sv. Kozma in Damijana v Podbrjah ter opravljena obnovitvena dela v župnijski cerkvi sv. Vida v Podnanosu.

Za njegov smisel za obnovo in vzdrževanje sakralne kulturne dediščine z namenom, da bo v službi ljudi in okolja predstavljala neizmerno duhovno in kulturno bogastvo, gospodu Antonu Štrancarju namenimo verze slovenskega pesnika, ki je zapisal:

**A jesen ne poslušaj,
ne želi daljave duša
mu zaman,
harmonije duš brezimne,
Bogu poje večne himne
noč in dan.**

5. Najvišje občinsko priznanje – PRIZNANJE OBČINE VIPAVA – se podeli CENTRU ZA USPOSABLJANJE INVALIDNIH OTROK JANKA PREMRLA VOJKA VIPAVA za 40 let delovanja

Center za usposabljanje invalidnih otrok »Janka Premrla Vojka« Vipava je bil ustanovljen leta 1965, takrat še z imenom Vzgojni zavod.

Od prvih skromnih prostorskih in materialnih začetkov se je z leti delo v ustanovi močno spremenilo. Potrebe po sodobnejšem, bolj družinskem življenju, večjih in bolj funkcionalnih prostorih, manjšem številu otrok v sobah, širjenju terapijske in zdravstveno-negovalne dejavnosti, so narekivale prostorsko posodobitev Centra. Leta 1989 je bila tako dokončana dozidava, ki je prinesla predvsem sodobne prostore za bivanje, šolanje in življenje otrok. Center je tako iz prvotnih 1700 povečal površino na 4000 m². Zaradi specifičnih potreb otrok je bil v letu 2000 zgrajen še terapijski bazen.

Center je v teh 40-ih letih prehodil dolgo pot spoznavanja, učenja in prilagajanja z namenom, da omogoči otrokom, da razvijejo svoje sposobnosti na različnih področjih svojega udejstvovanja. S svojim delom, odprtostjo, različnostjo ponujenih programov, strokovno usposobljenostjo kadrov in sodobno opremo, je institucija, ki je vpeta v utrip življenja tako občine kot tudi širšega slovenskega prostora. Med drugim dobro sodeluje z Osnovno šolo Draga Bajca Vipava in Škofijsko gimnazijo – njihovi prostovoljci s svojimi obiski popestrijo gojencem Centra marsikatero urico, postajajo prijatelji in zaupniki.

S svojim odprtim delovanjem in posluhom za novosti, Center razbija tabuje o drugačnosti in izoliranosti njegovih članov ter omogoča, da je vsak otrok lahko drugačen na njemu lasten način.

Človek je namreč ljubljen tam, kjer lahko pokaže svojo šibkost, ne da bi izzival tudi moč. Veseli nas, da je v Centru za usposabljanje invalidnih otrok v Vipavi ljubezni dovolj za vse.

Otrokom Centra in vsem nam za popotnico pa naj veljajo besede, ki jih je pred leti gojenec centra izrekel na Specialni olimpiadi, ki se glasijo nekako takole: Pustite mi zmagati – če ne morem zmagati, pustite, naj bom pogumen v svojem poskusu.

Še tako pogumno naprej.

Po predlogih predlagateljev pripravila Helena Kobal

PROGRAM POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV »IZVIR VODA IN GLAS SRCA 2005«

petek, 24. junij ob 21. uri:	Vipavski tamburaši, koncert v Podnanosu, šolsko igrišče
sobota, 2. julij ob 21. uri:	LPZ Zlatorog z gosti: MZ Janeza Svetokriškega, koncert v Vipavi, Trg Pavla Rušta
sobota, 9. julij ob 21. uri:	Pihalna godba Vrhpolje-Vipava z gosti: MePZ Podkraj in MePZ Vrhpolje, koncert v Vipavi, Glavni trg
sobota, 16. julij ob 20. uri:	Odpрте razstave in predstavitev monografije Franca Krištofa Zupeta »Nevarna zjedrenost«, v Vipavi, Stara šola na Trgu Pavla Rušta

sobota, 23. julij ob 21. uri: Večer pod kostanji: Ksenija Rothwangl, kitara, Maria Miteva, flavta, koncert v Vipavi, Trg Pavla Rušta

sobota, 30. julij ob 21. uri: Rožmarinke, godalni kvartet, koncert v Vipavi, Trg Pavla Rušta

* * *

NOVI PRIDOBITVI V VIPAVI

PODEŽELSKO RAZVOJNO JEDRO IN TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER

V četrtek, 23. junija 2005 je prvič odprl svoja vrata »Center za razvoj podeželja TRG Vipava«. Neprofitni zavod, ki ga je ustanovila Občina Vipava, je eno izmed desetih tako imenovanih podeželskih razvojnih jeder v Sloveniji, razvojnih institucij, ki so namenjene spodbujanju podjetniških dejavnosti na podeželju.

Ustanovitev TRGA je spodbudila Razvojna agencija ROD iz Ajdovščine že v lanskem letu, ko je na javnem razpisu pridobila za ta namen tudi državna sredstva. Ureditev prostorov in nabavo opreme sta tako financirala Občina Vipava in Pospeševalni center RS za malo gospodarstvo. Celotni prostor je razdeljen v dva dela; prvi je namenjen informacijski ter razstavno - prodajni dejavnosti, drugi del pa je urejen v učno delavnico. TRG bo tudi letos kandidiral za pridobitev državnih sredstev za izvajanje svojih programov,

predvsem različnih usposabljanj in neformalnih izobraževanj za tiste posameznike, ki se bodo vključili v aktivnosti podeželskega razvojnega jadra.

V okviru Centra za razvoj podeželja TRG Vipava je pričel delovati tudi **turistično informacijski center TIC Vipava**. Odprtje TIC-a je za Vipavo velika pridobitev in korak k uresničevanju občinske razvojne vizije. Dogodek je s spodbudnimi besedami pospremil tudi vipavski župan, mag. Ivan Princes, domačinka Magda Rodman je program obogatila s pogledom v zgodovino hiše, kjer je sedež TRGA, in z recitalom hudomušnih vipavskih pesmi; Vrhpoljca Nejc in Matic Tomažič pa sta s harmoniko in basom poskrbela, da je bilo vzdušje tako, kot se za tak pomemben dogodek spodobi.

Suzana Ž. Ferjančič

FAMA VIPAVA JE PRAZNOVALA 15. ROJSTNI DAN

Trgovsko podjetje Fama Vipava se je po lanskoletni ponovni osamosvojitvi ambiciozno podalo na samostojno pot. Tako smo v letošnjem januarju prevzeli market na Colu, v marcu pa še supermarket v Nakupovalnem centru Karsika v Sežani. Z veleprodajo pa smo se razširili še na Kras in Brkine. Želimo si postati največji oskrbovalec gostinstva na Primorskem.

Fama letošnjega junija praznuje 15 let delovanja. V Vipavi smo začeli z veleprodajo v majhnem, prvem zasebnem diskontu v Vipavski dolini. Kmalu je zraslo skladišče v Vrhpolju, ki smo ga zaradi povečanja kroga kupcev stalno širili.

Pomemben preobrat je podjetje doživelo v letu 1999, ko se je vključilo v Živila Kranj. Takrat smo začeli razvijati tudi maloprodajo. Uredili smo nakupovalni center v Vipavi in pet manjših marketov na Primorskem. Novo prelomnico predstavlja leto 2004, ko je Živila kupil poslovni sistem Mercator. Lansko jesen pa nam je uspelo odkupiti nazaj 51% delež podjetja in tako se Fama v lasti zaposlenih podaja na novo in težko samostojno pot. Z veliko mero poguma smo prevzeli v upravljanje market Podvelb na Colu in kmalu nato še supermarket v Nakupovalnem centru Karsika v središču Sežane. Z veleprodajo pa smo se v zadnjem času še bolj utrdili tudi na Krasu, kjer sta v lanskem letu zaključila z dejavnostjo Ilirija Ilirska Bistrica in Preskrba Sežana. Fama Vipava je tako danes največji oskrbovalec gostinstva na Krasu. Na celotnem Primorskem imamo 510 veleprodajnih kupcev, večinoma gostincev. Ob koncu leta 2004 je bilo v podjetju 52 zaposlenih, v zadnjih mesecih pa smo zaposlili še 19 novih delavcev. Tako je sedaj v podjetju kar 71 zaposlenih.

Lani smo uspeli realizirati za 2.3 milijardi prihodkov, kar pomeni 10 % rast v primerjavi z letom 2003. Ta številka postavlja podjetje na visoko sedmo mesto med vsemi podjetji v Vipavski dolini. Na to mesto smo zaposleni v podjetju izjemno ponosni. Kljub zaostrenim razmeram na trgu smo uspeli poslovati pozitivno. V letošnjem letu pričakujemo rast prihodkov do višine 2,7 milijarde tolarjev. V skrbi za kupce smo tudi uveljavili v poslovnem procesu sistem dobre higienske prakse HACCB.

Načrti za bodočnost so seveda vezani predvsem na preživetje podjetja na samostojni poti. To še zdaleč ne bo enostavno. Konkurenca je vsak dan bolj neizprosna, v dolino pa prihajajo še novi trgovci. Vendar v podjetju ne obupujemo, svoje nabavne poti smo razpredli po vsej Evropi in še posebno po Italiji. Tako bomo sedaj tudi sadje in zelenjavo vozili direktno iz veletržnice v Padovi. Slovenska živilska industrija ostaja še vedno na prvem mestu, seveda, če bo smela in hotela delati tudi naprej z vipavskimi trgovci pod vsaj približno konkurenčnimi pogoji.

Obiskovalcem je tudi torta teknila

Aleksander Lemut

15 LET NOVE OPREME

Smo v petnajstem letu delovanja salona pohištva Nova oprema. Ob odprtju novega gnezda Nove opreme vam želim predstaviti našo prehojeno pot.

Mnogo poguma, truda, dela in vztrajnosti ter poštene poslovnosti je bilo potrebno, da smo prišli do pozicije in ugleda, ki ga imamo sedaj. Postali smo eno med večjimi trgovskimi podjetji prodaje pohištva v Sloveniji in kot taki se lahko postavimo ob bok tudi največjim trgovcem pohištva.

Začeli smo januarja 1991. leta v Vipavi. Prvi in takrat naši edini dobavitelj je bilo podjetje Tovarna pohištva iz Brežic: izdelovalec dnevnih sob, otroških in zakonskih spalnic. Vodstvu takratne prodaje gre vsa zahvala za dober odziv naše barke.

Leta 1993 smo odprli naš drugi salon v najemniških prostorih v Postojni. S tem se je večalo tako število dobaviteljev kot kupcev.

Da »dober glas seže v deveto vas«, še kako drži. Zato so nam svoje zaupanje začeli kazati tudi kupci iz Hrvaške, in tako smo odprli vrata tretjega salona pohištva v Jelšanah.

Leta 1998 nas je bilo v Novi opremi zaposlenih 11. Zelo resno sem si postavil cilj priti v svoje prostore. Tako smo se 3. julija preselili v svoje prostore v Postojni. V njih je bil salon in skladišče.

Ob prestopu v novo tisočletje sem zelo globoko vdihnil, pospešil korak in začel razmišljati, da so kupci, ki nam s svojim nakupom pri nas izkažejo zaupanje, vredni več. Leta 2002 smo bili na Gospodarski zbornici Slovenije izbrani med sto najuspešnejšimi podjetniki leta.

V letu 2004 so stekli pogovori za novi korak proti Ljubljani. 1. aprila letos smo odprli četrti salon, tokrat v Ljubljani.

Salon pohištva v Vipavi

Istočasno pa sem pospešeno

pridobival vse potrebno za pričetek gradnje. 27. decembra letos sem z velikim veseljem na Upravni enoti Ajdovščina dvignil gradbeno dovoljenje. 13. januarja 2005 je glavni izvajalec del, gradbeno podjetje Gradišče iz Cerknice, zaoralo v njivo.

Skozi vsa leta vztrajam, da se v naših salonih prodaja predvsem blago priznanih domačih proizvajalcev, uvoženih artiklov je le kakih 4-5%. Enako strategijo prodaje pohištva bom gojil tudi vnaprej.

Danes, 17. junija, pa z veseljem zaključujemo veliko delo. Ko sem dopoldan potegnil črto pod nekaterimi kazalci, kažejo naslednje: od začetka našega delovanja do danes smo iz leta v leto pridno povečevali promet in temu primerno število zaposlenih.

V Novi opremi razpolagamo s cca. 4000 m² lastnih površin. Od tega je cca. 1500 m² skladišča. Cca. 100 m² je pisarn in pripadajočih prostorov, vse ostalo je namenjeno za razstavo in prodajo pohištva. V Jelšanah in Ljubljani imamo še 1200 m² prostora v najemu, namenjenega izključno prodaji pohištva. Tako vaše pohištvo, moji cenjeni dobavitelji, v Novi opremi razstavljamo na cca. 3600 m².

V Novi opremi nas je zaposlenih 26 pridnih ljudi.

Razvito in dokaj dobro urejeno imamo lastno distribucijo, tako razvoz pohištva, montažo s svojimi sposobnimi ljudmi in urejen servis.

Ob odprtju novega salona vam v svojem imenu in v imenu celotnega kolektiva obljubljam, naši cenjeni dobavitelji in naši kupci, da se še kako dobro zavedamo, da moramo biti jutri še boljši kot smo bili včeraj.

Danilo Koren, direktor

Iz ŠGV

Spomladanski del šolskega leta zaznamujejo razna srečanja in tekmovanja, ki se jih tudi dijaki ŠGV pridno udeležujejo in dosegajo lepe uspehe, duhovni vikendi, ekskurzije: v Rim za druge letnike, na Dunaj za tretje, v vzhodno in zamejsko Slovenijo (Porabje, Koroška) pa za prve letnike; proti koncu šolskega leta pa potenje zaradi dviga temperature zunaj, pa tudi tiste v redovalnicah. Za maturante se po maturantskem plesu začne končni obračun s srednjo šolo. Vse se umiri po zaključni prireditvi 24. junija.

Letošnjo pomlad je v začetku aprila zaznamovala smrt papeža Janeza Pavla II. Na naši gimnaziji smo uredili kotiček, posvečen njegovemu spominu in odprli žalno knjigo, ki smo jo poslali na nunciaturo v Ljubljano. Delegacija dijakov in profesorjev se je v Rimu pridružila osemnajsturnem sprevedu in se poklonila pokojnemu papežu.

V farni cerkvi v Vipavi smo imeli mašo zadušnico za vse dijake in zaposlene, ki jo je vodil gospod škof dr. Jurij Bizjak. Ogledali pa smo si tudi celoten prenos papeževega pogreba. Nekaj dogodkov, čeprav so nekateri že kar oddaljeni, so opisali dijaki, tako kot so jih sami doživeli.

ŠPORTNO SREČANJE DIJAŠKIH DOMOV KATOLIŠKIH GIMNAZIJ (10.3.2005)

»Fino, odpadli sta nam šesta in sedma ura... Gremo na kosilo, potem pa na avtobus!«

Ko smo čez dobre pol ure sedeli na avtobusu, vsi navdušeni v pričakovanju zanimivega popoldneva, smo govorili, da »bomo itak v vsem najslabši...«. Pa ni bilo tako.

Po uri in desetih minutah vožnje smo za (dobesedno) devetimi gorami in desetimi vodami končno zagledali majhno vasico, katere več kot polovico je zasedalo veliko belo-rdeče poslopje – Gimnazija Želimirje in Dijaški dom Janeza Boska.

Nekateri izmed naših nogometašev so, kot tipični Primorci, takoj pohiteli na zasneženo igrišče, in poznana dekleta, ki so nas vodila do garderob, so kmalu pripomnila: »A tistile so pa vaši, ne?«

Počasi, po preoblačenju in ogrevanju, se je začelo. Ker imajo dame prednost, je bilo najprej na vrsti nekaj dobro odigranih setov odbojke; zmagala so dekleta Škofijske klasične gimnazije Šentvid, naša dekleta pa so bila tretja. Ko je bila mreža, prej postavljena čez celotno sredino telovadnice, pospravljena, so se začele tekme v nogometu. Tu moramo priznati, da je bila naša ekipa daleč najboljša in najbolj uigrana, a smo pristali na drugem mestu zaradi zmage šentviške nogometne ekipe nad želimeljsko, kjer je ljubljanski pobič v dresu s številko osem tresel (z zadetimi goli) mrežo nasprotnikov, kot bi metal kamenčke v vodo. Medtem ko se je v dvorani, veliki za tretjino naše (s tem mislim seveda na telovadnico), potilo šest ekip, so se v prostoru nad želimeljsko telovadnico in v pogovorni sobi odvijali dvoboji v namiznem tenisu (pinkponku) in šahu. Vse ekipe – po dve dekleti in po dva fanta za pinkponk in po tri dekleta in trije fantje za šah – so se dobro odrezale; naši so pristali: dekleta na 3. mestu v pinkponku in na 2.v šahu, pri fantih pa je bil rezultat obraten.

Skoraj vse igre namiznega tenisa in šaha so se končale, ko je telovadnica spet spremenila videz;

gole so zaprli, spustili so koše in na dvoranski parket so počasi "kapljali" dvometraši, da bi se pomerili v košarki. Tu so naši fantje končno dosegli želeni rezultat. Po dveh brezhibno odigranih tekmah so se prebili na prvo mesto.

Za utrujene športnike je bila po končanih tekmah organizirana večerja, ob kateri je g. Peter podeljeval priznanja in pokale. Okrog enainvajsete pa smo, nekateri bolj, drugi pa malo manj veseli Vipavci, odšli na avtobus in na poti domov v utrujenih rokah in skozi zaspane oči opazovali svetleči se pokal in šest priznanj, ki si jih (še vedno) lahko ogledate v našem DD, kamor smo jih, težko prislužene, prinesli.

Andreja Gregorič, 3. b

NEPOZABNI DUHOVNI VIKEND (10.3. – 12.3.2005)

Po kar nekaj mesecih, ki smo jih več ali manj preživeli zgolj v šolskih klopeh, smo se prvič za več dni skupaj odpravili izven varnega zavetja naše gimnazije. Pot nas je vodila v Stržišče, kjer nas je pričakoval gospod rektor Slavko Rebec, ki je z nami preživel naš prvi duhovni vikend. Pot smo začeli z mešanimi občutki, saj nismo vedeli, kaj naj od vikenda pričakujemo. Ker pa je bilo vzdušje že takoj na avtobusu zelo dobro, smo postali bolj sproščeni in boljše volje. Potem ko smo v Hudajužni izstopili, nas je čakala nekaj kilometrov dolga pot do vasi Stržišče. Nekateri so zavijali z očmi, še preden smo sploh začeli hoditi in če iskreno priznam, tudi sama nisem ravno vriskala od sreče, ko sem pomislila na dolg nočni pohod. A zdelo se mi je, da smo prispeli na cilj, še preden sem se sploh spomnila na utrujene noge in zaspane oči. Najprej smo odložili prtljago in se nato zbrali pri večerji. Ura je bila kar pozna, vendar smo kljub temu še malo poklepetali ter si okoli polnoči voščili lahko noč. Mislim, da smo bili vsi navdušeni, ko nam je gospod rektor naslednji dan malce pogledal skozi prste in nas zbudil kasneje, kot smo bili dogovorjeni.

V četrtek smo bili tako vsi naspani in zagotovo je tudi to pomagalo, da smo bili še bolj zagnani, saj smo radi sodelovali pri dejavnostih ter se pogovarjali o izbranih temah. Naš duhovni vikend je bil posvečen razmišljanju o prijateljstvu, pa tudi o ljubezni kot o nadgrajevanju le-tega. Prvi dan smo se razdeljeni v tri skupine pogovarjali o pravem prijateljstvu, iskrenosti, naših občutjih in videnju vrednote prijateljstva. Nato so vse skupine predstavile svoje ugotovitve, mnenje pa je z nami delil tudi gospod Slavko. Ker pa nas je poleg omenjene teme zanimalo še marsikaj drugega in nam je gospod rektor že med letom pri pouku vere in kulture obljubil, da si bo na duhovnem vikendu vzel čas tudi za takšna vprašanja, so se razvnele hude debate, npr. o duhovniškem celibatu, o ločitvah ter o drugih perečih vprašanjih Cerkve.

Popoldne je bil čas za razvedrilo. Navdušilo nas je zasneženo pobočje nad vasjo, kjer smo uživali v snežnih radostih – kepanju, »ribanju«, valjanju po snežni odeji ... In kljub temu, da smo odšli nazaj v dom z rdečimi noski in vsi premraženi, smo se strinjali, da je bil to najboljši dogodek dneva. Pogreli smo se ob ognju in med igranjem kart ter prepevanjem ob spremljavi kitare počakali na večerjo. Zatem smo kar v družabnem prostoru obhajali sveto mašo. Dan se je končal s skeči in igrigami, pri katerih smo se vsi pošteno nasmejali.

Naslednje jutro je zaznamovalo razmišljanje o ljubezni. Pogovarjali smo se o tem, kako naj najdemo pravo osebo za skupno življenje, kakšne pasti nas čakajo pri grajenju trdnega odnosa s punco ali fantom... Izražali smo svoja mnenja o poroki, koruzništvu, spolnih odnosih, varanju... Veliko se nas je nad to temo resnično zamislilo in se zazrlo v svoje srce. Med pogovori o resnični ljubezni so tako marsikatere oči postale solzne. Vse štiri dni je v družabnem prostoru stal tudi nabiralnik za sporočilca, ki smo jih za spremembo pisali na roke. Med sabo smo si pošiljali pozdrave in prijazne misli. Petek se je zaključil z družabnim večerom, še prej pa smo se vsi udeležili svete maše.

V soboto smo jutranje ure posvetili staršem. Vsak izmed nas je za svoja starša napisal molitev. V skupinah smo se pogovarjali, kako si predstavljamo njun odnos pred poroko in tisti, ki smo vedeli, kako sta se naša starša spoznala, smo o tem pripovedovali drugim. Nazadnje smo ugotovili, da so bili naše mame in očetje ravno tako nerodni v teh stvareh, zmedeni ter obenem neznansko smešni,

kakor mi. Dve izmed pripovedovanj sta se začeli takole: »... moja mama in oče sta se spoznala na plesu. Med neko pesmijo sta spotaknila drug drugega in se zaletela... to je bil začetek njune skupne poti...« in »Mojemu očetu so ukradli jakno iz jeansa, ki so bile takrat zelo popularne. Hotel je znoreti, ko je videl, da je ostal brez najdragocenejšega kosa obleke, saj potem ni bil več takšen *frajer*. Mama mu je pomagala iskati jakno in tako sta se spoznala...« Najzanimivejše pa se mi je zdelo, ko smo zapisali, kako si predstavljamo, da bo izgledalo prvo srečanje z osebo, s katero se bomo poročili. Naša domišljija se je kar razplamtela. Popoldne je bil čas za intenzivno čistilno akcijo. Niti v sanjah si nisem predstavljala, da znamo biti tudi mi tako dobre čistilke. Ob treh in pol smo se odpravili v stržiško cerkev, kjer smo skupaj s starši prisostvovali sveti maši. Duhovni vikend nas je kot razred neizmerno povezal. Šele zdaj se res počutimo kot skupnost. V tem hitrem šolskem tempu in boju za ocene pač nismo našli dovolj časa drug za drugega. Ti dnevi pa so nam omogočili, da smo se lahko veliko družili, bolje spoznali ter med sabo postali pravi prijatelji. Nad duhovnim vikendom smo bili zelo navdušeni, zato smo se že zdaj odločili, da se poleti znova srečamo na »razrednih« duhovnih vajah.

Helena Uršič, 1.a

ZA EN DAN POSTALI EVROPSKI POSLANCI

Nedelje, 8. maja 2005, se bo 30 dijakov Škofijske gimnazije Vipava spominjalo še precej časa. Ta dan je namreč v Strasbourgu svoja vrata odprl evropski parlament. Na srečanju »Euroscola« je gostil 500 mladih iz držav članic EU, med katerimi so bili tudi dijaki Škofijske gimnazije Vipava. Razprava je potekala pod vodstvom predsednika evropskega parlamenta, rdečo nit pa je

predstavljalo vključevanje mladih v delovanje Evropske skupnosti. Opiralo se je na pet tem: Ustava za Evropo, Skupna obrambna politika, Evropa za mir v svetu, Mladi v službi miru ter Prihodnost Evrope.

Predstavitvi posameznih šol iz vsake države je sledil pozdrav Nobelovega nagrajenca za mir iz leta 1998, gospoda Johna Huma. Spregovoril je o svojih prizadevanjih za mir in edinost. Mladi so se kasneje razgovorili v skoraj vseh jezikih EU, z glasovanjem pa so pokazali, da imajo tudi sami svoja načela in trdno stojijo za svojim mnenjem. Zasedanju so

se v avditoriju pridružili tudi nekateri evropski poslanci in stekel je pogovor o miru v svetu.

Ob koncu so prejeli nagrade najboljši v kvizu »Eurogame«, ki je potekal v uvodnem delu srečanja. Vprašalno polo z vprašanji o Evropski uniji, postavljenimi v različnih evropskih jezikih, so morali rešiti štirje mladi različnih narodnosti. Možnosti za nova poznanstva torej ni manjkalo.

Mladi so dali vedeti, da so tudi sami del evropske skupnosti ter nase opozorili s svojimi provokativnimi mnenji.

Dan je sklenil obred izobešanja zastave Evropske unije pred stavbo evropskega parlamenta. Pred tem je tudi vsaka šola v dar dobila svojo zastavo unije. "Piko na i" je dodal simbolični spust balonov v barvah evropske zastave. Pomenljiv konec, ki je opozoril na cilj Evropske unije: svoboda vsakega, a hkrati edinost vseh.

Andreja Gregorič, 3. b

EKSKURZIJA NA DUNAJ (3. LETNIKI)

S svojimi sošolci in sošolkami smo si v drugi polovici maja - preden smo se resnično začeli potiti zaradi zadnjih ključnih ocen, ki bodo odločale o vpisu na zeleno fakulteto, to pa bo usodno vplivalo na našo zaposlitev... privoščili še zadnji kratek oddih in skok v neznano - na Dunaj. Že vožnja z avtobusom nam je dala slutiti, da se bliža nekaj povsem novega, nevsakdanjega in še nevidenega ali doživetega; na avtobusu smo sicer, kontradiktorno, predvsem spali, se pogovarjali, brili norce, igrali karte, brali... toda saj veste, kaj pravijo: vsakdanji začetek, nevsakdanji konec. Ta rek se je izkazal za več kot resničnega; ena izmed prvih postaj na naši nepozabni avanturi (ki naj bi bila predvsem in sploh strokovna ekskurzija; op. profesorice) je bila grobnica. Zanimivo, da je najbrž največ zgodovine Habsburžanov, ki se je sicer pisala na površini Zemlje, danes shranjena pod njo. Sicer pa smo kar nekaj zgodovine vsrkali tudi na svežem zraku: Schoenbrunn s svojimi prekrasnimi vrtovi (ni čudno, da smo srečali precej ljudi, ki so v zgodnjih jutranjih urah tekli po lično urejenih potkah), Belvedere, parlament, univerza, katedrala svetega Štefana. Na vsakem sto triindvajsetem koraku smo zagledali kip velikemu možu, ki je živel in delal na Dunaju: ko sem se naveličala poplesovanja na Straussove valčke, sem si za intermezzo zažvižgala eno Mozartovo ali Beethovno, vmes rešila kakšno zanimivo fizikalno nalogo (ki jo je najbrž že več kot 12 desetletij pred mano kot sproščujočo uganko - takrat jim dni še ni krajšala televizija - rešil Jožef Stefan ali mogoče Erwin Schroedinger), se ob vsaki izgovorjeni slovenski besedi spomnila na Jerneja Kopitarja in Franceta Prešerna in si zaželela posedanja v stanovanju v ulici Hundertwasser (v primeru silne želje po sprehodu bi odprla okno in po ovijalki, ki raste iz hiše, splezala na cesto). V Kunsthistorisches muzeju smo poskrbeli, da so se naše oči spočile na premnogih umetninah, Klimt pa me je razveselil z upodobitvijo Beethovne 9. simfonije. V Naturhistorisches muzeju smo si ogledali vse mogoče žive in nežive živali - orjaške pajke, dragocene kamne, žirafa v naravni velikosti, okostje dinosavrov in še veliko druge morske, kopne in zračne flore in favne (končno smo tudi izvedeli, kje nekateri naši profesorji kupijo tiste lepe majčke z dinosavrčki). Pot nas je zadnji večer vodila v čas nesmrtni Shakespearove zgodbe Romeo in Julija, ki sta jo (skoraj) samo za nas z glasbo podložila in plesno opremila skladatelj Prokofijev in koreograf John Cranko... Med hojo po dunajskih ulicah smo videli in se naučili še mnogo drugih zanimivih reči ter se naužili tistega svetovljanskega vonja Dunaja. Na Dunaju je bilo napisane toliko zgodovine, da se mi je včasih zdelo, kot da je zrak prijetno obtežen z njo - kamorkoli sem pogledala, nisem mogla prezreti dejstva, da so prav po teh poteh, po katerih sem v tistih prekratkih štirih dneh hodila sama, bili hodili najpomembnejši ustvarjalci umetnosti, znanstvenih dosežkov, miru in blagostanja ljudi. Upam, da je še danes tako.

Tajda Logar, 3.C

USPEŠNOST DIJAKOV NA RAZNIH TEKMOVANJIH V ŠOLSKEM LETU 2004/05

Če začnemo z materinščino, so dijaki dosegli na državnem tekmovanju za Cankarjevo priznanje srebrno priznanje na IV. stopnji: Tina Blažko 1.A, Ema Benec, 2.A in Andreja Fratnik 2.C, ter bronasto priznanje na V. stopnji: Andreja Gregorič in Ana Grbec, obe iz 3.B.

Pri matematiki sta na državnem tekmovanju dosegla: 3. mesto in zlato priznanje Tina Ilc iz 2.A in Dominik Šurc iz 1.B, ki je dosegel zlato priznanje, Tilen Marc iz 1.B, Mojca Ivančič iz 2.B, Tadeja Lavrič iz 3.B in Tomo Česnik iz 4.B pa srebrno ter Matej Fornazarič bronasto. Dijak Dominik Šurc je dosegel tudi 1. mesto na državnem tekmovanju iz razvedrilne matematike.

Matematika ne gre brez logike. Na državnem tekmovanju je dosegla Tina Ilc iz 2.A 3. mesto. Blaž Batagelj iz 3.B 6. mesto, oba zlati priznanji. Doseženih pa je bilo še šest srebrnih priznanj: Ana Bajc, Mojca Ivančič, Tomo Česnik, Domik Šurc, Ana Grahor in Andrej Leban.

Pomembni so tudi tuji jeziki. Pri angleški bralni znački sta se odlično odrezali: Tanja Bolko in Katja Vodopivec, še bolje pa dijakinja Ana Grbec iz 3.B, ki je na državnem tekmovanju osvojila 4. mesto in zlato priznanje, in dijak Andrej Leban iz 3.B, ki je osvojil srebrno priznanje.

Andreja Gregorič iz 3.B je dosegla izjemen uspeh s 1. mestom na mednarodnem literarnem natečaju »Your way to tolerance«.

Pri italijanščini je na državnem tekmovanju dosegla Ana Grbec iz 3.B 5. mesto, Nika Radikon iz 3.B 9. mesto, Urška Nabergoj iz 3.A 11. mesto, Ana Šuligoj iz 3.B 12. mesto. Sodelovala je tudi Mateja Škerjanc iz 3.A.

Na ŠGV gojimo tudi klasični jezik latinščino. Na državnem tekmovanju je Ana Krašna iz 4.B dosegla 7. mesto.

Pri zgodovini so naši dijaki na državnem tekmovanju zasedli ekipno 5. mesto, posamično pa osvojili dve srebrni (Borut Rosa, Urška Nabergoj) in pet bronastih priznanj (Boštjan Mavrič, Matej Fornazarič, Damjan Tratnik, Andreja Gregorič, Ana Krašna).

Še uspešnejši so bili dijaki na državnem tekmovanju raziskovalnih nalog iz novejšje slovenske zgodovine in sociologije. Dosegli so dve 1. mesti, in sicer za raziskovalno nalogo *Od oglasov do oglasov: 30 let oglaševanja v revijah Pionirski list, Pisani list in Pil*, avtorici Urša Mali in Tina Ilc, obe iz 2.A razreda in za raziskovalno nalogo *Katoliška mladinska revija Ognjišče nekoč in danes*, avtorice Irene Ipavec iz 4.A razreda. Polona Kete je na istem srečanju zasedla 5. mesto s svojo raziskovalno nalogo *Politični listi mladinskih gibanj v 20. stoletju na Slovenskem*. Urša, Tina in Irena so si z uspehom prislužile tudi udeležbo na raziskovalnem taboru v Berlinu.

Dijaki ŠGV tudi naravoslovja ne zanemarjajo. Na državnem tekmovanju iz fizike je Andrej Leban dosegel 3. nagrado in srebrno priznanje, ki ga je prav tako osvojila Tajda Logar iz 3.C. Dijaki so osvojili še pet bronastih priznanj (Urša Mali, Mojca Ivančič, Matej Fornazarič, Matej Bolko in Borut Peljhan).

Na državnem tekmovanju iz kemije je Blaž Batagelj dosegel bronasto Preglovo plaketo, dijakinja Janja Vidmar bronasto priznanje, dijaki: Ana Bajc, Mojca Ivančič in Dominik Šurc pa srebrno priznanje, pri čemer je Mojca Ivančič dosegla 10. mesto.

Pri biologiji tekmujejo dijaki na več področjih: dijakinji Andreja Fratnik in Sara Rovan (4. mesto) obe iz 2.C sta dosegli srebrno priznanje na državnem tekmovanju v poznavanju flore, na državnem tekmovanju v poznavanju sladkorne bolezni pa so dijaki dosegli devet bronastih priznanj (Tina Blažko, Marjeta Hrvatina, Blaž Vidmar, Jani Krušič, Luka Lango, Maruša Lesar, Romina Vidmar, Sara Rovan, Dominik Šurc) in tri srebrna priznanja (Borut Gostiša, Marko Koren, Petra Koren). Uspešni so bili dijaki tudi na kulturnem področju. Mešani mladinski pevski zbor je osvojil zlato plaketo na tekmovanju pevskih zborov, ne moremo pa mimo dijakinje Sare Rustja iz 4.A, ki je izvedla več samostojnih koncertov.

Tudi naši športniki niso od muh. Najodmevnejša uspeha sta bila 2. mesto na državnem ekipnem prvenstvu v gorskem kolesarjenju, 4. mesto na posamičnem državnem tekmovanju v gorskem kolesarjenju Ane Tratnik iz 4.C, 4. mesto na državnem tekmovanju Dijaških domov v šahu Sabine Lipušček, 9. mesto na državnem ekipnem prvenstvu v atletiki za dekleta in 12. mesto na državnem ekipnem prvenstvu v atletiki za fante, 1. mesto na državnem srečanju katoliških dijaških domov, 3. mesto na dijaškem obmejnem srečanju v odbojki. Pri tem so športniki dosegli še veliko dobrih rezultatov na področnih prvenstvih in srečanjih.

USPEŠNOST DIJAKOV V ŠOLSLEM LETU 2004/05

Od 302 dijakov jih je v tem šolskem letu izdelalo 281 ali 93,05 %. Od teh je bilo 58 odličnih, 104 prav dobri, 111 dobrih, 8 zadostnih in 21 nezadostnih.

Da so naši dijaki res dobri, govorijo podatki o številu pohval, nagrad in priznanj. Pohvale je prejelo 106 dijakov, nagrade 74, najvišje šolsko priznanje pa 21 dijakov.

PODELITEV SPRIČEVAL IN ZAKLJUČNA PRIREDITEV

Tokratno zaključno prireditev je gospod ravnatelj zaupal prof. Sonji Černigoj. Zbrala je nadebudne dijake in dijakinje, ki vedno radi sodelujejo na različnih proslavah in ki imajo kaj povedati, ki so nam želeli kaj *zakantati* ali kaj odigrati. Res je, šola je že prevelika, torej se vsi niso mogli javno predstaviti, so pa gotovo misli in ideje mnogih dijakov izzvenele skozi besede povezovalcev prireditve, ki se je zgodila 24. 6. 2005 ob 19. uri v telovadnici ŠGV, skozi besede Marjane Tomažič in Matevža Červa.

Sveže in iskriivo sta nas popeljala skozi pevsko udejstvovanje, ko nam je zbor pod taktirko zborovodkinje Loredane Sajovic zapel dve ljudski pesmi, skozi nagovor gospoda rektorja, ki se je vsem zahvalil za učenje, delo in vsakršno udejstvovanje v preteklem šolskem letu. Sledil je skeč, ki ga je zapisala naša dijakinja in je poskušal na duhovit način pokazati, zakaj je ŠGV drugačna: zaradi iskrenih in pristnih odnosov med dijaki ter med dijaki in profesorji. Zapeta in odigrana je bila tudi pesem Katalene, poslušali smo šaljivo napisano kroniko ŠGV v preteklem letu, pretehtali škofove besede o smislu življenja, se zamislili o svojem ponosu nad Slovenijo in slovenskim jezikom, ko nas je nagovoril gospod ravnatelj in nam čestital ob dnevu državnosti, se raznežili ob Zdravljici ter ostali čustev polni tudi, ko nas je nagovoril predstavnik Zavoda za invalidno mladino iz Vipave in nam ponovil jasno misel, da potrebujemo drug drugega. Prireditev je izzvenela skozi besedila skupine Abba, ki so nam jih interpretirali in približali dijaki in dijakinje pod vodstvom prof. Igorja Hodaka in skozi zadnjo istrsko ljudsko pesem, ki jo je zapel zbor.

Vedno znova sem ob takih prireditvah navdušena nad življenjem in občutim, kako ponosna sem, da sem Primorka, da sem Slovenka in da sem nenazadnje profesorica na ŠGV – saj delo z mladimi resnično daje življenju smisel.

Zbrala in uredila Irena Krapš Vodopivec

Iz OŠ

IZTEKLO SE JE ŠOLSKO LETO 2004/05

Pobočje Nanosa je sveže zeleno, v drevoredu lahko v senci dreves prisluhnemo ptičjemu petju, po ulicah Vipave srečujemo vse več otrok – zdi se, da je Vipava vsa pomladanska, polna življenja in vrvenja.

Tudi na naši osnovni šoli in podružnicah se marsikaj dogaja – celo toliko, da se bojim, da ne bom omenila vsega. Verjemite mi, da nehote, ker sem vsakega napredka, dejavnosti in uspeha naših učencev in sodelavcev zelo vesela.

Marec smo pričeli s kulturnim dnevom za nižje razrede. V Cankarjevem domu v Ljubljani so prisluhnili simfonični matineji V dvorani gorskega kralja. Ob poslušanju simfoničnega orkestra so učenci uživali. Komaj so izzveneli zadnji akordi in še vedno so se učenci spominjali gorskega škrata, pa so že obiskali naše vojake ob odprtem dnevu. Nekateri so se kar z maskirnimi barvami na licih vrnili v šolo, da se pokažejo vrstnikom.

Na mednarodni dan žena se osmošolci že več let skrbno pripravijo. Ta dan lahko izkusijo, kako je videti pouk izza katedra. Po skrbni pripravi skupno z učitelji prevzame dvojica učencev poučevanje za eno šolsko uro. Večina učencev – učiteljev je nalogo vzela zelo resno in so se na uro temeljito pripravili. Po končani uri so povedali, da jim je taka izkušnja zelo všeč in pomeni del spoznavanja učiteljskega poklica. Upam, da bodo nekateri to prijetno občutje ohranili tudi ob poklicnih odločitvah. V začetku marca je ekipa šolske košarkaške lige razveselila publiko na tribunah z izjemno dobro tekmo. Zanj zaslужijo »plus pet«. Žal je bila zmaga nad ekipo OŠ Žiri za malenkost »prekratka« in veselje je kalilo dejstvo, da se žal niso uspeli uvrstiti v polfinale. Pa drugič - nenazadnje na rezultat vplivajo tudi sreča in sodniki.

Pevci OPZ Goče so 10. marca zapeli na odprtju razstave likovnih del v Centru za usposabljanje invalidnih otrok v Vipavi. Obisk so po nastopu zaključili z medsebojnim spoznavanjem v prijetnih zavodskih prostorih.

Mladi astronomi so tri dni preživeli na Nanosu in opazovali zvezdnato nebo. Lovska koča jim je nudila toplo zavetje, mentorji so poskrbeli za prijetno vzdušje, učenci so se marsičesa naučili.

Učenci prvega in drugega razreda z matične šole in podružnic so sredi marca pripeljali svoje medvedke v »Deželo Medimedo«, ki so jo v naši telovadnici pripravili študenti medicine iz Ljubljane. V sproščajočem okolju in ob pregledov »bolnih« medvedkov so otroci premagovali strah pred zdravniškimi pregledi.

V marcu in aprilu smo izvajali kulturne in naravoslovne dni; na šoli je potekal del državnega tekmovanja iz Vesele šole. S sodelovanjem Košarkarskega kluba Vipava smo organizirali turnir za mlajše dečke. Udeležile so se ga ekipe štirih šol. Igralci so gledalce

(žal tribune niso bile polno zasedene) razveselili z dobro in požrtvovalno igro. Edino tako so se lahko zahvalili našemu Matiji, ki je šest let prinašal športnega duha in vedrino v ekipo. In – česar bi bil Matija zelo vesel - navezali smo stike z vrstniki OŠ Prade in jim vrnili košarkarski obisk.

April je izzvenel v ubranem petju iz otroških grl. V prenovljenem kulturnem domu v Vipavi so zapele Pike, Poke, pevčki iz Podnanosa in Vrhpolja ter pevke mladinskega pevskega zbora. Na regijskem tekmovanju sredi maja v novi Gorici so si Poke pripele srebrno priznanje, mladinski zbor pa se je pozlatil.

Fotografi, ki skrbno fotografirajo dogodke na šoli, so s svojim delom v okviru šolske košarkaške lige osvojili tretje mesto v državi in prinesli šoli uporabno nagrado.

Zavedamo se, da poznavanje domače okolice pomeni rast korenin mladostnikov, navezanosti na kraj in zato vsako leto učence popeljemo v bogastvo kulturne in naravne dediščine Vipave, Goč in Podnanosa. Pri tem nam pomagajo strokovnjaki Pokrajinskega arhiva iz Nove Gorice in gospod dekan, msgr. Pivk.

V maju nas je presenečalo spremenljivo vreme, »zapoznili april« in v zgodnjem junijskem jutru smo zaskrbljeno zrl v nebo. Na igrišču so postavljali mini cestno ureditev, avtomobilčki pa so čakali na nestrpne tretje- in četrtošolčke, da se preizkusijo v vožnji. No, najprej so ponovili in poglobili svoje znanje o prometu, nato se jim je vreme nasmehnilo. Vsak se je popeljal z avtomobilčkom in pri tem je moral paziti na prometne oznake, semafor in na odrasla mentorja, ki sta se pojavljala kot neprevidna pešca.

Za ohranitev EKO zastave smo celo leto pridno izvajali različne dejavnosti.

Pripravili smo tudi Eko dan; po razgovoru v oddelkih o skrbi za urejeno okolje in po čiščenju okolice so se učenci sprostili še v EKO igrah in se pomerili v EKO kvizu.

Zadnji teden v maju smo na šoli ob pomoči Agroinda Vipava gostili mlade likovne ustvarjalce severno-primorskih šol. Vodilna misel letošnjega EX-TEMPORA je bila »HARMONIJA RAZLIČNOSTI«. Videti lepote v stari hiši, v kapljah vode, detajlih olesenele trte, bujnem zelenju – to lepoto preleti v barvah in oblikah na risalne liste, pomeni izziv za likovnike. Različne perspektive, kontrasti, likovne tehnike so v šolski galeriji oblikovale harmonijo likovnega videnja Vipave.

V prvih junijskih dneh so šli osmošolci iz devetletke na Nanoško planoto. Iz Vipave so šli peš do Vojkove koč. Zgodnje popoldanske ure so namenili delu po skupinah. Opazovali so žuželke, rastline, ptiče in divjad v gozdu. Mladi navdušenci za astronomijo so opazovali Sončeve pege in določali azimute. Po športno-razvedrilnih igrah in večerji so se zbrali ob tabornem ognju, ki jih je

v hladni noči prijetno grel, do trde teme, ko je bilo moč opazovati Jupiter in njegove lune. Za počitek in spanje je kar zmanjkalo časa, saj so se prostovoljci že v samem jutru napotili na prežo opazovat divjad. Po zajtrku so vsi učenci nadaljevali pot proti Abramcu in spotoma v skupinah spoznavali drevesa, nabirali rastline za herbarij, izvedeli za nanoški ledenik. Nekateri so likovno in literarno ustvarjali. Brez skrbnega dela učiteljev in pomoči zunanjih sodelavcev, članov PD Vipava, gozdarjev, gorske reševalne službe in razumevanja oskrbnika Vojkove kočice, bi nam ne uspelo izvesti projekta, ki je bil za učence prijeten način učenja.

Junija je našo šolo obiskalo dvajset ravnateljev slovenskih šol iz Slovenije. Učenci so jih prijetno sprejeli s pesmijo, pri predmetu sodobna priprava hrane so pripravili okusne sadno - osvežilne solate in napitke in spekli torto. K prijetnemu počutju na šoli so pripomogli: urejenost šole, razstava idrijskih čipk, ki so jih učenke med letom izdelale v čipkarski šoli, razposajene fotografije z EKO iger in predvsem vsi učenci z vljudnostjo in vedrino.

Res, junij je poseben mesec na naši šoli. Je čas konference, obsodbe cvetka, predaje ključa, slovesne valeta, športnih dni, ekskurzij. Je vesel mesec, ker zbiramo rezultate dela in hkrati mesec, ko se vsako leto razidemo z generacijo osmošolcev. Letošnji cvek je lep in v celoti pogorel; ključ so si učenci priigrali s pošteno igro v zabavnih igrah, valeta je bila z uvodnim plesom slovesna; zaradi številnih srebrnih in zlatih priznanj (na srečo) dolga; prijetni spomini na to generacijo učencev bodo ostali. Želimo jim, da bi vsi in vsak zmogli dovolj moči za izbiranje in oblikovanje svoje življenjske poti.

Letos nam je ta zadnji mesec pouka prihranil vročino - ravno prav so se dnevi ogreli za šolo v naravi ob morju, za športne dni v bazenu, za vsa letovanja otrok, za aktivnosti v prostem času, za POČITNICE. NAJ BODO LEPE ZA VSE!

Kaj naj napišem ob zaključku pouka?

Učenci so se, nekateri bolj, drugi malo manj, trudili in napredovali. Delavci šole smo delali po svojih močeh. Nekatere želje in pričakovanja ostajajo za prihodnja leta.

Upam, da smo se iz spodsrljajev kaj naučili in jih ne bomo ponavljali. Ne obljubimo, da tudi v bodoče ne bo kdaj prišlo do nerodnosti - vedno smo pripravljeni na dialog in prisluhniti pobudam, predlogom. Predvsem pa: veliko spodbude za delo nam vlivate starši in vsi krajanje s podporo in sodelovanjem.

Hvala.

*Ravnateljica
Alenka Nussdorfer Bizjak, prof.*

PESEM RADOST DAJE, PESEM DRUŽI NAS...

Tako se začne ena izmed pesmi, ki jo vipavski osnovnošolci ne le prepevajo, ampak tudi doživljajo. Mladi pevci v Osnovni šoli Draga Bajca so združeni kar v treh pevskih zborih, s svojo zborovodkinjo Zvonko Starc poskrbijo, da se številni naporni trenutki z vaj spremenijo v srečo, radost in veselje ob lepo zapeti pesmi na nastopih.

Najmlajši - prvošolčki devetletke, pojejo v OPZ PIKA. Med »pikice«, kot jim največkrat pravimo, sprejmemo vse, ki radi pojejo. Ne opravljajo potrebne avdicije, za začetek zadoščata korajža in dobra volja. Tega pa našim »pikicam« ne manjka. Nekateri se še spominjate, kako samozavestno so zapeli na letošnji pevski reviji Naša pomlad 2005 v Vipavi. Njihovo veselje pa je bilo še večje drugi dan, ko so v Primorskih novicah zagledali fotografijo svojega zbora.

V **OPZ POKA**, ki združuje pevce od drugega do četrtega razreda, pa je delo že bolj resno in zahtevnejše. Na začetku šolskega leta smo si zastavili dokaj visoke cilje in sedaj, ob koncu šolskega leta, se z zadovoljstvom in ponosom oziramo na opravljeno delo. Veseli smo, da smo lahko sodelovali pri nastajanju zgoščenke Vipavskih tamburašev. Ob spremljavi orkestra smo posneli štiri slovenske ljudske pesmi in prav veseli smo, kadar zaslišimo svoje glasove tudi z radijskih valov.

Potem pa smo se začeli pripravljati za nastop na vsakoletni območni reviji Naša pomlad 2005 in na 2. tekmovanje otroških in mladinskih pevskih zborov Primorske. Pesmi za take nastope morajo biti skrbno izbrane, dovolj zahtevne in kar je najpomembnejše - lepo zapete. Naše veselje ob razglasitvi rezultatov ocenjevanja stroge tričlanske žirije, v sestavi Andraž Hauptman, Urša Lah in Helena Fojkar-Zupančič, je bilo nepopisno. Prejeli smo srebrno priznanje. Od osnovnošolskih otroških zborov so bili boljši od nas samo ajdovski Višaji.

Za **MLADINSKI PEVSKI ZBOR** je bilo letošnje šolsko leto zelo delavno. Ko smo v začetku septembra napolnili izpraznjene vrste z novimi pevkami, smo takoj začeli z intenzivnim delom.

Prireditve in nastopi so se letos vrstili drug za drugim. Čim smo opravili enega, že smo bili z mislimi pri drugem. Spomnimo se najpomembnejših:

- dva nastopa ob praznovanju stoletnice rojstva našega rojaka, pesnika Draga Bajca
- snemanje slovenskih ljudskih pesmi z vipavskimi tamburaši za njihovo zgoščenko
- šolska revija pevskih zborov ob praznovanju dneva šole
- ob božično-novoletnih praznikih dva nastopa skupaj s pihalno godbo Vrhpolje-Vipava

- občinska proslava ob slovenskem kulturnem prazniku
- Naša pomlad 2005- območna revija otroških in mladinskih pevskih zborov Primorske
- vrhunec našega letošnjega dela je bilo tekmovanje primorskih pevskih zborov 14. maja v Novi Gorici, na katerem smo osvojili zlato priznanje
- čudovito smo zapeli, čeprav samo v polovični zasedbi, na zaključni reviji najboljših primorskih zborov Naša pomlad 2005 na dvorcu Zemono
- na valeti - zaključni prireditvi ob koncu šolskega leta, se vsako leto poslovimo od naših najbolj vestnih pevk in pevcev
- na zadnji dan šolskega leta pa s pesmijo počastimo še našo domovino in se odpravimo na brezskrbne počitnice

Utruženi glasovi si resnično zaslužijo oddiha in počitnic, v naših mislih pa se že porajajo načrti za nove izzive, ki jih tudi v novem šolskem letu ne bo manjkalo.

Zvonka Starc

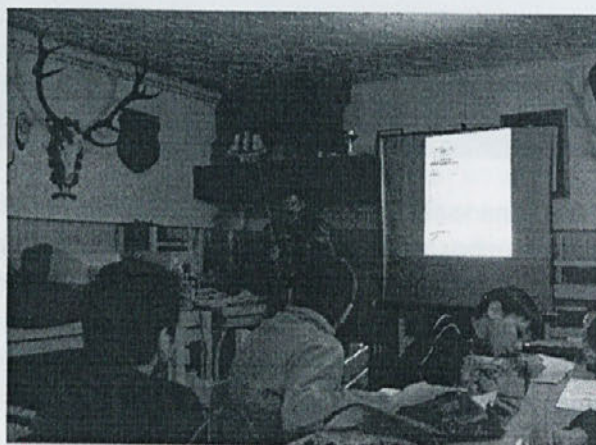
IZVEDLI SMO PRVI VIKEND ASTRONOMSKI TABOR

Končno nam je po dolgih letih astronomskega dela na naši šoli uspelo organizirati astronomski tabor. Naše bivališče je bila lovska kočica pri Abramcu, ki nam jo je širokogrudno odstopila lovska družina Nanos, za kar se jim javno zahvaljujemo.

Tabor, ki se ga je udeležilo 18 učencev, je potekal od petka, 18.marca, do nedelje opoldan, 20.marca 2005. Namenjen je bil predvsem učencem izbirnega predmeta SLZ(Sonca, Luna, Zemlja) in do zapolnitve prostih mest še učencem astronomskega krožka.

Teoretično o azimutu

Iz zgodovine astronomije

Vsebinski poudarek je bil predvsem na praktičnem delu: orientacija na nebu, opazovanje, merjenje, fotografiranje in analiza gibanja Zemlje, Lune in Sonca pa tudi kako so ljudje skozi zgodovino gledali na ta gibanja (pogled z Zemlje, pogled iz vesolja). Prosti čas so učenci zapolnili z drugimi neastronomskimi aktivnostmi.

Program tabora so izvajali: Miro Perhavec, Erik Černigoj, Andrej Rutar in Jože Rutar. Nekaj od tega, kar se je dogajalo na tem srečanju, pa naj povedo učenci sami.

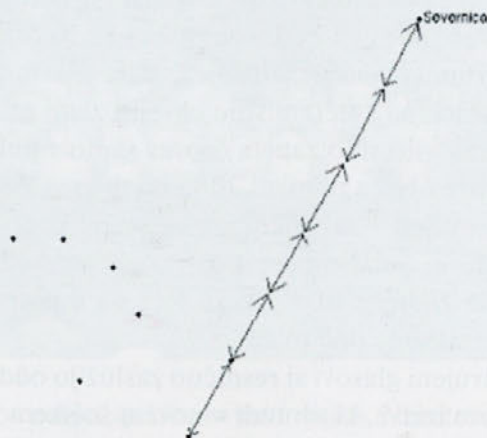
Jože Rutar

Orientacija na nebu (ponoči)

Ponoči se, če je nebo jasno, najlažje orientiramo po zvezdah. Orientiramo se lahko na nešteto načinov, jaz pa bom predstavil enega izmed najlažjih, in sicer, kako določimo strani neba s pomočjo Velikega voza.

Najprej, seveda, poiščemo Veliki voz. Ko ga najdemo, poiščemo še njegovi zadnji dve zvezdi. Nato približno odmerimo razdaljo med njima in pet takih razdalj naneseemo nad ti dve zvezdi (glej sliko). Po petih razdaljah, če smo prav merili, bi morali naleteti na zvezdo Severnico. Severnica je vedno v isti smeri na nebu in je ta smer poimenovana kot Sever. Glede na to smer pa lahko določimo še ostale strani neba.

Aleks Semenič, 8.b

Kaj smo opazovali

S teleskopom:

- SONCE
- LUNO
- LUNINA MORJA (podrobno)
- JUPITER
- JUPITROVE LUNE (pike)

Z očmi:

- SONCE
- LUNO
- VELIKI VOZ
- MALI VOZ
- ANDROMEDO
- JUPITER
- SEVERNICO

Posneto z digitalnim fotoaparatom skozi okular teleskopa

Razlike:

S teleskopom smo videli na SONCU pege(5), s prostim očesom pa smo lahko pogledali le hitro, ker nas je sonce zaslepilo. Bilo je kot svetilka, ki ti sveti v oči (močneje). Da si ne bi poškodovali oči, smo pri opazovanju s teleskopom uporabljali posebno zaščitno mylar folijo. LUNO smo s teleskopom videli zelo lepo. Podrobno smo videli kraterje in Lunina morja. S prostim očesom smo videli Luno manj podrobno, toda tudi lepo.

S TELESKOPOM se vidi lune in planete bližje in lepše. S PROSTIM OČESOM pa manj podrobno.

Rok Jerkič, 7.c/9

Katere učne pripomočke smo uporabili in katerega smo naredili sami

Pri opazovanju neba smo uporabljali tudi številne pripomočke. Uporabili smo vse spodaj našete pripomočke, nekaj pa smo jih izdelali tudi sami.

Teleskop - uporabljali smo ga za gledanje nebesnih teles. Skozi njega smo videli Sonce, Luno, Jupiter, Saturn...

Daljnogled - uporabljali smo ga za gledanje nebesnih teles in objektov, ki so nas obkrožali. Uporabili smo ga tudi pri merjenju azimuta in višinskega kota.

Računalnik - uporabljali smo ga predvsem za gledanje slik, ki smo jih naredili.

Fotoaparat - uporabljali smo ga za fotografiranje.

Zvezdna ura - pripomoček za določanje časa s pomočjo zvezd Velikega voza.

Delovni listi - z njimi smo si pomagali pri reševanju nalog.

Zvezdno uro smo izdelali udeleženci astronomskega tabora sami.

Izdelava zvezdne ure

Žan Božič, 7.c

Opazoval in risal sem Sončeve pege

Potreboval sem teleskop s posebno zaščitno folijo za opazovanje Sonca. Pege, ki sem jih videl skozi teleskop, sem risal v krog na delovnem listu. Tega dne je bilo vidnih 6 peg. Ena je bila zelo velika, z umbro (temno senco) in penumbro (polsenco), ostalih 5 v bližini pa majhnih, velikih kot pikice.

Marko Protič, 7.č

Bil sem fotograf na 1. astronomskem taboru

S fotoaparatom sem preživel veliko časa na astronomskem taboru v lovski koči pri Abramcu. Fotografiral sem učence pri delu in zabavi. Najboljše so fotografije, ki prikazujejo Luno. V soboto, ko smo imeli dovolj prostega časa, sem z Benjaminom, Boštjanom in Denisom odšel na sprehod po gozdu. Narava je bila zasnežena, zato smo lahko sledili različnim živalskim sledem. Najbolj zanimiva je bila prav gotovo medvedova, zato smo jo hitro posneli, odhiteli v kočjo in posnetek pokazali mentorju Miru Perhavcu. Kot lovec nam je potrdil, da so to res prave medvedje sledi.

Matej Naglost, 7.č

TEKMOVANJE IZ MATEMATIKE

BRAVO, ANDREJA!

Tudi letos so se učenci vipavske osnovne šole pridružili množici tekmovalcev, ki sodelujejo na tekmovanju iz matematike Evropski matematični kenguru. To tekmovanje je zelo priljubljeno, saj se število sodelujočih vsako leto veča in kot smo slišali na podelitvi nagrad v Ljubljani, prerašča meje Evrope; letos so se ga namreč udeležili tudi tekmovalci iz neevropskih držav.

16.3.05 je po šolah potekalo šolsko tekmovanje, ki vključuje učence vseh razredov osnovnih šol. Najbolje uvrščeni iz sedmega in osmega razreda devetletke ter osmega razreda osemletke so se uvrstili na regijsko tekmovanje, ki ga je letos za naše področje organizirala OŠ Vipava. Tekmovalo je 70 učencev iz osnovnih šol ajdovske in vipavske občine, 32 jih je prejelo srebrno Vegovo priznanje. Na državno tekmovanje se uvrstijo le najuspešnejši učenci osmega razreda devetletke in osmega razreda osemletke. Letos so si udeležbo prislužili:

osmi razred devetletke:

Petra Lesar, Andreja Bratovš (OŠ Draga Bajca Vipava)

Nejc Bizjak (OŠ Danila Lokarja Ajdovščina),

Brigita Poljšak (OŠ Col)

osmi razred osemletke:

Katarina Čermelj in Luka Valetič (OŠ Dobravlje)

Jure Gantar, Marko Pelan, Aljaž Petrič, Andraž Kravos in Jakob Valič (OŠ Danila Lokarja Ajdovščina)

Andrej Raspor (OŠ Draga Bajca Vipava)

Vseh tekmovalcev, ki so se v Sloveniji potegovali za zlato Vegovo priznanje, je bilo 616 (301 v osmem razredu devetletke in 315 v osmem razredu osemletke). Iz ajdovske in vipavske občine so zlato priznanje osvojili:

Andreja Bratovš, Petra Lesar, Andrej Raspor (OŠ Draga Bajca Vipava)

Brigita Poljšak (OŠ Col)

Katarina Čermelj (OŠ Dobravlje)

Jure Gantar, Marko Pelan in Aljaž Petrič (OŠ Danila Lokarja Ajdovščina)

Andreja Bratovš

Primorski osmošolci se udeležujejo tudi meddržavnega tekmovanja Matematični izziv. Letos so nas v Palmanovi zastopali: **Katarina Čermelj, Jure Gantar, Aljaž Petrič, Marko Pelan in Andrej Raspor.**

Veseli smo teh velikih uspehov, še posebej pa smo ponosni na izjemen dosežek naše učenke **Andreje Bratovš**, ki je z **vsemi pravilno rešenimi nalogami na državnem tekmovanju osvojila 1. mesto** in s tem tudi 1. nagrado. Slovesna podelitev nagrad je bila 18.5.05 v Ljubljani.

Čeprav je v šoli matematika eden od predmetov, ki povzročajo nekaterim otrokom težave, pa množična udeležba na tekmovanjih kaže, da predstavljajo zapletene naloge poseben izziv, uspešna rešitev pa zadovoljstvo. Zlata priznanja učencem veliko pomenijo, saj so nenazadnje plačilo za njihov celoletni trud, prinesejo pa jim tudi točke za pridobitev Zoisove štipendije.

Razveseljivo je dejstvo, da so nekateri otroci pripravljani reševati dodatne matematične naloge izven rednega pouka. Za doseganje vrhunskih rezultatov je namreč poleg nadarjenosti potrebno mnogo sistematičnega in vztrajnega dela.

Vsem tekmovalcem iskreno čestitamo. Želimo jim, da bi na tej poti vztrajali ter da bi bil njihov trud tudi v bodoče poplačan s podobnimi uspehi.

*Aktiv matematikov
OŠ Draga Bajca Vipava*

BILI SMO NA OBISKU V ZDRAVSTVENEM DOMU V VIPAVI

Učenci 2.b/8 smo imeli v začetku meseca aprila naravoslovni dan, ki smo ga preživeli v Zdravstvenem domu v Vipavi. Medse so nas prijazno sprejele medicinske sestre, zdravnica, zobozdravnica in laborantka. Predstavile so nam svoje delo ter nam tako omogočile, da smo ga spoznali na drugačen in še zanimivejši način, kot pa ga spoznavamo takrat, ko smo bolni in potrebni njihove pomoči. Vemo, da smo s svojim obiskom zmotili njihovo vsakodnevno delo in zato smo bili še toliko bolj veseli, ker so si vzele čas za nas. Zahvaljujemo se jim za njihov trud in potrpežljivost z nami, pri delu pa jim tudi v prihodnje želimo še mnogo uspehov.

Učenci 2.b/8 z učiteljico Nadjo Kompara

Štirinajstega aprila smo imeli naravoslovni dan in odpravili smo se v Zdravstveni dom. Dan pred tem nam je gospa Nadja povedala navodila. Tako smo se zjutraj zbrali v avli šole, vzeli malico in se peš odpravili proti Zdravstvenemu domu. Tam nas je sprejela gospa Silva in nam povedala nekaj o čistoči zob. Ko je končala, smo odšli eno nadstropje višje v šolsko zobno ambulanto. Zobozdravnica nam je predstavila vse aparate in pripomočke, ki jih uporablja za popravljanje zob. Zelo nas je zanimalo, kaj

delajo v laboratoriju. Laborantka nam je pokazala različne vzorce krvi. Pod mikroskopom smo opazovali vzorec urina. V njem smo videli celice in bakterije. Bilo je zelo zanimivo. Po ogledu laboratorija smo zunaj pomalicali. Ko smo pojedli in se še malce poigrali, smo odšli k otroški zdravnici. Pokazala nam je pripomočke za sistematski pregled. S kladivcem ugotavlja reflekse na kolenu, posebno lučko ima za pregled ušes, žlico za pregled grla, posebne slušalke pa za poslušanje dihanja in bitje srca. Po ogledu smo se odpravili v šolo. Imeli smo se zelo lepo.

Matevž Ferjančič, 2.b/8

Naša učiteljica nam je povedala, da bomo v četrtek obiskali Zdravstveni dom v Vipavi. Že v sredo smo pri likovni vzgoji risali na temo Pri zdravniku. Ko smo zjutraj prišli v Zdravstveni dom, nam je najprej gospa Silva povedala nekaj o skrbi za zdrave zobe. Nato

smo šli v zobno ambulanto. Tam nam je šolska zobozdravnica predstavila aparate in pripomočke, ki jih potrebuje, ko pregleduje ali zdravi naše zobe. Od tam smo odšli v laboratorij, kjer smo pod mikroskopom opazovali vzorce krvi in urina. Vsi smo se razveselili malice, saj smo bili že lačni. Po malici smo se odpravili v otroško ambulanto, kjer nas je že čakala otroška zdravnica. Prijazno nam je predstavila svoje delo in zdravniške pripomočke. Najbolj smo se zabavali, ko smo si z medicinsko sestro povijali roke. Za slovo smo jim podarili naše risbe, ki smo jih ustvarjali prejšnji dan. Ta naravoslovni dan mi je bil zelo všeč, ker smo izvedeli in videli mnogo zanimivega. Spoznala sem, da je delo zdravstvenih delavcev zelo odgovorno in pomembno.

Zala Močnik, 2.b/8

V četrtek smo odšli na ogled Zdravstvenega doma. Izpred šole smo šli peš. Najprej smo obiskali medicinsko sestro, gospo Silvo, katera nam celo leto pregleduje čistočo naših zob. Povedala nam je mnogo o negi in zdravju naših zob. V drugo nadstropje smo se odpravili k šolski zobozdravnici. V čakalnici smo morali malo počakati, ker je bila pri zobozdravnici pacientka. V ordinaciji smo videli mnogo pripomočkov, ki jih uporablja za zdravljenje naših zob. Pokazala nam je tudi injekcijo. V laboratoriju nas je sprejela gospa Silva Cigoj. Pokazala nam je epruvete in mikroskop. Pod mikroskopom smo opazovali vzorec urina, v katerem je bilo mnogo bakterij. Na soncu smo pomalicali. Ob koncu našega ogleda smo odšli še k otroški zdravnici. Gospa Tadeja Krapež je tudi moja osebna zdravnica. Pokazala in povedala nam je, kako posluša bitje srca. Predstavila nam je še druge zdravniške pripomočke. Tudi gospa Gili nam je pokazala mnogo zanimivega. Izmerila nam je višino in nas stehala. Spoznala sem, da so zdravniki in medicinske sestre zelo prijazni ljudje z veliko znanja.

Manja Bodiroža, 2.b/8

V DEŽELI RDEČE KAPICE

V soboto smo se odpeljali na končni izlet. Ogledat smo si šli Rakov Škocjan in deželo Rdeče kapice. Vsi nestrpni smo se zbrali pred šolo in težko pričakovali avtobus. Končno je pripeljal in odpeljali smo se. Vozili smo se približno eno uro. Ustavili smo se pri Uršulinem domu v Uncu. Najprej smo pomalicali. Prišla je vodička, ki nam je pokazala pot. Z avtobusom smo se odpeljali

v deželo Rdeče kapice. Tam nas je pričakal lovec. Vodička nas je razdelila v dve skupini. Povedala nam je pravljico o Rdeči kapici, mi pa smo sodelovali s ponazarjanjem z rokami. Lovec nas je odpeljal skozi gozd k reki Rak. Pot smo nadaljevali po gozdu. Srečali smo Rdečo kapico, ki pa je bila zelo sramežljiva. Nosila je košarico z raznimi dobrotami. Po poti smo videli votlino volka. Najpogumnejši učenci so šli vanjo. Po dolgi poti smo prišli do babičine kočice. Povedala nam je, da zelo rada plete. V skupinah smo izdelovali košare in rože. Iskali smo

tudi skriti zaklad in kanglico. Tekmovali smo v skakanju v vrečah. Po igricah smo se poslovili od Rdeče kapice in se odpeljali nazaj v Uršulin dom, kjer nas je že čakalo dobro kosilo. Po kosilu smo si ogledali lutkovno predstavo. Sledile so še ustvarjalne in plesna delavnica. Po zanimivem dnevu smo šli na avtobus ter se vsi pravljичno obarvani odpeljali proti domu.

Manja Bodiroža, 2.b/8

V soboto smo imeli učenci drugih razredov zaključno ekskurzijo v Rakov Škocjan, v deželo Rdeče kapice. Izpred šole smo se odpeljali z avtobusom. Prispeli smo na veliko parkirišče, kjer smo pomalicali. Medtem se nam je pridružila vodička Jana. Odpeljala nas je v bližnji gozd, kjer nas je že čakal lovec Jaka. Gospa Jana nam je povedala pravljico o Rdeči kapici. Med njenim pripovedovanjem smo oponašali osebe iz zgodbe. Po zgodbici nas je lovec vodil skozi gozd do reke Rak. Povedal nam je, da je tam nekoč stala velika skala, ki jo je v mnogih letih preoblikoval tok vode in tako je nastal velik naravni most. Po poti smo srečali Rdečo kapico. Skupaj smo nadaljevali pot do mravljišča. Lovec nam je povedal, kako se mravlje hranijo. Končno smo prišli do volčje votline. Ogledali smo si notranjost in lovec nam je povedal veliko zanimivega o volkovih. Zapustili smo gozd in prišli smo do babičine hiše. Babica nas je prijazno sprejela in nam ponudila slasten jabolčni zavitek. Sledilo je iskanje zaklada, ki ga je odkril Blaž. Pri babici smo izdelovali košarice in rožice. Po zaključenem ustvarjanju smo skakali v vrečah in to je bilo zelo zabavno. Pošteno smo bili že lačni in odpeljali smo se na kosilo. Po kosilu smo si ogledali predstavo o Rdeči kapici ter ustvarjali iz papirja in slanega testa. V plesni delavnici so plesali ob pesmici Ob bistrem potoku je mlin. Izlet se je bližal koncu in morali smo se vrniti domov. Preživeli smo zares čudovit dan, ki nam bo ostal v lepem spominu.

Anette Pavič, 2.b/8

NARAVOSLOVNI DAN - PROMET

Učiteljica nam je povedala, da bomo imeli naravoslovni dan. Staršem je poslala obvestilo, koliko denarja moramo vzeti s seboj za vozovnici. Odpeljali smo se namreč v Novo Gorico. Iz šole smo odšli peš proti avtobusni postaji. Počakali smo na avtobus. Pripravili smo denar in že je pripeljal avtobus.

Vstopili smo in vozniku plačali vožnjo do Nove Gorice. On nam je dal vozno karto, ki smo jo hranili do konca vožnje. Ko smo prispeli, smo si najprej ogledali glavno avtobusno postajo. Prometnik nam je vse razkazal in razložil. Po ogledu smo malicali v parku. Potem smo se sprehodili po mestu in si ga ogledali. Prišli smo do spuščениh zapornic. Počakali smo na vlak, da je odpeljal mimo in da so se zapornice zopet dvignile. Šele takrat smo nadaljevali našo pot. Prišli smo do železniške postaje, kjer so nam jo razkazali. Prometnik nam je povedal, koliko tehtajo

vlaki, kaj vozijo, koliko so dolgi in kam vozijo. Videli smo tudi premikanje kretnic. Potem smo se šli igrat v park. Čez nekaj časa smo si pri blagajni kupili vozne karte za vlak do Ajdovščine. Na peronu je že stal vlak, v katerega smo vstopili. Imeli smo rezerviran vagon, kjer smo se lepo posedli. Odpeljali smo se proti Ajdovščini. Med vožnjo nam je sprevodnik pregledal vozovnice. Med vožnjo skozi predore so nekateri malce kričali. Hitro smo se pripeljali v Ajdovščino, kjer smo počakali kombi, nekateri pa so se odpeljali s starši. Preživeli smo zelo lep dan.

Žan Likar, 2.b/8

V šoli smo se dogovorili, da bomo imeli naravoslovni dan 22. 3. 2005. Učiteljica nam je dala navodila in nam povedala, da bo z nami šla tudi učiteljica Mojca. V torek smo se odpravili na avtobusno postajališče v Vipavi. Naš avtobus je imel približno petnajst minut zamude. Na avtobusu sem ugotovila, da sem

vozovnico pozabila pri vozniku. Na avtobusni postaji v Ajdovščini sem odšla iskat vozovnico k vozniku. Med vožnjo sem Nani pripovedovala grozljivko. Ko smo se pripeljali v Novo Gorico, nam je gospod prometnik razkazal avtobusno postajo. Po malici smo krenili na ogled mesta.

Kupili smo dve marjetici: eno za v naš razred, drugo pa za gospo ravnateljico. Marjetice so naredili otroci iz odpadnega materiala, izkupiček prodaje pa so namenili izgradnji otroških igrišč. V parku smo pomalicali in se igrali skrivalnice, kasneje smo se odpravili proti železniški postaji. Tam nam je naš vodnik povedal, da je njihova postaja stara sto let. Videli smo tudi tovarne vagonce in mnogo tirnic. V parku smo čakali na vlak. Ko se je približal čas odhoda, smo si šli kupit vozovnico. Ker nas je bilo preveč, smo šli v

dveh skupinah, jaz sem bila v prvi. Nabrala sem male marjetice, da bi na vlaku iz njih spletna venček. Končno je pripeljal vlak in lahko smo vstopili. Sedela sem nasproti Anke in zraven Nane. Med vožnjo smo opazovale okolico, pojedle čokolado, se pogovarjale in igrale igrico "ugani osebo". Vožnja do Ajdovščine nam je hitro minila. Na železniški postaji v Ajdovščini me je pričakala teta Nives in me odpeljala domov. Imela sem se zelo lepo in želim si še takih zanimivih doživetij.

Tonja Černic, 2.b/8

OB ZAKJUČKU ŠOLSKEGA LETA 2004/05

V četrtek, 23. 6. 2005 smo učenci 2.a devetletke pripravili zaključno prireditev za starše. Prireditve so se udeležili tudi bratci, sestrice in nekateri naši sorodniki.

Zapeli smo jim nekaj pesmi, ki smo se jih naučili skozi štiri letne čase. Ker znamo tudi že kaj zaigrati, smo se naučili besedilo pravljice: Pod medvedovim dežnikom in jo dramatizirali. Sami smo izdelali tudi sceno. Ob zaključku smo prejeli priznanja, pohvale in spričevala, ki smo si jih med letom prislužili. Čisto na koncu smo se posladkali tudi s sladoledom.

*Učiteljica
Marija Mikuž - Papež*

Naša razmišljanja o drugem razredu devetletke:

V mojem razredu imam veliko prijateljic in prijateljev, s katerimi se zelo dobro razumem. Moj najljubši predmet je SPO. Pri njem delamo razne poizkuse in sem se veliko naučila. Zelo sem vesela, da sem učenka tega razreda.

Anja Česen

Najbolj sem vesela, da sem se naučila črk. Sedaj pa že komaj čakam počitnic, da bom lahko sestrici Aniki brala knjige.

Patricija Ploj

V tem šolskem letu mi je bilo najbolj všeč, ko smo se naučili velike in male tiskane črke ter števila do sto.

Jurgen Tamasia

V šolo sem rada hodila. Spoznala sem pisane črke, števila do sto in še veliko zanimivih stvari. Sedaj pa nestrpnost pričakujem počitnice.

Sara Pepelko

V šoli mi je bilo lepo pri matematiki, slovenščini in športni vzgoji. Rad sem imel športne dni.

Ion Pesterean

V drugem razredu mi je bilo zelo lepo. Najbolj lepo je bilo, ko smo se igrali. Vesela sem, ker smo se veliko naučili in odhajamo na počitnice.

Meta Bratož

V šoli mi je bilo zelo všeč, kadar smo se igrali z lego kockami.

Matic Furlan

Vesela sem, da bodo počitnice in se bomo jeseni zopet srečali.

Rebeka Rehar

V šoli sem se zelo učil. V razredu sem se igral. Med poukom sem poslušal učiteljico.

Luka Klančar

Med šolskim letom smo se veliko naučili. Moj najljubši predmet je matematika.

Luka Tutuš

Bliža se konec šolskega leta. Najlepše mi je bilo, ko sem pisala. Letos sem se zelo veliko naučila. Šolsko leto se je hitro izteklo.

Laura Šinigoj

V tem šolskem letu sem se veliko naučila, telovadila in hodila na poučne sprehode.

Urška Kobal

Meni je bilo najlepše, ko smo se igrali z lego kockami, ali ko smo gledali risanke.

Tilen Raspor

Letos sem se veliko naučila. Najlepše mi je bilo pri športni vzgoji, ko smo plesali.

Karmen Rodman

Med šolskim letom smo se učili črke in številke. Smo računali in brali. Hodili smo na poučne sprehode. Plavalimo tudi v bazenu.

Andraž Sorta

Iz CUIO

ČASTITLJIVIH 40 LET CENTRA ZA USPOSABLJANJE INVALIDNIH OTROK »JANKA PREMRLA VOJKA« VIPAVA

Center za usposabljanje invalidnih otrok iz Vipave je v mesecu maju praznoval 40 let svojega nepretrganega delovanja na področju vzgoje, izobraževanja in usposabljanja oseb s posebnimi potrebami, ki se zaradi spleta različnih vzrokov ne morejo usposabljanja bližje domu. V teh 4 desetletjih je Center prehodil dolgo pot spoznavanja, prilagajanja in spreminjanja z namenom, da omogoči osebam z več kombiniranimi motnjami, da razvijejo svoje sposobnosti na različnih področjih svojega udejstvovanja in da zaživijo polno, človeka vredno življenje.

Vsako desetletje je na svoj način zaznamovalo tako življenje kot delo otrok in zaposlenih. Idejni vodja za ustanovitev zavoda v Vipavi je bil dr. Koršič, takratni primarij bolnišničnega oddelka v Stari Gori, skupščina občine Ajdovščina pa je 31. maja 1965. leta ustanovila Vzgojni zavod Janka Premrla Vojka. Konec septembra se je pričelo z delom v prvih štirih razredih šole s prilagojenim programom.

Prvo desetletje (od 1965 do 1975) je bilo obdobje skromnih, tako prostorskih kot materialnih in kadrovskih začetkov, vendar ni primanjkovalo entuziazma in volje do dela. Zavod je postopoma širil svojo dejavnost, pridobil je dvigalo, uredil spalnice na podstrešju stavbe, opremili so učilnico za tehnični pouk, uredili šolsko dvorišče in leta 1975 je izšla prva številka revije Studenček. Poleg programa posebne šole zavod uvede prvo skupino delovnega usposabljanja na I. stopnji. Že od vsega začetka je poleg izobraževalnih vsebin v zavodu potekala tako terapevtska kot tudi zdravstveno-negovalna dejavnost.

Drugo desetletje (od 1975 do 1985) je bilo že obdobje posodabljanja zavoda, tako je bila zgrajena jedilnica nad kuhinjo, naročen je bil idejni projekt za dograditev zavoda, uspešno je bila organizirana akcija za nakup kombija za prevoz otrok. Leta 1978 se je ustanova preimenovala v Zavod za usposabljanje invalidnih otrok, kar je že bil odraz družbenih sprememb. Skozi vsa leta je število otrok postopoma naraščalo, tako je Zavod uvedel še prvo skupino delovnega usposabljanja na II. stopnji, uvajal pa je tudi nove vsebine v vzgojno-izobraževalno delo (kulturni, naravoslovni, proizvodni dnevi). Leta 1982 je Zavod dobil zlato plaketo Društva defektologov Jugoslavije za prispevek k napredku defektološke znanosti.

Tretje desetletje (od 1985 do 1995) je zaznamovala predvsem prostorska posodobitev zavoda, ki se je pričela leta 1987, že leta 1989 pa je bilo v mesecu marcu slovesno odprtje adaptiranega in novega domskega dela. Zavod je tako pridobil številne sodobno opremljene prostore za izvajanje

tako šolske kot tudi terapevtske dejavnosti, predvsem pa je dozidava novega domskega dela prispevala k boljši kvaliteti bivanja otrok, saj so se ti preselili v nove, sodobno opremljene spalnice. Zavod je opremil nove kopalnice, pridobil je prostor za ambulanto, opremil je dnevne prostore za otroke. Dozidava in izgradnja zavoda je omogočila kvalitetnejše delo strokovnih delavcev, predvsem pa je izboljšala bivanje otrok pri nas. Leta 1985 je zavod dobil petomajsko priznanje občine Ajdovščina. Ustanovljeno je bilo šolsko športno društvo, svojo dejavnost smo razširili z izvajanjem glasbene terapije, pričeli smo z izvajanjem celodnevne integrirane obravnave otrok, tako da so se šolske in vzgojne vsebine prepletale z drugimi dejavnostmi preko celega dne. Organizirali smo 7. letne igre Specialne olimpiade Slovenije, začeli z akcijo prostovoljstva »Postani moj prijatelj«, izdali pesniško zbirko gojenke Saše Rolih »Zvezdnato nebo«. Leta 1992 se je zavod preimenoval v Center za usposabljanje invalidnih otrok »Janka Premrla Vojka« in to ime nosimo še danes.

Četrto desetletje (od 1995 do 2005) je obdobje širitve in uvajanje novih oblik dejavnosti v prvotno vzgojno-izobraževalno dejavnost Centra. Tako smo prvič organizirali »Šolo za življenje« za mladostnike višjih letnikov, začeli smo z uvajanjem novih terapevtskih vsebin, pričeli smo z izvajanjem hipoterapije, ustanovili planinsko društvo, opremili smo Snoezelen kabinet, nabavili minibus, izdali kaseto »Kjer se nasmeh začne«.

Center je leta 1996 dobil Zlati znak CZ in plaketo občine Vipava. Leta 1999 je pričel z delom razvojni oddelek vrtca, ki je sprejel malčke iz občin Vipava in Ajdovščina, Center je prejel plaketo Specialne olimpiade, začeli smo s plesno delavnico za otroke-plesalce na invalidskih vozičkih. V Centru je pričela z delovanjem skupina za samopomoč staršem. Leta 2000 pa je Center pričel z izvajanjem nove dejavnosti – institucionalno varstvo odraslih za mladostnike, ki so že zaključili usposabljanje pri nas, dograjen je bil terapevtski bazen, ki je omogočil začetek izvajanja plavanja po konceptu Halliwick, organizirali smo 1. športne igre MATP (za osebe z najtežjimi primanjkljaji na več področjih), opremili smo novo glasbeno sobo. Leta 2001 je pevski zbor in instrumentalni ansambel izdal zgoščenko »Škratek Velikouhec« skupaj s pesmarico, organizirali smo 1. srečanje uporabnikov nadomestne in podporne komunikacije. Leta 2003 smo organizirali državne igre Abilimpiade, postavili plezalno steno in bili pobudniki ter soorganizatorji ustanavljanja Varstveno delovnega centra v Vipavi, letos pa odpiramo novo stanovanjsko-bivalno skupnost za 6 mladostnikov v vrhpoljskem bloku.

Danes je Center predvsem strokovno in sodobno opremljena institucija za izobraževanje in usposabljanje oseb z več kombiniranimi motnjami. Izvajamo prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za 8- in 9-letno šolo, vzgojni in posebni program, tu deluje razvojni oddelek vrtca. Poleg šolskih vsebin pa izvajamo še terapevtski in zdravstveno-negovalni program ter institucionalno varstvo odraslih. Tudi za vnaprej ima Center smelega načrte, predvsem želimo obdržati programe, ki jih že izvajamo, skušamo organizirati prevoze otrok iz okolice, za kar pa je potrebno nabaviti prilagojeno vozilo za prevoz invalidskih vozičkov, radi bi ponovno vzpostavili delovanje mobilne službe (specialno pedagoške in zdravstveno terapevtske), predvsem pa graditi na kakovosti ponujenih programov.

Center je s svojim delovanjem in različnostjo delovanja svojih programov ne samo institucija, vpeta v življenje in kraj Vipava, ampak tudi ustanova širšega slovenskega prostora. Dobro je povezovanje z učenci iz OŠ Vipava in njenih podružničnih šol ter dijaki Škofijske gimnazije iz Vipave, ki so ne samo prostovoljci pri delu z našimi učenci, ampak tudi pravi prijatelji in zaupniki. Tudi tako ustanova razbija tabuje o neprimerni drugačnosti in izoliranosti oseb s posebnimi potrebami in skuša preko različnih oblik sodelovanja čim bolj socialno integrirati te osebe v ožje in širše socialno okolje.

*mag. Erna Žgur Černigoj,
v. d. ravnateljice*

OSREDNJA SLOVESNOST CUIO »JANKA PREMRLA VOJKA« NA ZEMONU

26. maj 2005 je bil pomemben datum za vse zaposlene in gojence Centra iz Vipave, saj se je takrat odvijala osrednja slovesnost ob praznovanju 40 letnice delovanja Centra na področju izobraževanja in usposabljanja oseb s posebnimi potrebami.

Osrednja prireditve je bila na dvorcu Zemono ob pomoči številnih donatorjev. Kulturni program je bil rezultat skupnega dela mentoric in otrok ter mladostnikov. Nekatere izbrane recitacije so bile rezultat avtorskega dela gojencev Centra in so jih doživeto interpretirali starejši mladostniki. Osrednji moto prireditve pa je bil naravnani na 4 desetletja, ko so vsako zase zaznamovala tako ljudi, ki so bili tu zaposleni, kot tudi otroke, ki so se usposabljali in izobraževali v ustanovi. Pevski zbor in instrumentalni ansambel je pripravil več pevskih interpretacij ter improvizacij, mlajši otroci iz dramskega krožka pa so pripravili igrivo predstavo o Muci copatarici ter izštevanko Nace ima dolge tace. Program pa so popestrili plesalci plesne skupine Vrtiljak, kjer so osebe na invalidskih vozičkih enakovredni plesni partnerji.

Kulturni program je povezovala gospa Helena Kravos, specialna pedagoginja iz Centra. Uvodni pozdrav in govor je imela v. d. ravnateljice, mag. Erna Žgur Černigoj, ki je povzela delovanje Centra skozi vsa leta, zlasti pa je poudarila pomen uvajanja novih programov in dodatnih vsebin, potrebnih za kakovostnejše delo. Poudarila je pomen povezovalnega dela vseh strokovnih delavcev Centra za doseg optimalnega napredka otrok na različnih področjih. Predvsem pa, da se je Center skozi vsa 4 desetletja stalno dograjeval in posodabljal, tako po programski kot tudi prostorski plati. Rast Centra je odraz rasti njegovih zaposlenih. Spregovorila je o umeščenosti Centra, tako v kraj Vipava ter severnoprimorsko področje, kot tudi v širši slovenski prostor, saj usposabljajo otroke in mladostnike z več kombiniranimi motnjami iz cele Slovenije. Poleg dosežkov iz preteklih let je poudarila še pomen načrtov za prihodnost, to je predvsem odprtje bivalno-stanovanjske skupnosti v Vipavi, organiziranje prevozov otrok, ki se dnevno usposabljajo, nakup prilagojenega vozila, posodobitev igrišča, izvajanje defektološke in zdravstveno-terapevtske mobilne službe. Obdržati je treba že uveljavljene programe, ki se v Centru izvajajo, predvsem pa še izboljšati kvaliteto bivanja otrok v času usposabljanja v ustanovi.

Osrednja govornica iz Ministrstva za šolstvo in šport je bila mag. Bojana Globačnik, državna podsekretarka, ki je poudarila vlogo ustanove skozi vsa leta delovanja tudi v širšem slovenskem prostoru, in tudi, kako se ustanova prilagaja na spremenjene razmere, saj svoje delovanje neprestano širi z novimi programi. Spregovorila je tudi o svojih prvih občutkih, ko je kot mlada študentka prišla prvič v ustanovo in kaj vse je v tem času ta naredila.

Spregovorila sta tudi oba župana iz Ajdovščine in Vipave. Župan Poljšak je predvsem poudaril pomen takratne občinske strukture, ki je imela razumevanje za ustanovitev zavoda za usposabljanje invalidnih otrok, ter dejal, da morajo ljudje, ki delajo v takšni ustanovi, imeti veliko volje in posebna nagnjenja za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami. Župan mag. Princes pa je poudaril vlogo Centra v samem kraju in njegovo povezanost z ljudmi in širšo okolico.

Koncept prireditve je vseboval tudi priznanje vsem bivšim ravnateljicam, ki so vodile ustanovo skozi vsa desetletja; prva ravnateljica, gospa Frančiška Pelicon, pa je podarila rože 14 zaposlenim, ki delajo v Centru več kot 30 let.

Sledilo je povabilo številnim obiskovalcem in gostom, da spregovorijo in tako iz svojega zornega kota povedo kaj o naši ustanovi. Po končanem kulturnem programu je sledila pogostitev v prostorih Centra, kjer je sledilo še obujanje spominov na prve začetke delovanja Centra, zanimivosti, ki so se v vseh teh desetletjih dogajale, pa tudi pogovori o prihodnosti ter nadaljevanju našega poslanstva.

*mag. Erna Žgur Černigoj,
v. d. ravnateljice*

NAGRAJENKI DRUŠTVA DEFEKTOLOGOV SLOVENIJE ZA LETO 2005

Društvo defektologov Slovenije, ki se zdaj imenuje Društvo specialnih in rehabilitacijskih pedagogov, vsako leto podeljuje priznanja posameznicam in posameznikom za posebno uspešno delo pri organizaciji prakse specialne in rehabilitacijske pedagogike, za razvoj teoretičnih spoznanj ter za raziskovalno in pedagoško delo na področju izobraževanja kadrov. Letos sta priznanji FIBO sekcije tega društva prejeli dve naši delavki.

NEVENKA TKALČIČ, svetovalka, je v našem Centru zaposlena že 31 let. Svoje delo je pričela v oddelkih delovnega usposabljanja, bila učiteljica v nižjih razredih OŠPP, vodila vrsto interesnih dejavnosti, zadnjih sedem let pa opravlja delo pomočnice ravnateljice. Z bogatim strokovnim znanjem in izkušnjami je sodelovala pri uvajanju celodnevne integrirane obravnave, kjer je dolgo vrsto let poučevala, bila mentorica mlajšim kolegicam in študentom na praksi. Znala je prisluhniti njihovim potrebam, jih spodbujala k delu in študiju. S svojim strokovnim delom je pomembno vplivala na razvoj in organizacijo pedagoškega dela. Vključena je bila v vse projekte, s katerimi smo izboljševali pogoje za delo in življenje otrok in mladostnikov s kombinirano motnjo v razvoju. Vse svoje delovne naloge in obveznosti opravlja vestno, dosledno in natančno, s čimer prispeva k ustvarjalnemu vzdušju med sodelavci in ugledu Centra v širšem družbenem okolju.

SONJA VIDMAR, z nazivom svetovalka, prav tako že 31 let uspešno dela na področju vzgoje in izobraževanja otrok s kombinirano motnjo v razvoju. Sodelavci v Centru jo poznamo kot prisrčno, pozitivno naravnano osebo, ki poleg kvalitetnega poučevanja otrok na nižji stopnji svoje znanje nadgrajuje v šolskem športnem društvu, kjer je mentorica mladim športnikom že od prvih let delovanja tega društva. Z inovativnim pristopom in izredno tankočutnostjo jih zna motivirati in se z njimi veseliti uspehov na različnih športnih področjih. Vsa leta je nepogrešljiva članica tima, ki pripravlja in vodi šolo smučanja, kjer pomaga pri osvajanju prvih smučarskih veščin najmlajšim. Njeno delo cenimo sodelavci, starši otrok in študenti, ki jim je bila mentorica pri njihovi praksi v Centru. S svojo zagnanostjo in optimizmom je zgled mlajšim kolegicam, ko intenzivno spodbuja športno aktivnost in skrbi za pozitivno klimo med sodelavci. Obema nagrajenkama čestitamo in jima želimo še naprej tako uspešno delo.

*Zdenka Fučka
Center za usposabljanje invalidnih otrok
»Janka Premrla-Vojka«*

EKSKURZIJA NA KMETIJO PETROVI V NARINU

Na ekskurzijo smo se učenci 7. in 8. razreda odpeljali z našim kombibusom. Naročili smo lepo vreme in res nas je že zjutraj pozdravilo sonce.

Naša ekskurzija je bila tudi naravoslovni dan. Učiteljice so ga poimenovala »Od moke do kruha.« Ko smo se pripeljali na kmetijo, so nas prijazno pozdravili in nas pogostili. Gospodinja je spekla rogljičke z marmelado, zraven pa smo pili čaj.

Nato smo šli v črno kuhinjo. V njej je ognjišče, kjer kurijo, kuhajo in v krušni peči pečejo kruh. Vsak učenec je dobil svoj predpasnik in pokrivalo za glavo. Podobni smo bili pravim pekom.

Najprej smo na situ presejali moko. Na sredino smo dali mlačno vodo, kvas in sol. Testo je gospodinja dobro zgnetla in nato smo naredili šestnajst hlebčkov. Vsak je na svoj hlebček napisal črko svojega imena, da se kruhki ne bi pomešali. Iz testa, ki je ostalo, je gospodinja oblikovala različne živali: polža, pikapolonico, želvo, ptička in prašička.

Vse hlebčke smo dali v pletene košarice, jih pokrili s prtički in pustili, da so vzhajali. Med tem časom smo si ogledali vse pripomočke za žetev: cepce, srpe, kose in slamoreznico.

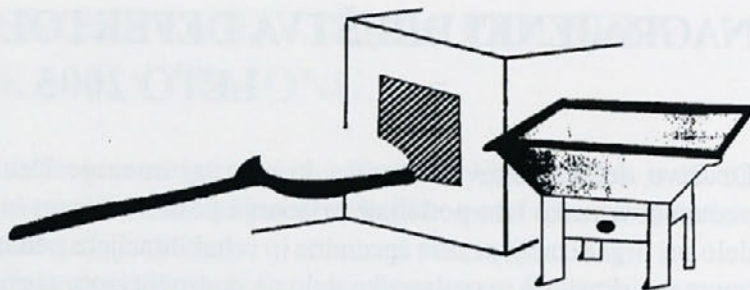
Ko smo se vrnili v kuhinjo, so bili hlebčki že vzhajani. Pripravljene so

bili za peko. V peč so jih dali z loparjem. Prej so jo počistili in zakurili.

Minilo je malo več kot pol ure in naši hlebčki so bili pečeni. Vsak je svojega odnesel domov.

Po dobrem kosilu - zelenjavni mineštri, palačinki in kruhu, smo se odpravili proti Vipavi.

Ker je začelo deževati, smo si mini živalski vrt ogledali kar med vožnjo. Ustavili smo se še v Podgradu, kjer je doma naša sošolka Patricija. Ostala je kar doma, mi pa smo prispeli v Vipavo pozno popoldne.

*Učenci 7. in 8. razreda devetletke
Centra za usposabljanje invalidnih otrok Vipava*

Iz otroškega vrtca

OTROCI IZ VRTCA NA OBISKU PRI GASILCIH

Po predhodnem dogovoru smo dopoldne preživeli v gasilskem domu Vipava. Polni pričakovanj smo se odpravili na sprehod do gasilskega doma. Tam so nas pričakali trije člani gasilskega društva. Najprej so nas peljali v garderobo in nam pokazali svojo opremo; po pričakovanju je bila najzanimivejša čelada, katero so želeli pomeriti vsi otroci.

Pripravili so nam tudi tekmovanje v gašenju. No ja, nismo sicer gasili ognja, toda za vajo so bile dobre tudi pločevinke na oddaljenih podstavkih. Otroci so bili zelo navdušeni in so komaj čakali, da pridejo na vrsto.

Otroci so se preizkusili tudi v brizganju vode in s težavo držali velike cevi v rokah in usmerjali curek vode daleč v drevesa.

Za popolnost dopoldneva so nam razkazali še svoje vozilo in navdušenje je bilo veliko, ko so vključili sirene in intervencijske luči. Otroke in seveda tudi naju dve so popeljali z vozilom in

prižgano sireno okoli gasilskega doma. Smeha in veselja ni manjkalo.

V prijetnem in sproščenem vzdušju, ob soku in piškotih bi se tisti dan kar nekaj naših otrok odločilo postati gasilec.

Po ogledu smo se lepo zahvalili in navdušeno odšli nazaj v vrtec.

Ingrid Šelj in Nives Drinič

PGD VIPAVA OBČNI ZBOR 22.1.2005

Na letnem občnem zboru smo dobili novo vodstvo, ki se je do sedaj že dodobra vpeljalo v svojo novo vlogo. Predsednik je postal prejšnji tajnik društva David Premrl, tajnik Matija Malik in poveljnik Danilo Naglost. Podelili pa so tudi priznanja za 10-, 20- in 30-letno članstvo v društvu, ter zahvale prejšnjemu predsedniku Branku Božiču in poveljniku Damjanu Tomažiču.

ZAKLJUČEK TEČAJA ZA NAZIV GASILEC

Tečaj je potekal januarja, februarja in marca v prostorih PGD Vipava, zaključil se je sredi aprila. Uspešno so ga opravili vsi tečajniki, ki so tako postali operativni člani društva.

VAJA OPERATIVCEV IN TEČAJNIKOV NA ZEMONU

22.aprila 2005 sta člana društva Florjan Funa in Kristjan Kodelja pripravila na Zemonu vajo, ki je vključevala gašenje, reševanje ponesrečenca z višine, napajanje cisterne in še mnogo zanimivega

in uporabnega znanja pri gašenju požarov na objektih. Vaje se je udeležilo okrog 20 operativnih članov društva in tečajnikov, katerim je bila to hkrati tudi zaključna vaja. Vaja je bila izjemno zanimiva in seveda tudi poučna, v njej pa so sodelovale tudi članice, kar je še pripomoglo k razgibanosti vaje.

OBISK PRI DVD TRNOVEC NA HRVAŠKEM

Člani so 30.4.2005 vrnili obisk Gasilnemu društvu iz Trnovca na Hrvaškem, kot so se dogovorili ob njihovem obisku v Vipavi v lanskem letu. Družabnega obiska se je udeležilo okrog 25 članov.

POČASTITEV GASILSKEGA PATRONA SV. FLORJANA

4.5.2005 je godoval zavetnik gasilstva in predvsem zaščitnik gasilcev sv. Florjan. Dan pred tem je potekalo polaganje rož k dvema kipcema sv. Florjana v Vipavi: v gasilnem domu in na Hrovatinovi hiši. Na sv. Florjana se je svete maše, ki jo je daroval vipavski dekan Franc Pivk, udeležilo okrog 50 članov in članic društva. Po maši je bilo v gasilnem domu še družabno srečanje, na katerem so podelili tudi priznanja ter čine ob zaključku tečaja.

OBISKI UČENCEV

V januarju so gasilni dom obiskali učenci 7.razredov osnovne šole Draga Bajca iz Vipave, marca pa so si prišli ogledat delo gasilcev učenci 3.razredov.

V mesecu maju pa so bili na obisku otroci iz vipavskega vrta. Gasilci so jim predstavili svoje delo ter gasilska vozila, v katerih so se otroci lahko tudi peljali.

USPOSABLJANJA GASILCEV

12. 2. 2005 je v društvu potekalo predavanje na temo Dimniški požari. Vzroke, načine gašenja in ukrepanja pri taki vrsti požarov je predstavil Branko Božič, s komentarji pa so prispevali k boljšemu poznavanju skoraj najpogostejših požarov v objektih tudi drugi udeleženci usposabljanja. Predavanja se je udeležilo okrog 25 članov in članic društva.

Še vedno potekajo vsak petek ob 19h usposabljanja gasilcev, ki pripomorejo k boljšim in hitrejšim ukrepanjem ob primeru intervencij. V okviru usposabljanja je potekala tudi vaja na Zemonu.

STRAŽA PRI BOŽJEM GROBU

Kot je v Vipavi že tradicija, gasilci v velikonočnem času stražijo pri božjem grobu v farni cerkvi. Tudi letos te tradicije gasilci niso prekinili in so na veliki petek in v soboto v svečanih oblekah in čeladah s sulicami v rokah stražili.

REDARSTVA

Gasilci pogosto opravljajo tudi redarstvo na raznih prireditvah.

Ena izmed takih prireditev je bila tudi proslava ob dnevu upora proti okupatorju, ki se je odvijala 27. 4. 2005 na Nanosu.

Za redarstvo so gasilce zaprosili tudi na dan škofijskega srečanja v Vipavi, ki je bilo 14. 5. 2005. Na Vipavskem teku, 2. 4. 2005, pa so gasilci na prošnjo organizatorjev priskrbeli vodo za odžejanje in umivanje udeležencev teka.

POŽARNA STRAŽA NA KRESOVANJU NA SLAPU

K nalogam gasilstva spada tudi opravljanje požarne straže na prireditvah. Tako so vipavski gasilci odšli 30.4. 2005 na kresovanje na Slap, da so obvarovali naravo in udeležence kresovanja pred požarom, ki bi se lahko pripetil ob gorenju prvomajskega kresa.

INTERVENCIJE

V prvih petih mesecih letošnjega leta so imeli naši gasilci kar nekaj intervencij. Konec januarja je zagorelo v zabojniku za komunalne odpadke v Vipavi, teden dni pozneje pa so gasilci prejeli klic na pomoč zaradi dimniškega požara prav tako v Vipavi. Sredi februarja je bil javljen travniški požar pri Dupljah. Le dva dni kasneje so se gasilci ponovno spopadali z dimniškim požarom, tokrat v gradu v Podskali. Začetek marca so gasilci skočili kvišku ob pozivu na travniški požar v Črncovi Beli, kjer bi se »nedolžen« travniški požar lahko razplamtel v večji gozdni požar po sušnem borovem pobočju pod Starim gradom. Ponovno je travnik zagorel dva dni kasneje, toda ne na isti lokaciji. Tokrat so se gasilska vozila odpravila k izlivu Bele v reko Vipavo. Vendar, ker nesreča nikoli ne počiva, so čez tri dni gasilci ponovno gasili dimniški požar na Zemonu. V aprilu sta bila še dva dimniška požara, eden na Gradišču, drugi pa v Vipavi.

Iz števila intervencij v letošnjem letu je razbrati, da imajo vipavski gasilci veliko dela. Predvsem so jih v obdobju januar - maj zaposlovali dimniški požari in je usposabljanje, ki je potekalo februarja prav na to temo, prišlo še kako prav. Vendar pa bi lahko vrsto teh požarov prebivalci preprečili sami, če bi le dovolj skrbeli za svoje dimnike in bi jih pravočasno očistili in s tem bi bil gasilcem in nam prihranjen trud.

SKRB ZA GASILNI DOM

V mesecu maju in juniju se obeta tudi prenova dotrajane strehe, zamenjava oken ter pleskanje prostorov gasilnega doma. S toplejšimi meseci se ponovno nadaljuje skrb za okolico gasilnega doma. Največje zasluge pri tem gredo gospodarju doma Bojanu Ponižu, ki vestno kosi travo in skrbi za lep pogled na dom.

Na pomoč!

Jana Puc

* * *

»OTMARJEVA DESETKA« IN MEDNARODNA JAKOBOVA POT

Letos sta potekala kar dva pohoda iz Podrage na Štjak: **prvo peš romanje iz Podrage na Štjak, v četrtek, 24. februarja** je organiziralo PD Vipava, **na velikonočni ponedeljek, 28. marca** (Emavs), pa Društvo prijateljev poti svetega Jakoba v Sloveniji.

Sam sem se udeležil prvega peš romanja po »Otmarjevi desetki«. Levji delež organizacije je opravil Danilo Naglost, ki si je pot že pred tem ogledal in jo večkrat prehodil. Nekatere zaraščene steze je moral očistiti. Začeli smo ob 8h pri cerkvi sv. Urbana pod Podrago. Bilo nas je 31. Obiskali smo

Skupinska fotografija pred cerkvijo sv. Urbana pri Podragi

deset cerkva: sv. Urbana, sv. Mohorja in Fortunata v Podragi, sv. Socerba, sv. Ano, sv. Mater Božjo v Taboru na Vrabčah, sv. Martina v Grižah, sv. Tomaža v Stomažu, sv. Antona (oz. Kancijana) v Raši, sv. Katarino nad Bogim in sv. Jakoba v Štjaku. V Štjaku je bila ob 16h sv. maša. Nato smo se vrnil na izhodišče v Podrago, kjer smo bili ob 19. uri. Kdor je prehodil celotno pot iz Podrage do Štjaka, je prejel potrdilo. Takih nas je bilo 29.

Na poti smo doživeli snežni metež in božanje sonca, obiskali smo dva tabora: tabor nad Vrabčami, kamor so se v času turških vpadov zatekali ljudje iz Vrabč, in sv. Katarino, kjer je bilo pribežališče za prebivalce Štjaka in okoliških vasi. Mnogi smo prvič vstopili v nekatere cerkvice: enkratna je 500 let stara freska sv. Tomaža v njemu posvečeni cerkvi, prav tako pa so zanimive 5 let stare freske, ki jih je naslikal akademski slikar Krištof Zupet v cerkvi sv. Antona (Kancijana) v Raši. Dve ženi sta nas pri cerkvi sv. Tomaža pričakali s toplim čajem in domačim pecivom. To je vsaj meni pomenilo več, kot če bi me kdo povabil na večerjo v hotel. Domačinke so v župnišču pripravile posebno specialiteto »bograč z jabolki«, topel čaj, pecivo. Z nami sta bila tudi kompostelska romarja Marjeta in Metodij Rigler. Leta 1999, ko je bilo sveto Jakobovo leto, sta se Marjeta in Metodij podala po poti, po kateri so stopali tudi naši predniki v »daljno lepo Galicijo, notri k svetemu Jakobu«. Napisala in izdala sta knjigo z naslovom »Blagor vama, uboga reveža«, v kateri sta opisala doživetja na enaintridesetdnevem peš romanju v Kompostelo, v želji, da bi vzpodbudila romanja v ta kraj. Po izdaji knjige sta s prijatelji ustanovila Društvo prijateljev poti svetega Jakoba v Sloveniji. Prve pristopne izjave so bile podpisane na

vrhu naše domovine, na Triglavu. Z nami je ves čas hodila novinarka Primorskih novic Katja Željan, ki je naše romanje predstavila v Sobotni prilogi PN. Na lastne oči smo se lahko prepričali, da so tudi novinarji lahko v zelo dobri kondiciji. Prof. g. Bogomir Trošt je s pomočjo prof. Janeza Zupeta pripravil zelo lično potrdilo, ki smo ga prejeli in nas je razveselilo na koncu. Na njem je podoba sv. Jakoba - fotografija reliefa glavnega oltarja v Štjaku, potrdilo pa je napisano v slovenskem in latinskem jeziku. Zanimiva je inovacija: v latinščino sta namreč prevedla tudi izraz »Planinsko društvo Vipava«. Ko so ljudje brali reportažo v Primorskih novicah, so nas nekateri klicali in nam čestitali za izvedbo tega romanja, nekateri so bili celo prizadeti, ker o tem romanju niso bili obveščeni in so nam dali naslove, da jih naslednjič obvestimo.

Po snegu in ledu 24.2.2005 - »Sv. Matija led razbija, če ga ni, ga naredi, vendar njegov led malo trpi«

Romali smo peš. Zdi se, da danes to postaja spet aktualno (npr. romanje iz Vipave na Sveto goro pri Gorici, iz Ankarana na Triglav, iz Vipave v Pregaro v Slovenski Istri...). Na avtobusu človek ne doživi tega, kar doživi, ko hodi peš po podeželju, sredi narave. Slovenski izraz »romanje« prihaja od »Roma« (Rim), latinski izraz »peregrinatio« pa pomeni pot po polju, kjer se človek srečuje z vročino in mrazom, žejo in vodo, ravnino in hribi, predvsem pa s samim seboj in Neskončnim. Naši predniki so romali peš, večkrat tudi bos. Romanja so trajala več mesecev ali celo let, nekateri se nikoli niso vrnili domov. Najbolj slavna so bila romanja v Sveto deželo (Kristusova dežela), v Rim (kraj mučeništva apostolov Petra in Pavla ter mnogih drugih mučencev), v Kolmoranj - Köln (grob Svetih treh kraljev), v Santiago de Compostelo na severozahodu Španije (grob apostola

Pohodniki v cerkvi sv. Tomaža na Krasu

Jakoba) ter nato do »Finis terrae« - do »konca sveta«. Tudi danes se mnogi odločajo za te poti. Dva primera: Nace Novak in že omenjena Marjeta in Metodij Rigler. Nace Novak je opisal svojo 800 km dolgo pot od kraja St. Jean Pied de Porta v Baskiji do Santiaga de Compostele v Galiciji: Prim. Nace Novak (2004), *Camino. Od Nove Gorice do Kompostele*, Gorica: Goriška Mohorjeva Družba.

Mi smo se odpravili na Štjak, ki nosi ime po sv. Jakobu starejšemu. Skupaj s postanki smo za približno 30 km poti potrebovali 11. ur, kar ustreza enodnevni normi na peš romanju v Kompostelo, ki traja približno

en mesec. Kdo je bil sv. Jakob? Evangelij ga omenja skupaj s Petrom in bratom Janezom; vsi so bili ribiči. Ko Jezus pokliče Jakoba in Janeza, mu takoj sledita. Jezus ju je poimenoval »sinova groma«. Bila sta prisotna, ko so se zgodili pomembni čudeži. Po Jezusovem vstajenju je bil Jakob voditelj prve jeruzalemske krščanske skupnosti. Na veliko noč leta 44, za časa kralja Heroda Agripe, je prvi med dvanajsterimi apostoli umrl mučeniške smrti. Neznano je, kako in zakaj so njegove ostanke okoli leta 830 prenesli v Santiago de Compostela, ki je za Rimom in Jeruzalemom postal tretje največje krščansko romarsko središče. Jakobovo znamenje je školjka. Goduje 25. julija. Je zavetnik romarjev in popotnikov.

Ideje in načrti

»Otmarjeva desetka«. Skušali bomo registrirati in markirati »Otmarjevo desetko« ter izdati vodnik po tej poti. Idejo za pot iz Podrage na Štjak, ki se vije mimo desetih cerkva, je dal pok. prof. g. Otmar Črnilogar. Žal načrta sam ni mogel uresničiti. Morda bodo naši pohodi po tej poti postali tradicionalni in bo Otmarjeva ideja zaživela. Če se po jutru dan pozna, potem kaže dobro; prvi pohod smo vzeli zelo zares.

Obnavljanje srednjeveške mednarodne Jakobove poti. Te poti je Evropska unija zaščitila, kot poti, ki med seboj povezujejo različne narode in ljudi. Po enem delčku

»Otmarjeve desetke« bo verjetno potekal tudi krak mednarodne Jakobove poti, ki sicer poteka na relaciji Zagreb - Trst. Društvo prijateljev poti svetega Jakoba v Sloveniji med drugim obnavlja srednjeveško pot v Kompostelo, za katero so se v arhivih našli podatki o krajih, skozi katere je potekala od Zagreba do Trsta. Zaradi avtocest, bo seveda obnovljena pot potekala nekoliko drugače. Kot vse kaže, se bo iz Studenega dvigala do vrha Nanosa, od tu pa spustila v Podnanos in nato šla skozi Podrago do Štjaka in naprej proti Trstu, kjer se bo priključila na že obstoječo Jakobovo pot.

Nepričakovana postrežba s pecivom in toplim čajem v Stomažu na Krasu

Bogdan Vidmar

ZA DOM IN DRUŽINO

DESETA VELIKONOČNA RAZSTAVA JEDIL, OBIČAJEV IN DUHOVNEGA IZROČILA NAŠIH PREDNIKOV

Članice Društva kmečkih žena Zgornje Vipavske doline so v preteklih letih organizirale že devet razstav velikonočnih jedil in običajev po raznih krajih Zgornje Vipavske doline, kjer društva tudi delujejo. Letos je prišla na vrsto že deseta jubilejna razstava na temo praznovanja velike noči,

Velikonočne dobrote s pildom Svete družine

obogatena še z duhovno dediščino naših prednikov. Za to priliko so članice društva zbrale kar lepo število starih nabožnih slik ali *pildov*, ki ponekod še krasijo naše domove. Za tehnično podobo razstave je poskrbela ga. Breda Čuk iz Podkrajja ob pomoči naših članic. Razstavo so si obiskovalci lahko ogledali v Ajdovščini v Domu krajanov od 9. do 11. aprila. Kakor običajno je bilo težišče dela za razstavo na članicah našega društva iz Ajdovščine, ki so to opravile zelo resno in prizadevno. Dan otvoritve je bil preložen na 9. april zaradi dneva

Pogled na razstavo v Domu krajanov

žalovanja ob papeževi smrti. Razstavo je odprla ga. Linda Kogoj iz Kmetijsko svetovalne službe Ajdovščina, ki je tudi mentorica društev. Sledil je govor prof. Andreja Vovka, ki je slikovito orisal čas velikonočnega slavja pri Slovencih. Nato so zazvene velikonoe pesmi v izvedbi ženskega cerkvenega zbora iz Lozic. Naša članica Magda Rodman iz Vipave pa je obiskovalcem posredovala nekaj starih ljudskih velikonočnih pesmi, ki so jih znali na Primorskem koncem 19. stoletja in so zapisane v bogati Štrekljevi zbirki.

Velikonočni jerbas

Pevski zbor z Lozic med nastopom

Naslednji dan, v nedeljo, 10. aprila zvečer, so v kulturnem programu sodelovali otroci s Slapa pri Vipavi s pevskim nastopom in naša članica ga. Majda Černigoj iz Lokavca, ki je z vnukinjo razpletala prijeten dvogovor o kruhu. Tudi tokrat ni šlo brez nastopa ljudskih pevk z Gradišča pri Vipavi. Vzdušje na razstavi je bilo toplo in domače. Vsi obiskovalci so bili deležni gostoljubja in dobrot kmečkih žena. Žal je bil obisk bolj skromen zaradi slabega vremena prav v dneh razstave.

*Branka Suša,
predsednica Društva kmečkih žena
Zgornje Vipavske doline*

VERA NAM POMAGA ŽIVETI BOLJ SMISELNO IN ZDRAVO

Po svetu so znani t. i. »katoliški dnevi«, v naši škofiji pa je škofijski pastoralni dan (ŠPD), pod geslom »Pošlji mene« (Iz 6, 8), potekal prvič v zgodovini koprške škofije. Udeleženci smo se zbrali na binkoštno soboto, v mednarodnem evharističnem letu, 14. 5. 2005, v Ajdovščini, Šturjah, Vipavskem Križu, Vrhpolju in Vipavi. Vsi smo se spraševali, kako bo ta dan potekal, kaj to sploh bo, kdo si je to izmislil, zakaj je tak dan potreben. Sedaj lahko rečemo, da smo doživeli škofijske duhovne vaje, dan prijetnega druženja, praznovanja in celo zabave. »Prijateljstvo s Kristusom nas odpira za vse dobro, lepo in plemenito«.

Na stojnicah je bilo mogoče kupiti tudi majice in kape v barvah škofijskega grba in z logotipom ŠPD. (Foto: Bogdan Vidmar)

Piroška Viragh je kot žena, mati in zdravnica predavala zakoncem v Vrhpolju. (Foto: Bogdan Vidmar)

Dopoldansko srečanje je potekalo v osmih skupinah in se ga je udeležilo okoli 2500 ljudi. Srečanje skupin ni bilo »umetno«, saj se mnoge skupine tudi sicer redno srečujejo.

Otroci, mašni strežniki in mladi pevci, skupaj jih je bilo okoli 1100, so se zbrali na šolskem dvorišču v Vipavskem Križu. Skupaj so prepevali in se učili novih pesmi, se spoznavali, ogledali so si kapucinski samostan, sledile so športne igre, kviz in razne druge ustvarjalne delavnice.

Mladi so prihodnost naše družbe in Cerkve.

Od papeževega obiska naprej vsako leto poteka škofijski dan mladih, letos je bilo to srečanje v okviru ŠPD. Okoli 400 mladih se je zbralo v srednješolskem centru Vena Piona v Ajdovščini. Nad 30 animatorjev se je na srečanje začelo pripravljati že pred mesecem dni. Mladi so skupaj molili, prepevali, prisluhnili zanimivemu gostu Aljažu Peganu. Animatorji so pripravili različne delavnice (npr. pot iz odvisnosti, likovna, plesna, molitvena...). Čas je bil tudi za zabavo, druženje, zadišala pa je tudi pašta.

V Katoliški Cerkvi je sveta maša zakrament, prav tako pa tudi sv. zakon. Tako sv. maša, kot zakonsko življenje pa lahko postane dolgočasno, utrujajoče in brezsmiselno. Naša srca so pogosto polna

V Vrhpolju so goste pričakali mlaji, okrašena cerkev in obložene mize. (Foto: Bogdan Vidmar)

»šare«, za Kristusa pa v njem ni prostora. Ker stalno hitimo in si ne vzamemo časa za molitev, ostajamo praznih rok. Okrog 150 zakonskih parov si je vzelo čas za srečanje v Vrhpolju. Poskrbljeno je bilo tudi za varstvo otrok, ki so jih zakonci pripeljali s seboj. Zakonci so srečanje začeli z molitvijo hvalnic, sledilo je predavanje z naslovom Evharištija v najinem zakonu in družini. Zakonci so predstavili izkušnje zakonskih skupin in spodbujali k njihovem ustanavljanju.

Petje daje besedilu novo razsežnost in sporočilno moč ter je zelo pomemben del

Stojnica MSS: poleg Polone Malovrh je bila za stojnico tudi s. Tadeja Mozetič, ki je trenutno v Sloveniji na dopustu, sicer pa misijonarka v Paragvaju. (Foto: Bogdan Vidmar)

Prizor iz dežele telefonov in avtomobilov v igrici Drugačnost me bogati. (Foto: Bogdan Vidmar)

Prizor iz igrice o drugačnosti. (Foto: Bogdan Vidmar)

evharističnetga slavja. Kdor poje, dvakrat moli. Premalo pa je le peti »Jezus ljubim te«, če te ljubezni ni v srcu. Cerkveni pevci, v Škofijski gimnaziji Vipava se jih je zbralo okoli 400, so premišljevali in se pogovarjali o evharistiji in mestu pevskega zbora pri bogoslužju ter izvedli generalko pred zaključno sv. mašo.

Vera in Luč je gibanje, ki povezuje prizadete otroke, odrasle in njihove družine. Člani tega gibanja se redno srečujejo vsak mesec v skupinah. V koprski škofiji je gibanje razdeljeno na koprsko in

Pater Stane Beršter je otroke učil novih pesmi in ploskanja. (Foto: Bogdan Vidmar)

goriško regijo, vsaka regija se deli v štiri skupine. Tokrat so se srečali člani vseh osmih skupin, zbralo se je 160 udeležencev. Lučkarje krasi preprostost, ki jo danes tako pogrešamo, iskrenost in neposrednost. Tokrat so prepevali, se pogovarjali, igrali, se srečali med seboj in tudi s škofom Metodom, ki jih je nagovoril. Po skupnem kosilu so si ogledali še igro "Druagačnost me bogati", ki jo je pripravila skupina Vera in luč Štepanjsko naselje v Ljubljani, v kateri so nastopali tudi prizadeti otroci.

Kaj Cerkev lahko naredi za večje zdravje prebivalstva? Ali je smisel življenja povezan z zdravjem? Okrog 350 članov Karitas, ki v

Sloveniji deluje 15 let, se je zbralo v župnijski cerkvi sv. Jurija v Šturjah. Prisluhnili so predavanju dr. Ivana Štuha: Poziv generacijam k solidarnosti (socialno stanje v Sloveniji in odgovor Cerkve na to). Dr. Štuhec se je naslonil na študijo slovenske vlade. Dotaknil se je različnih stisk in nesreč in pri tem podal tudi konkretne podatke o »utrujenem narodu« (upadanje rojstev, število opravljenih splavov, podiranje ravnovesja med generacijami, upadanje civilnih porok, naraščanje razvez zakona; tretjina otrok je rojenih izven zakona, po samomorih smo Slovenci na petem mestu v svetu, statistika pravi, da imamo v Sloveniji več stanovanj kot gospodinjstev, različne bolezni so največkrat posledica nezdravega načina življenja...). Predavatelj je poudaril pomen

Škofa sta obiskala vse skupine, škof Jurij se je preizkusil tudi v nogometu. (Foto: Oton Naglost)

Pater Božič je otrokom razkazal kapucinski samostan. (Foto: Oton Naglost)

Duhu, Pot, Marijansko gibanje ...) so se zbrali v Osnovni šoli Vipava. Vsako gibanje se je predstavilo; zanimiva pričevanja so segla do srca.

Molitev ni za v staro šaro, saj v času molitve doživljamo največji notranji mir in srečo. Člani molitvenih skupin, zbralo se jih je 450, so se zbrali v župnijski cerkvi v Vipavi in v župnijski dvorani. Skupaj so molili in častili Najsvetejše, prisluhnili predavanju o okrožnici papeža Janeza Pavla II. "Ostani z nami, Gospod" in razmišljali o pomenu in smislu liturgičnih drž.

Cerkev je zares bogata, a tudi veliko bolj in na drugačen način, kot ji nekateri očitajo. V prostorih Škofijske gimnazije Vipava je škofijski arhivar p. Marjan Vogrin pripravil razstavo o zakladih koprškega škofijskega arhiva. Ob tej priložnosti je izšla tudi publikacija Dragotine škofije Koper, vodnik po razstavi. Obiskovalci so si lahko med drugim ogledali škofovski prstan iz 15. st., ki ga je daroval papež Pavel II (1464-1471), politični zemljevid Istre iz 16. stoletja, portrete škofov, bulo (listino) Pavla VI. o obnovitvi koprške škofije.

Neredov, razbijanja in smeti ni bilo. Med dopoldanskim in popoldanskim delom je bil čas za kosilo iz popotne torbe, obenem pa tudi čas za pogovor, za sklepanje novih poznanstev ali utrjevanje starih prijateljstev. Od 14.30 naprej so se ljudje začeli zbirati ob Škofijski gimnaziji Vipava, kjer so

Na ŠPD je bila priložnost tudi za "neolimpijske" športne igre. (Foto: Oton Naglost)

bile postavljene stojnice (Karitas, Misijonsko središče Slovenije, gibanja...).

Kristjani verujemo, da je v evharistiji navzoč Kristus. Evharistično slavje, ki se ga je udeležilo okoli 4000 ljudi, je potekalo na nogometnem stadionu v Vipavi. Vodil ga je škof Metod Pirih, ob somaševanju pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka in okrog 120 duhovnikov. Poleg pevcev so bogoslužje oblikovali tudi bralci, člani gibanja Vera in luč, mladi, ansambel Nova zapoved, okrog 130 strežnikov in strežnic.

Za red so skrbeli vipavki gasilci. (Foto: Oton Naglost)

Vso zbrano množico je med sveto mašo nagovoril voditelj koprške škofije, škof Metod Pirih, ki je med drugim posebej poudaril tri stvari: **ljubezen do življenja** (samo v treh župnijah od 31 župnij, kjer je bil letos pastoralni obisk, je bilo več rojstev kakor pogrebov); **vzgojo otrok**, pri kateri so starši nenadomestljivi, šola, Cerkev in vsi drugi pa lahko pri tem pomagajo; ter **potrebnost molitve in dela za nove duhovne poklice** (škofija ima le 10 bogoslovcev, veliko manj kot v preteklih desetletjih). Nagovor je končal z mislijo, da je evharistija moč in luč našega življenja. Homiliji je sledil blagoslov novoizvoljenih članov župnijskih pastoralnih in gospodarskih svetov. Nabirka, ki je bila med darovanjem, je bila za kritje stroškov Škofijskega pastoralnega dneva in za pomoč družinam z več otroki. Po sv. maši je sledil še koncert ansambla Nova zapoved, pogovori, medsebojna srečanja. »Koliko znancev sem danes srečal, če bi ostal doma, jih ne bi«, je bila izjava vidno zadovoljenega udeleženca, ko je med zadnjimi odhajal domov.

Mašo je vodil škof Metod Pirih, ob njem je maševal škof Jurij in okoli 130 duhovnikov. (Foto: Oton Naglost)

Bogdan Vidmar

VIPAJSKO ROMANJE V ASSISI IN RIM

Župniji Vipava in Podraga sta organizirali romanje v Assisi in Rim v dneh od 27. aprila do 1. maja letos. Ponudba je bila mikavna in tako se nas je ob uri odhoda zbralo 51 mlajših in starejših dušič in se v jutranjih urah odpeljalo z avtobusom proti Assisiju in naprej do večnega mesta Rim (beri nazaj MIR), kjer se človek sreča s potmi, ki prihajajo iz vsega sveta in iz vseh časov. Ob odhodu smo prejeli brošurico s točnim programom ogledov in bogatimi podatki iz kulturne zgodovine z naslovom "Srečanja na rimskih poteh". Pripravil nam jo je naš duhovni voditelj romanja in vodič g. Bogdan Vidmar.

Na trgu sv. Petra

Pobudnica in glavna organizatorica romanja je bila ga. Martina Naglost iz Vipave. Že ob odhodu nas je objela dobra volja in veselje. Zbrali smo se iz raznih krajev Primorske. Z nami sta bila dva zdravnika, g. Bogdan za duše, g. Milan za telesa. Za ubrano petje je poskrbela pevovodkinja Zvonka, naš romarski fotograf pa je bil Oton Naglost. V popolni "strokovni ekipi" so bili še strežniki, bralka beril in veliko dobrih pevcev. Tako opremljeni smo se poslovili od Vipave.

Po vseh mogočih pripravah in skrbah za odhod od doma, nas je na začetku poti duhovno umirila molitev, kakor se za romarje spodobi. Sledil je še pozdrav in uvodne besede ge. Martine in g. Bogdana.

Prvi daljši postanek je bil v Assisiju, lepem srednjeveškem mestecu, kjer je živel in deloval sv. Frančišek Asiški. Ogledali smo si veličastno cerkev, njegov grob. Na kraju njegove smrti, v cerkvi Porcijunkula ali Marija Angelska, pa še grob sv. Klare. Obe cerkvi sta bili v notranjščini še mrzli, zunaj pa nas je ogrela toplo sonce. Prve fotografije so že nastajale. Pred cerkvijo sv. Franciška

Asiškega se je že oglasila naša slovenska pesem, v cerkvi pa molitev. Nekaj drobnih spominkov je v nahrbtnikih romalo z nami proti Rimu.

Ves čas potovanja nas je spremljala topla in strokovna razlaga našega voditelja Bogdana, ki nam je napajal duše in srca z lepim in dobrim, tako da smo v Rim prišli že kar oboroženi z mnogimi znanji in vedenji o krajih, ki smo jih nekateri prvič videli in doživeli.

Kot odličan poznavalec Rima in Vatikana nam je naš voditelj o Rimu v uvodu brošurice takole zapisal: »Rim, ki je bil ustanovljen po pripovedki leta 753 pr. Kr., je bil po svojem izvoru eno

Grob sv. Frančiška v Assisiju

izmed mest italskega rodu srednje Italije, ki se je pod nadoblastjo Etruščanov seznanjal s plovbo in trgovino. V zgodovinskem obdobju petih stoletij od pregona vladarjev do konca republike in v prvem stoletju cesarstva, ki mu ni primere, je šel Rim od vojne v vojno, od osvojitve v osvojitve, od obrambe svoje varnosti pred sosedi in zaščite osvojenih ozemelj do nadaljnjih zasedb; vse do ustvaritve imperija, ki se je raztezal od Anglije na severu do Afrike na jugu, od Španije na zahodu do Kavkaza na vzhodu.

Veličina Rima pa ni toliko v osvajanju, marveč v njegovi svojski moči spremeniti sovražnike v zaveznike in zaveznike v rimske državljane. Ta moč je temeljila predvsem na novem velikem pojmovanju človeških vrednot, na politični modrosti, ki je bila neznana antičnemu svetu, in na praktičnem geniju graditeljev, ki so vse, česar so se lotili, pa naj je šlo za zgraditev templja ali bazilike, ceste ali sestave zakonika, napravili tako, da je kljubovalo stoletjem. Rim je dal zahodnemu svetu enotno omiko, v kateri so bili v povzetku vsi bistveni

elementi najstarejših sredozemskih kultur, skupen jezik in zavest iste skupne usode, ki je odpirala nove izgledne v zgodovini človeštva. Tem vrednotam (Roma aeterna) so se v dobi počasnega zatona cesarstva priključile vrednote krščanstva, ki je bilo po Konstantinu Velikem priznано kot državna vera.

Zaradi tega je Rim s padcem zahodnorimskega cesarstva (476 po Kr.), ko so vdori severnih narodov zrušili bregove rimske ureditve in preplavili Evropo, propadel samo materialno. Ostal je kot večna vrednota, ki je bila za hip zatemnjena, ki pa jo je bilo treba znova pridobiti za nove krščanske in druge omike, ki so se počasi oblikovale. Renesančni papeži, ki pritegnejo umetnike kot so Perugino, Rafaelo, Michelangelo, Bramante, Maderna, Caravaggio, Bernini, Borromini itd., zaključijo navkljub vsej moralni izprijenosti združevanje Rima in Jeruzalema. Nastane božanska zemeljska lepota, kjer se je narava ustrašila, da jo bo kdo prekosil, kot je to napisano na Rafaelovem nagrobniku. Končno se je v duhu preнове velikih svetnikov, kot so Ignacij Lojola, Filip Neri, vse do zadnjih papežev, pridružila tudi moralna avtoriteta. Ta vest človeštva, kar papežu priznavajo skoraj vsi, kljubuje vsej posvetnosti in navidezni neurejenosti sodobnega Rima.«

Že malo utrujeni smo se v večernih urah nastanili v Mondo Migliore, centru za duhovne vaje, ki leži nad

Kip sv. Pavla - apostola ljubezni

Albanskim jezerom. Od tu smo imeli lep pogled na Castel Gandolfo, papeško letno rezidenco. Sledili so še trije bogati dnevi ogledov Vatikana in Rima, kjer nam je od lepote in krasote zastajal dih. Nemogoče je zapisati, kaj vse je videlo naše oko, kaj občutilo srce in kaj vse slišalo naše uho. Kot skupina romarjev smo bili zelo povezani, med nami smo čutili veliko pozitivne energije in dobre volje. Kljub zelo intenzivnim ogledom smo si vzeli čas za drobne pozornosti našim trem romarjem, ki so v Rimu slavili rojstne dneve. Voščili smo jim in zapeli "Kol'kor kapljic..." Najmlajša med slavljenci je bila mala in drobna romarica Iva, ki je na romanju dopolnila sedem let in nam je z zastavico kazala smer.

Naslednji dan, v četrtek, 28. aprila, smo se spočiti odpeljali na ogled bazilike sv. Pavla, apostola narodov in nato obiskali Kalistove katakombe s kipom sv. Cecilije. Tu smo se v živo srečali s prvim krščanstvom in se nasmejali vodiču Špancu. Sledil je ogled trga sv. Petra v Vatikanu z mogočnimi kipi, kupolo cerkve, kolonadami in egipčanskim obeliskom iz Neronovega cirkusa, videli Angelski grad, trg Navona, Panteon in enega najlepših vodometov Fontano di Trevi. Rim je zelo bogat z vodo. Že v antični dobi so tu poznali vodovode in kopališča vseh vrst. Ker je Rim v italijanščini ženskega spola, velja med mesti za "kraljico vode".

Se razume, da smo vsak dan darovali sveto mašo. Za to je poskrbel naš voditelj z vso domačo ekipo. V petek, 29. aprila pa je bilo še posebej slovesno. Vstali smo zgodaj in prišli v baziliko sv. Petra, ko je bila še skoraj brez obiskovalcev. Tu smo darovali sv. mašo na stranskem oltarju. Nihče nas ni motil. V središču Vatikana in v cerkvi prvega apostola Petra je odmevala slovenska beseda, molitev in petje. Doživeli smo duhovno zbranost in v minutah tišine prosili, se zahvaljevali in molili za vse potrebe zase in svoje bližnje. Mogočna bazilika, ki stoji točno nad grobom sv. Petra,

Panteon - svetišče vseh bogov v Rimu

Kalistove katakombe. V kriпти kip svete Cecilije.

preprostim ribičem, velja v zgodovini arhitekture za eno največjih mojstrov. Pred njegovim kipom smo se postavili v vrsto in se dotaknili njegove desne noge. Za njegov god kip še posebej lepo oblečejo. V baziliki so prekrasni mozaiki. Nad glavnim oltarjem pa je stol, sedež apostola Petra, Berninijevo delo. Bazilika ima več kapel. Prva na desni strani je kapela imenovana La Pietà. Tu je pod steklom Michelangelov kip La Pietà, eno njegovih najbolj slavljanih del. Iz obraza Božje matere sije večna

mladost, krščansko sprejemanje trpljenja, vdanost, ki temelji na upanju. Ko je ustvarjal ta kip, je imel pred očmi svojo mater, ki mu je umrla že v njegovih otroških letih.

Po maši in ogledu cerkve sv. Petra je sledil tihi mimohod skozi vatikanske grobnice in hvaležen spomin ob svežem grobu papeža Janeza Pavla II, kjer so ljudje na kolenih molili. Mi smo ga še vedno videli nasmejanega na obisku v Sloveniji. Bil je velik človek, filozof in dobronik narodov. Sledil je ogled zanimivih Vatikanskih muzejev s prekrasno knjižnico, ki je v eni izmed petnajstih dvoran. Med množico ljudi z vsega sveta smo se počasi pomikali skozi dvorane. V dvorani zemljevidov smo zagledali zapis Vipava, se tu ponosno ustavili in Otonov aparat je posnel kar je

Vipavski romarji v vatikanskih muzejih pred zemljevidom, na katerem je označena tudi Vipava

prav pred to sliko volijo kardinali papeže. V tej kapeli so lahko le posebej slovesni obredi, sicer pa spada v sklop vatikanskih muzejev.

Popoldan je sledil vzpon na kupolo cerkve sv. Petra, ki je točno nad njegovim grobom. Od tal do svetlobne odprtine meri 120 m. Sopihali smo do vrha po stopnicah in bili za trud poplačani s pogledom na Vatikanske vrtove in širšo okolico Rima. Z vrha kupole je lep pogled na notranjost cerkve, kjer so bili ljudje videti kot mravlje.

Polni vtisov ob teh krasotah in bogastvu, ki je tu zbrano z vseh koncev sveta, smo se z metrojem odpeljali do Trga narodov in se sprehodili do Španskih stopnic. Posebno doživetje je bila vožnja s podzemsko železnico in prerivanje na metroju. Počasi smo tudi to obvladali, doživeli žeparje pri belem dnevu in čutili "olajšanje" v nahrbtnikih. Sledila je večerja in zaslužen počitek v Mondo Migliore.

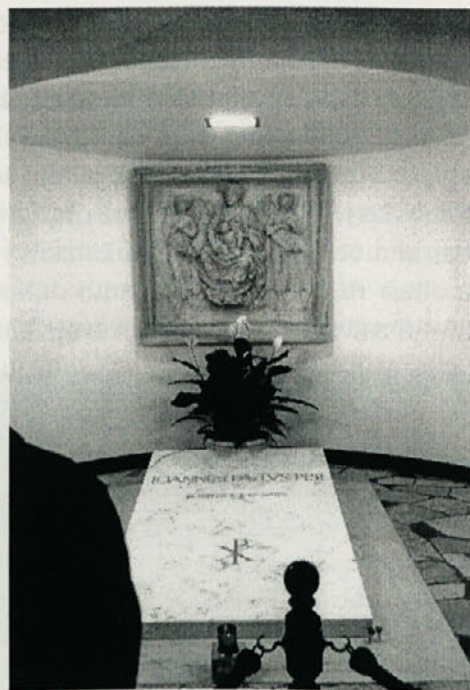
Zadnji dan našega romanja, to je bila sobota, 30. aprila, je prišla na vrsto bazilika Sv. Janeza v Lateranu, ki jo imenujejo Mati in glava vseh cerkva. Tu so svete stopnice, ki jih je sv. Helena, Konstantinova mati, dala prepeljati iz Jeruzalema. Poleg cerkve se dviga velika Lateranska palača, ki je bila v Konstantinovem času papeška rezidenca. Papeži so tu ostali vse do 14. stoletja, ko so prenesli svoj sedež v Avignon. Sledil je ogled Kapitola, kjer je sedež rimskega župana. Ob našem obisku je bil to Walter Veltroni, ki se mu v žilah pretaka tudi slovenska kri. V popoldanskem času sta prišli na vrsto še bazilika Sv. jeruzalemskega križa in Marije Snežne. Obe cerkvi spadata med sedem glavnih bazilik. V Mariji Snežni so relikvije jaslic, grob učenega moža, sv. Hieronima in Berninijeva stopnica, pod katero je umetnikov grob. Bernini je bil italijanski arhitekt, kipar, slikar, pisatelj, glavni predstavnik baroka, njegove so kolonade pred cerkvijo sv. Petra v Vatikanu, številni oltarji, nagrobniki in vodnjaki.

Poseben občutek smo imeli ob srečanju z antičnim Rimom. Ogledali smo si Kolosej in rimski Forum Foro romano - javni trg pri starih Rimljanih, kjer se lepo vidi ostanke temeljev. Tu je bilo središče mogočnega rimskega imperija.

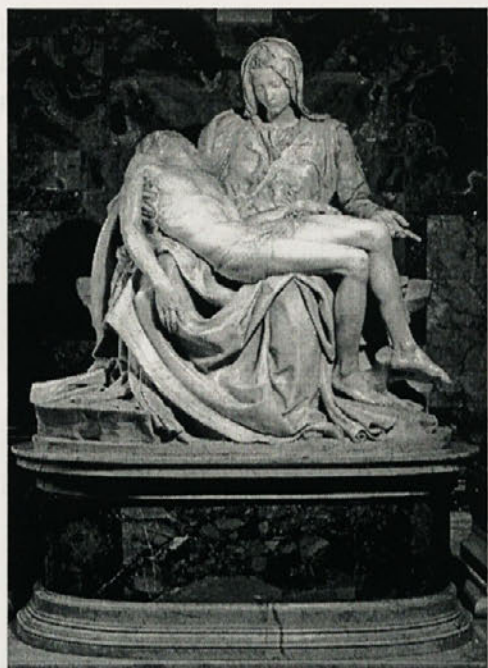
Opoldanski počitek smo si privoščili na Beneškem trgu, ki velja za središče Rima. Po kosilu je sledil ogled cerkve Sv. Peter v vezeh, kjer stoji mogočni kip Mojzesa z rožički na glavi. Michelangelo ga je napravil kot nagrobni spomenik papežu Juliju II. Ko ga je dokončal, je bil nad svojim delom tako navdušen, da je izjavil: "Samo po kolenu bi ga udaril in spregovoril bi." Upodobil ga je v

videl. Končno smo dočakali slavno Sikstinsko kapelo. Ker je v njej nemogoča razlaga, nam je naš vodič g. Bogdan o tem že prej veliko povedal, tako da smo to svetovno umetnino in neponovljivo Michelangelovo delo (1475-1564) lahko le tiho občudovali in stegovali vratove. Umetnik je strop kapele delal devet let in slikal med drugim devet svetopisemskih zgodb.

Seveda je zanimiva tudi poslikava sten, ki je delo takrat najboljših freskantov. Na veliki oltarni steni pa je Michelangelova Poslednja sodba. In

Sveži grob papeža Janeza Pavla II

"La pieta" - mati Marija z mrtvim sinom Jezusom

Za dekoracijo trga sv. Petra so poskrbeli še stoječi rimski vojaki v popolni srednjeveški opremi. Ponosno so pozirali mimoidočim in škilili v sonce. Med ogledom Rima so nas spremljali številni slavoloki, stebri in obeliski, vsak s svojo dolgo in zanimivo preteklostjo, ki nam jo je naš vodič tako vztrajno in strokovno razlagal.

Bila je že tema, ko smo se 30. aprila v soboto zbirali ob našem avtobusu pri postaji Anagnina. Razigrano in sproščeno smo zapeli ob odhodu z železniške postaje proti avtobusu našo Regiment po cesti gre. Mimoidoči so zaustavili korak v vrvežu vsakdanjika in začudeno gledali in poslušali. Z vso prtljago smo se natovorili na avtobus. Sledilo je dremanje na nočni vožnji proti domu. V jutranji zarji 1. maja se je naš avtobus ustavil pred domačo cerkvijo Marije Tolažnice v Logu pri Vipavi. Trave so v teh dneh že porasle, nekatere so bile že pokošene, druge pa so se kopale v jutranji zarji. Po dolgi in hudi zimi smo začutili pomlad. Čeprav nas je v lepo okrašeni cerkvi objel še hlad, ga skoraj nismo čutili. Vročih src in duš smo darovali zahvalno mašo za vse milosti, ki smo jih na romanju prejeli, za vse lepe ure in trenutke, ki so nas povezali med seboj in z Bogom. Na koncu pa smo iz dna duše zapeli našo lepo Marijino pesem Spet kliče nas venčani maj in prejeli še romarski blagoslov.

1. maj 2005 - po zahvalni maši v Logu pri Vipavi

trenutku, ko se je Mojzes vračal z gore Sinaj, kjer mu je Bog dal deset zapovedi. Bil je jezen, ker je videl Izraelce slaviti zlato tele. Kip spada med Michelangelova najboljša dela in je svetovno znan. Zanimivo, da se je tu umetnik podpisal kar v Mojzesovo dolgo brado.

V baziliki sv. Klementa smo obiskali grob sv. Cirila, apostola Slovanov. Nad njegovim grobom visi na zidu tablica z napisom v slovenščini. Na tem kraju smo še posebej doživeto zapeli in uživali ob strokovni razlagi našega vodiča. Na kraju te bazilike smo si lahko ogledali stavbe v treh nivojih, ki stojijo ena nad drugo, zgornjo, spodnjo in še zgradbo iz časov, v katerih je živel sv. Klemen IV., papež.

Vatikan je najmanjša država na svetu. Posebna zanimivost je švicarska garda z mladeniči iz katoliških kantonov v Švici v starosti od 19 do 25 let, visokih najmanj 175 cm. V času služenja so celibaterji. Načrt za njihove uniforme je napravil Michelangelo in pri tem uporabil barve družine Medici: rdeča, rumena modra.

Mojzesov kip, ki Michelangelu ni hotel spregovoriti

Gospodu Bogdanu Vidmarju hvala in boglonaj za ves trud z nami, enako hvala ge. Martini Naglost. Oba sta nas varno vodila skozi dolgo pot in srečno pripeljala nazaj v naše lepe domače kraje.

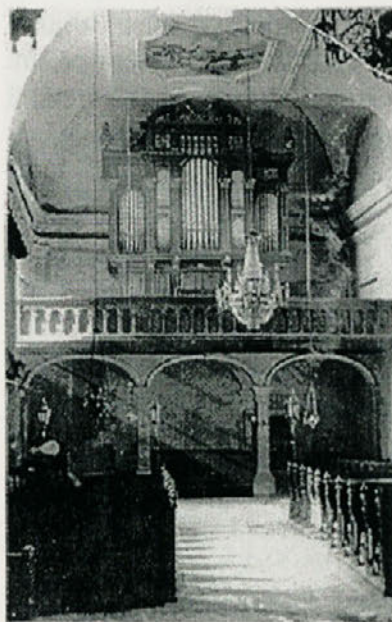
Za zaključek pa še misli g. Bogdana: "V Rimu si nismo ogledali samo zgradb, ki pričujejo o veličini večnega mesta in preteklih dogodkih, temveč v vrvežu ulic ter življenju ustanov sami začutili, kako diha večnost na tej minljivi zemlji. Čeprav se je, vsaj po legendi, mesto začelo z ubojem in je v njem preteklo veliko krvi, je to kraj, kjer se srečujejo ljudje različnih narodov in kultur. In čeprav smo doživeli hrup, vrvež in nered, je Rim mesto, kjer lahko doživiš najglobji mir"

Zgodovina hrani neskončno različnost človeškega izkustva, očitno predstavljeno vsem pred oči: o njej lahko dobiš zase in za svojo domovino posnemanja vredne in svarilne zglede, bleščeča dejanja, ki jih je mogoče vzeti si za vzor, in nizkotna dejanja, odvrtna skoz in skoz, ki se jih je treba izogibati. (Livij)

Magda Rodman

»MOGOČNO NAJ ORGLE NAM DANES DONIJO, ...«

So dogodki, ki s svojo enkratnostjo in slovesnostjo v človeku vzbudijo veselje, zadovoljstvo in notranje zadoščenje. Nove orgle v cerkvi svetega Štefana v Vipavi in njihov blagoslov 19. junija je

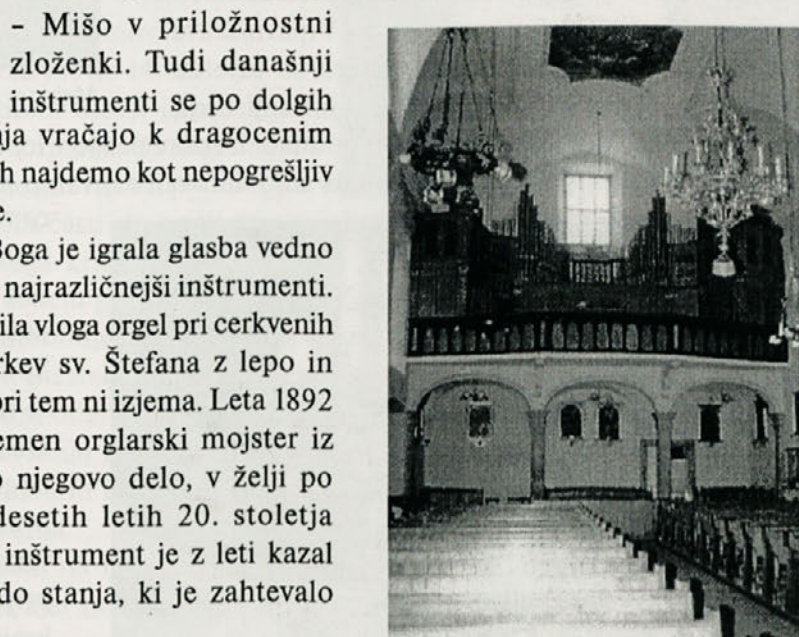
Goršičeve orgle 1892-1965

bila ena takih priložnosti, vsaj za tiste, ki nam glasba pomeni več kot le zvočno kuliso pri verskem obredu ali vsakdanjem delu.

Orgle, ta izjemni inštrument, ki s svojimi harmonično zvenečimi piščalmi v številnih in raznolikih kombinacijah ustvarja tako barvito paletu zvokov kot le redko katero drugo glasbilo. Predhodnik orgel - hidravlične (vodne) orgle so se pojavile že v času klasične Grčije. Inštrument se je razvijal in služil najprej zabavi starih Rimljanov, šele v srednjem veku pa si je utrl pot v cerkve, kjer se je usidral kot noben drug inštrument, uporabljen v bogoslužju. Vrhunec v tehničnem in glasbenem smislu doživijo orgle v času baroka. Številni poznajo, vsaj po imenu, skladatelja pa tudi odličnega organista Jochana Sebastiana Bacha. Njegove skladbe, namenjene temu inštrumentu, predstavljajo neprekosljiv vrhunec orgelske glasbe. Tako pravi g. Saša Freljeh - Mišo v priložnostni zloženki. Tudi današnji inštrumenti se po dolgih

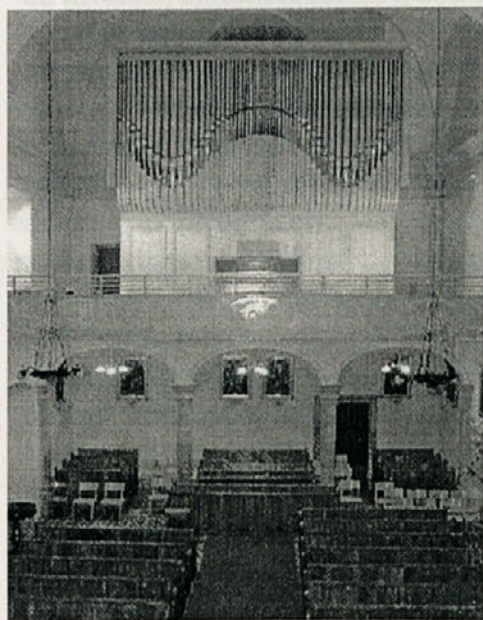
letih iskanja in eksperimentiranja vračajo k dragocenim baročnim vzorom. Vse pogosteje jih najdemo kot nepogrešljiv element dobre koncertne dvorane. Pri čaščenju in izražanju vere v Boga je igrala glasba vedno pomembno vlogo. Temu so služili najrazličnejši inštrumenti. Zlasti od srednjega veka naprej je bila vloga orgel pri cerkvenih obredih izjemnega pomena. Cerkev sv. Štefana z lepo in bogato poslikanim prezbiterijem pri tem ni izjema. Leta 1892 je vanjo postavil nove orgle izjemen orglarski mojster iz Ljubljane, Franc Goršič. Žal so njegovo delo, v želji po napredku in izboljšavi, v šestdesetih letih 20. stoletja preuranjeno predelali. Predelani inštrument je z leti kazal vedno več pomanjkljivosti, vse do stanja, ki je zahtevalo korenito spremembo.

Župnija je skupaj z g.dekanom Francem Pivkom prevzela

Predelava 1965-2005

pogumno in zahtevno odločitev, da se v cerkvi postavijo nove orgle. Delo je bilo zaupano Orglarstvu Močnik iz Cerkelj. Mojster Tomaž Močnik je pri delu uporabljal načela baročnih inštrumentov z mehansko trakturo, sapnicami na poteg in prosto dihajočim zrakom. Kot take so orgle uporabne

Močnikove orgle 2005

pri bogoslužju, kar je njihova prvenstvena naloga, hkrati pa primerne za izvajanje koncertne orgelske glasbe. Zaradi potreb župnijskega pevskega zbora je bilo potrebno povečati prostor, namenjen pevcem. Širitev kora, skupaj z oblikovanjem zunanjega videza orgel, je načrtoval domači arhitekt Marko Lavrenčič. Po besedah umetnostnega zgodovinarja dr. Petra Krečiča je arhitekt, ki se danes loteva preureditvenih del v cerkvah, stalno v primežu zahtev sodobnih oblik na eni in tradicionalnega cerkvenega prostora na drugi strani. Po njegovih besedah je v tem pogledu ureditev pevskega kora z novo orgelsko omaro, kot osrednjim in dominantnim objektom, dobrodošla novost, umestitev piščali pa je racionalna in izvirna.

Slavje ob umestitvi novih orgel se je začelo že v soboto, 18. junija, s predstavitvijo poteka del, ki jo je pripravil mojster Tomaž Močnik skupaj s svojimi sodelavci. Sledila je nazorna in zanimiva predstavitev registrov. Z uvodnimi mogočnimi akordi vseh piščali jo je izvedel

mag. Dalibor Miklavčič, ravnatelj orglarske šole v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani. Večer je zaključil mladi danski orglavec Daniel Bruun s priložnostnim koncertom, v katerem nam je predstavil skladbe od baroka preko romantike do sodobnosti in tako prikazal uporabnost inštrumenta.

Slavje je doseglo vrh naslednji dan s slovesno mašo in blagoslovom, ki ju je vodil koprski škof Metod Piriš. Pri slovesnosti je z ubranim petjem sodeloval župnijski mešani pevski zbor, ki je skupaj z mladimi in prizadevnimi glasbeniki izvajal poleg ostalih pesmi tudi Mozartovo *Missa brevis* za zbor, soliste, orgle in instrumente. Za orglami in pred zborom sva se izmenjevali Damjana Božič - Močnik in Martina Vrčon. V skrajšani predstavitvi in z zaključnim preludijem pa je zopet sodeloval g. Dalibor Miklavčič. Slovesnost se je zaključila s »skromno«
pogostitvijo pred cerkvijo. V imenu vseh, ki so na kakršen koli način prispevali in bodo to tudi v bodoče za te nove orgle, si želim, da bi nas novi inštrument bogatil in povezoval. Spodbuja naj mlade glasbenike pri ustvarjanju in glasbenem delovanju. Pevcem in zborovodjem naj daje veselja in zanosa za kakovostno delo pri bogatitvi bogoslužja. Spodbuja pa naj tudi kulturno glasbeno dogajanje v kraju.

Martina Vrčon

VERA IN LUČ, SOŽITJE

En lepi domski pozdrav od Nade takoj na začetku. Saj nas je v Domu kar precej Vipavcev, a nismo šovinisti, pomešani smo z drugimi. Mene seveda najbolj zanima delo pri Veri in luči, in v društvu Sožitje, in je prav, da vam sporočim zanimive novice teh dveh "organizacij", ki nosita ime Vipave.

16. aprila smo imeli festival Lučke-Vere in luči v Črnem Vrhu. Osnovna šola nam je odstopila svoje prostore. V telovadnici so na odru naše "lučke" prikazale vse svoje znanje s pristrčnimi nastopi. Bile so tukaj "lučke" iz cele Slovenije. Primorci so se pripeljali z dvema avtobusoma.

Vendar je kanila kapljica žalosti v naše veselje. Istega jutra je umrla na Colu naša "lučka" Lucija, in smo se ob vrnitvi po močnem dežju šli posloviti od nje - na njen dom. Avtobus ni mogel do hiše, in smo se vsi lepo zmočili. Naša Lucija je kot najlepša rožica ležala med samim cvetjem... Pogrešali jo bomo, saj je v skupini Vera in luč šele prejela zakramente, a se je 36-letna morala posloviti od tega sveta.

Društvo Sožitje je dobilo svoje prostore v Ajdovščini ob Hublju. Tam bomo imeli tedensko dežurstvo, da bodo člani, ki bodo potrebni nasveta in pomoči, lahko prišli do nas.

Pa lep izlet smo imeli z našim društvom. Obiskali smo najprej Logarsko dolino - in to ne po avtocesti, marveč smo se peljali skozi Kamnik in čez prelaz Črnivec. V Dolini smo si ogledali slap Palenk ter na multiviziji lep film o tej prelepi alpski dolini - saj ne avtobus ne njegovih 55 potnikov ni zmoglo poti po vseh kotih te doline. No, potem smo se podali po "dolini zelenega zlata" do Mozirskega gaja. Glavne cvetlične razstave je bilo konec že pred enim tednom, a cvetice so vseeno veselo cvetele - mačehe, tulipani, narcise, hortenzije, hiacinte in še polno rož, ki jim nismo znali imena. Potem razni narodopisni objekti - žaga venecijanka, prežitkarska hiša, mlin, kovačija - in razstava fotografij o tem, kako so sploh postavili ta park, in kako jim ga je pred leti ujma uničila, in so ga ponovno postavili navdušenci.

Kaj sploh hodimo iskat po svetu, ko je tukaj toliko lepote! Tudi pozvonili smo pri zvonu želja - saj imajo tudi cerkvico tukaj.

Pika na i - ne pika na j - res je v besedi Trojane namesto pike bil krof - je bila krofovska pojedina - a ker je bilo vozil toliko, so nam krofe prinesli na avtobus!

O pastoralnem dnevu bodo verjetno pisali mnogo tudi drugi. Od desetih domskih "lučk" se jih je tega dneva udeležilo kar sedem, pastirica je bila "moja malenkost". Internat škofijske gimnazije nam je nudil streho, da smo se pripravili. Iz kartona smo izdelali ladjico, ki je naš znak in veliko kartonsko sonce. Tudi nekateri "lučkarji" so se pripravili, da bi pri sveti maši na stadionu zaigrali evangelij. Obučudovali smo funkcionalno urejen internat škofijske gimnazije, saj smo imeli s seboj ne le mi, ampak tudi druge skupine Vere in luči iz naše škofije, invalide na vozičkih - pa nismo imeli nobenih težav z njihovo oskrbo, posebno ker so mladi prijatelji požrtvovalno skrbeli za vse. Res, da smo vsi imeli tudi nekaj hrane s seboj, a so nam postregli tudi s pecivom, čajem in tudi s kavo. Obiskal nas je tudi škof Metod, ki večkrat obiše letovanja Vere in luči v Portorožu. Potem nam je skupina "lučk" iz Štepanjskega naselja v Ljubljani odigrala lepo in poučno igrico. Potem smo se spustili proti nogometnemu stadionu, kjer je bilo evharistično slavlje.

Moram pa le še nekaj pripomniti. Mnogi naši starejši Vipavci, pa tudi drugi, so si zelo želeli udeležiti vsaj maše na stadionu, in so *jamrali*, da jih naš požrtvovalni Golob ni prišel iskat. Vendar, ko so izvedeli, da se na stadionu ne bi imeli kam uvesti, so prenos slovesnosti poslušali po radiu "Ognjišče", in so se potolažili.

Najbolj se je - med nami rečeno - potolažila Mija, ki je namesto da bi šla k maši, šla pohajati po Vipavi. Rekla sem našemu vozniku kombija, naj jo raje poišče on - če bi jo jaz dobila, bi bila deležna moje palice! Pa en lep pozdrav iz te "staračke" hiše.

Nada Kostanjevic

* * *

VAŠ VRTIČEK

Trije meseci so minili in spet smo skupaj, drage ljubiteljice in ljubitelji narave in vrtnarstva. V teh mesecih se vaš vrt najbrž ponaša z bujnimi okrasnimi rastlinami in zelenjavo. Pomembno je, da vrtnar z ljubeznijo neguje svoje rastline, saj nam potem le te tudi ljubezen vračajo: rože z množico cvetja, sadje in zelenjava pa z obilnim pridelkom. Predvsem na vrtu ali med svojimi rožami čutimo povezanost z naravo, se tej lepoti čudimo in občudujemo modrost Božjega stvarstva.

Človek že zelo dolga leta grobo posega v naravo z različnimi strupi, industrijo in prometom. Zato nam narava na ta grob poseg odgovarja z neurji, pozebami, težko uničljivimi škodljivci in različnimi boleznimi rastlin. Težko je ustaviti človekov razvoj in njegov uničevalni odnos do narave, vendar si naj vsak po svojih močeh prizadeva, da bo naredil na tem svetu čim manj škode. Tako bomo svojim potomcem pustili zgledno dediščino. Dolžnost nas ljubiteljev vrtnarstva je, da svojo zelenjavo in sadje pridelamo na čimbolj naraven način.

Na kratko ponovimo, kaj naj dela pravi vrtnar. Gnoji naj z naravnimi gnojili, ravna naj se po luninem koledarju pri setvi in presajanju. Za zaščito pred rastlinskimi boleznimi naj škropi z naravnimi pripravki. Škodljivce, kot so gosenice, polži, koloradski hrošči in druge, naj pobira ročno. Pravi ljubitelj svoj vrt obišče večkrat na dan in mimogrede, ko občuduje svoje rastline, pobere škodljivce in jih uniči. Naravno vrtnarjenje pa bo na vrt povrnilo pikapolonice, ježe, žabe, stonoge, trepetalke in ptice. Te živali bodo na vrt vnesle naravno ravnovesje in uničile marsikatero škodljivce.

V tem poletnem času moramo paziti, da naše rastline ne bi trpele suše. Zato jih moramo vsaj dvakrat na teden temeljito zaliti zvečer, ko ni več sonca in se ozračje že shladi. Zalivamo jih, če se le da, s postano vodo. Rastlin, kot so paradižnik, paprika, kumare, jajčevci, vrtnice, ne smemo nikdar zalivati po listih, temveč vedno pri zemlji. Naštete rastline vam bodo zelo hvaležne, če jih boste vsaj enkrat na 14 dni (lahko tudi vsak teden) zalili z gnojilom iz koprive. To gnojilo napravite tako, da posodo napolnite s svežimi koprivami (okrog 1kg) in nanje nalijete 10 l vode. To imate namočeno vsaj 48 ur. V tem času je potrebno vsebino večkrat premešati. Gnojilo precedite, razredčite še z 9-kratno količino vode. Samo gnojilo je zelo neprijetnega vonja, zato se lahko temu izognemo tako, da dodamo namočenim koprivam pest kamene moke. Koprive lahko uporabite tudi kot škropivo, vendar jih namakajte v vodi samo 24 ur in razredčite tako, da na 1 liter koncentrata dodate 2 litra vode. To škropivo uporabite proti ušem in različnim škodljivcem. Škropivo tudi krepi odpornost rastlin. V tej poletni vročini vam bodo rastline, kot so jagode, paradižnik, jajčevci, kumare, fižol in druge zelo hvaležne za zastirko iz posušene trave. Najprej je potrebno naštete rastline okopati, nato pa okrog njih nasuti seno. To varuje kulture pred sušo, jagode in ostali pridelki pa zaradi tega tudi ne gnijejo.

Vsak skrben vrtnar ima v tem času največ dela. Potrebno je pleti, zalivati, rahljati zemljo, odstranjevati odcvetele cvetove na rožah, odvečne vršičke na paradižniku, jajčevcih in paprikah. Ne smemo pozabiti tudi na škropiva iz čajev in škropiti z njimi na vsake tri tedne. Ta čas je najbolj primeren za nabiranje zelišč, ki jih rabite za škropiva. Zapeljite se na Goro ali na Nanos in se na svežem zraku sprehodite po cvetočih travnikih ter naberite rman, baldrijan, šentjanževko, materino dušico ... Ta zelišča posušite v temnem in zračnem prostoru. Nekaj jih boste uporabili za varstvo rastlin, ostale pa uporabili za čaj, ki si ga boste privoščili v mrzlih zimskih večerih.

Navadno vam ob koncu članka napišem še nasvet. Ker smo v poletnem času, bi vam za spremembo svetovala, da si vzamete čas tudi zase. Posedite v svojem najljubšem kotičku na vrtu. Opazujte naravo: zjutraj, ko so še drobne kapljice rose na listih hortenzij, opoldne, ko cvetovi sončnic iščejo sončne žarke in zvečer, ko rahel poletni vetrič premika rastline in je vaš vrt poln igrivih senc. Preberite kaj lepega, odpočijte si telo in dušo in uživajte v vseh lepotah, ki vas obdajajo.

V jeseni pa spet nasvidenje!

Marija Bajec

ZA RAZVEDRILLO

KRIŽANKA

OBČINSKI PRAZNIK IN PREJEMNIKI OBČINSKIH PRIZNANJ

	NAOKNICE OKNICE	SPECIALISTA ZA BOLEZNI USIS IN NOSU	DOLOO, MOŠKO OBLAČILO STARBI RIMLIJANOV	PRIPOVEDNA PENITEV	OBČINSKI PRAZNIK	IRENA LEGAT	TRENUJ	KRATICA EVROPSKE VESOLJSKE AGENCIJE	VERONKA TIBELJ		REKA SKOZI IDRIJO	PREJEMNIK NAJVIŠJEGA OBČINSKEGA PRIZNANJA	MOŽSVOV BRAT
ZADOVOLJEV POTREBE											KRAVICA	I C A	
IZGUBA VOLJE, ZANEMANJA											TOMOVSKA LESTVICA	D U R	
NAJVIŠJI RED V FILOZOFIJI						KEM. OZN. ZA RADIJ NEUMNA ZINŠKA				SKUPNA TREH OSEB OVALNI KROZENIK	T R I O		
STRJEN IZČEDEK NA RANI							KOSTANCA TOMAŽIČ	ZIMSKO OZVEZDJE VELIKA OPICA	O R I O N				
KEM. OZN. ZA NIKELJ			TOMAŽ RANČ	SRBSKI SAHIST, BORA FRANČ TEROR ORGANIZ. V ALIBU				O		ENAKA BOGLASNIKA NEVENKA TKALČIČ	J J		NEVARNA BOLEZEN
PRIZEMNIK OBČINSKEGA PRIZNANJA ČASTNI ODČAN								R		N C A R			
SESTAVIL VLADIMIR ANŽEL	MORSKA RIBA							BALKON, MOSTOVJ.	A		T A N A		
PIJAČA STARIH SLOVANOV	ORANJE		STANISLAVA VRČON					OZNAKA ZA NEZNANCA POVRAJROST, VSKERŠEVOST MAJAJ	N N	UŠESNI KAMENČEK	NATALIJA RIJAVEC	AVT. OZN. KRŠKEGA NEMŠKO PRISTANIŠČE	K K
DEL ŽIVALSKEGA TELESJA			BEDEKA KOVINA SVE BARVE	PREVALIČA ŠPILITEV KURJATINE PODZEMNI PREDOR	A R A G O N K A								
	NAKELIČA KROŠJA BOLEZEN							BILO, PULZ			U T R I P		REKA NA POLJSKIM
USMILJENJE, SOČUTJE								TERITORIALNA OBRAMBA	T O		HERCEGOVINE, TUSK OSTOVČEVE OŠBE	E R O	
ZNAMKA TRAKTORJEV								ZAPOREDNI ČRKI	A		ZMRZNIJENA VODA	L E D	
ENAKE ČRKE:					KDOR KOVA TUŽI				N		RAZETAJA STAREGA VIRA, POHITVA, JOŠE	M R	
RAZLIČNA SAMOGLASIBA			OSLOV GLAS					ČEŠKA PRITRDENICA		REDKO TKANA, MEŠKA, DOMBIAŽNA TKANINA			A
	KRATICA ZA DIALEKTEN MATERIALIEM	OB. I-ODBIRA USODH KAR KAJ OZNAČUJE									ŠTEBLO ŽIT ALI TRAV DESPREJFOT EDH V FRANCIJI		LASTNOST NEMEGA
PISNIŠKI LIK, ZAPELJEVJE ŽENSK										SESTAVNA ZEMELJ. PLJINA			
IVAN ZOREC													RIMSKI POZDRAV IVAN ANDLOVIČ
SUROVINA ZA IZDELAVO BARVIL								TRČLENIK					
IME IN PRIMEK SLOVENSKEGA ELEKTRO- TEHNIKA								KURIR				JOŽE OLAJ	
POLPEMOV TIKMEC V ORŠKI MITOLOGJI						ORMENI KRAJ NA SLOVENSKI OBALI						ZAČITNICI VIP ŽUPANA	
ZAKONČEV OČE						TINA LIKAR					NEZNANKA V MATEMATIKI		
											POLOŽAJ PRI SAHU		

Rešitev iz 72. številke VG:

Vodoravno: post, ZPP, Center (za usposabljanje), Edo, pterozaver, aga, ar, NT, Uran, Ulaka, pisk, kaseta, Anka, Keops, fi, svinec, ro, tul, Taras, lističi, ilo, Teksas, KO, RI, gos, TB, Jan, Durn, LSD, indikacija, Cu, Li, Vera Nardin, ihta, PR, Nias, or, Ca, IJ, TA, štirideset let, Irska, TO, Air, lot, Pelicon, oko, platana.

Navpično: pastir, Ili, šilo, invalidnih otrok, skiro, ud, tristo, CP, ukana, griva, RK, Petar, Estonke, CIA, Onega, KC, es, Arpad, PP, stranke, LK, Car, etel, Teo, aorist, in, Isola, (Center) za usposabljanje, IT, Arles, TS, sari, taca, zev, at, ti, JD, da, Lion, Zdenka Fučka, cisterna, porta, Ilion, UN, AT

UNIČEN VIPAVSKI SODNI ARHIV

V VG številka 72 je objavljen tudi slavnostni govor ge. Lilijane Vidrih Lavrenčič, ki ga je imela ob letošnjem kulturnem prazniku. Govorila je o izvajanju arhivske dejavnosti. Izrazila je tudi upravičeno obžalovanje, posebno nad uničenjem zgodovinskega sodnega arhiva, nastalega pod Lanthieriji, ki se je po zadnji vojni še nahajal v dvorcu v Vipavi.

Krivec, Jugoslovanska ljudska armada, je bržkone "pozabila" izstaviti pristojnim potrdilo o uspešno opravljenem uničenju celotnega sodnega arhiva. Tako je zločinec na tem kulturnem področju ostal neimenovan.

Ta arhiv je varno preстал vdor vandalske italijanske vojske ob zaključku prve svetovne vojne, ki se je masovno naselila v двореc in ostala v njem dolgo vrsto let, vse do izgraditve vojašnic, v katere se je vselila in zapustila двореc z nedotaknjnim arhivom. Njena naslednica, naša slavna Jugoslovanska ljudska armada, je двореc sicer zasedala, vendar ne kot vojašnico, in ji v njej hranjeni arhiv ni mogel biti v napoto, a ga je leta 1960 vendar uničila.

Praviloma naj bi to dejanje sovpadalo s tedanjo nezmotljivo "stvarnostjo" ali pa je bila to le samovoljnost JLA?

Sem spada tudi skrunitev in uničenje res lepe grajske kapele, posvečene sv. Barbari, ki je bila opustošena do golih zidov. Odtlej je bil prostor uporabljen za manjše skladišče premoga. Od kapele je ostal edinole vrezani napis nad vhodom: Deo et pIe MatrI ConseCro (Bogu in Blaženi Materi posvečeno), iz katerega se razbere letnica 1702.

Tudi zadeva o nameravanem popolnem uničenju Lanthierevega grba, ki čudovito krasi visoko pročelje palače, spada vsekakor k omenjenima primeroma. Da ni bila ta uničujoča vojaška akcija uspešnejša od doseženega, je bilo krivo utrudljivo delo s težkimi železnimi predmeti z dokajšne višinske razdalje nad delovnim odrom. (To početje sem opazoval ob čakanju na avtobus.)

Ob zapustitvi dvorca je izginil še edini premakljivi predmet, marmorni putto iz niše ob stopnišču. Naj izkoristim to priložnost, da boljše osvetlim uničenje gradiva iz sodnega arhiva, katerega uničenju sem bil nevede posredna priča, a žal z malo zamude. O tem dogodku sem po nekaj letih pisal v VG, vendar s prepričnim poudarkom.

Voda v predpomladanskih in drugih sezonskih poplavih, ki so si sledile le še nekaj desetletij, je bila tistega leta posebno visoka, da je segala v širono planjavo preko obeh bregov Vipave.

Ob sprehodu po bližnjih Policah sem se zastrmel v plavajočo papirno gmoto, ki je naraslo vodo popolnoma prekrivala. Isti pojav sem našel na Produ in dalje do Podzemonja, do koder me je gnalo začudenje - povsod isti prizor, kolikor daleč mi je segel pogled. Le rečni tok je bil v čistini, potem ko je odnesel dalje glavnino mase. Plavajoča papirna gmota je bila kompaktna, ker je bil ves pisarniški papir prepognjen, primeren za kuvertiranje.

Ker za vse to nisem našel razlage, sem menil, da gre za kakor koli odvrženo navlako. Čudilo me je le še to, zakaj je bil pri tem uporabljen rečni tok in celo ob poplavi. Ko sem odhajal, sem mimogrede pobral iz vode - žal le dva primerka in ju doma mokra odvrigel med šaro.

Šele čez leto dni ali več sta mi prišla oba papirja spet v roke in zgrozil sem se, kajti bila sta sodna akta, pripadajoča arhivski dokumentaciji. Oba akta izhajata iz novejšje dobe, 1829-1838. Šele v tem trenutku sem prepoznal zločin nad usodo tega narodno zelo pomembnega arhiva.

Lanthierijeva sodnja je obstajala najbrž od leta 1656 in poslovala do preko polovice 19. stoletja. Torej polnih dvesto let, kar lahko dopolni predstavo o obsežnosti arhiva, ki ga ni več.

Vinko Premrl

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 15.3.2005 DO 10.7.2005

Elvira Bago	Grabrijanova 11	1.000 SIT
Mira Bajc	Beblerjeva 9	1.000 SIT
Cvetka Brajovic	Ljubljana	6.000 SIT
Majda Clemenz	Ljubljana	2.000 SIT
Marija Cotič	Vinarska 2	1.000 SIT
Anka Ferjančič	Budanje	3.500 SIT
Milka Ferjančič	Slap	2.000 SIT
Darinka Furlan	Francija	6.000 SIT
Zora Hrepevnik	Vinarska 2	2.000 SIT
Milena Kobal	Trst	12.025 SIT
Ivanka Meze	C. 18. aprila 7	1.000 SIT
Bernarda Mihajl	Nova Gorica	2.000 SIT
NN	Vipava	2.000 SIT
Olga Podobnik	Ljubljana	4.000 SIT
Marija Praček	Gradnikove br. 1	1.500 SIT
Pavel Premrl	Ljubljana	3.000 SIT
Slavka Premrl	Milana Bajca 3	1.000 SIT
Martin Silvester	Ljubljana	1.000 SIT
Margerita Tratnik	Beblerjeva 37	1.250 SIT
Darinka Vidrih	Slap	5.000 SIT
Mara in Jožko Virant	Vojkova 3	5.000 SIT
Veronika Žorž	Slap	3.000 SIT
Skupaj		66.275 SIT

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR *KS Vipava* 01336-6450860755
s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
JUNIJ 2005
700 izvodov.

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vladimir Anžel, Boris Ličen in Breda Butinar - lektorica

Sodelovali so še: Ivan Princes, France Cukjati, Andrej Misson, Marija Čipič Rehar, Darinka Vidrih, Pavel Premrl, Jurij Rosa, Marija Černigoj, Helena Kobal, Suzana Ž. Ferjančič, Aleksander Lemut, Danilo Koren, Irena Krapš Vodopivec, Alenka Nussdorfer Bizjak, Zvonka Starc, Jože Rutar, Marija Mikuž - Papež, Erna Žgur - Černigoj, Zdenka Fučka, Ingrid Šelj, Nives Drinič, Bogdan Vidmar, Branka Suša, Jana Puc, Martina Vrčon, Nada Kostanjevic, Marija Bajec, Vinko Premrl

VSEBINA

Ob vipavskem občinskem prazniku	stran 1
<i>Iz naše preteklosti</i>	
Postavljanje mlaja na Slapu leta 1922	stran 7
Kako je rdeča barva obleke vznemirila italijanske financarje	stran 7
Novo raste nad starim	stran 8
O znamenju na spomeniku Premersteinu na pokopališču v Vipavi	stran 8
Obletnica vojne	stran 9
Slovesnost ob zaključku obnove	stran 11
<i>Predstavljamo vam</i>	
Pesnik Fran Žgur - vipavski slavček (1. del)	stran 12
<i>Iz naše KS</i>	
Delo KS Vipava	stran 14
<i>Iz naše občine</i>	
Občinska priznanja za leto 2005	stran 15
Program poletnih kulturnih prireditev »Izvir voda in glas srca 2005«	stran 17
Novi pridobitvi v Vipavi	stran 18
Fama je praznovala 15. rojstni dan	stran 19
15 let Nove opreme	stran 20
<i>Iz ustanov in društev</i>	
<i>Iz ŠGV</i>	
Športno srečanje dijaških domov katoliških gimnazij	stran 21
Nepozabni duhovni vikend	stran 22
Za en dan postali evropski poslanci	stran 23
Ekскурzija na Dunaj	stran 24
Uspešnost dijakov na tekmovanjih v šolskem letu 2004/05	stran 24
Zaključna prireditev	stran 26
<i>Iz OŠ</i>	
Izteklo se je šolsko leto 2004/05	stran 26
Pesem radost daje, pesem druži nas... ..	stran 28
Izvedli smo prvi vikend astronomski tabor	stran 30
Tekmovanje iz matematike	stran 32
Bili smo na obisku ZD v Vipavi	stran 33
V deželi Rdeče kapice	stran 35
Naravoslovni dan - promet	stran 36
Ob zaključku šolskega leta 2004/05	stran 37
<i>Iz CUIO</i>	
Častitljivih 40 let CUIO JPV Vipava	stran 38
Osrednja slovesnost CUIO JPV na Zemonu	stran 40
Nagrajenki Društva defektologov Slovenije za leto 2005	stran 41
Ekскурzija na kmetijo Petrovi v Narinu	stran 41
<i>Iz otroškega vrtca</i>	
Otroci iz Vrtca na obisku pri gasilcih	stran 42
<i>Iz društev</i>	
PGD Vipava	stran 43
»Otmarjeva desetka« in mednarodna Jakobova pot	stran 46
<i>Za dom in družino</i>	
Deseta velikonočna razstava jedil, običajev in duhovnega izročila	stran 48
Vera nam pomaga živeti bolj smiselno in zdravo	stran 49
Vipavsko romanje v Assisi in Rim	stran 53
»Mogočno naj orgle nam danes donijo...«	stran 58
Vera in luč, Sožitje	stran 59
Vaš vrtiček	stran 60
<i>Za razvedrilo</i>	stran 62
<i>Odmevi</i>	
Uničen vipavski sodni arhiv	stran 63

Ajdovščina
SP 0
VIPAVSKI
2005
352.9(497.4 Vipava)
0091230, 73

LEA RICEVA KVALIFIKACIJA
COBISS

Utrinki s proslave ob 40-letnici Centra J. P. V. Vipava - Zemono, junij 20

Center za usposabljanje invalidnih otrok "Janka Premrla Vojka" Vipava